

Ekonomik krize çare üretemeyen iktidar bloku, attığı ve atamadığı adımlarla siyasî krizi derinleştirmektedir. Bu çok boyutlu kriz ortamının geniş kitlelerde derin ve kararlı bir öfke yarattığı açıktır.



özgür gelecek için

Yeni Demokrasi

gazetesi

20 TEMMUZ - 5 AĞUSTOS 2026 • SAYI: 211 • FİYAT: 30 TL • ISSN: 2630-5526

kuşatmayı halkın birliği parçalayacak



GÜNCEL 5



ANKARA ZİRVESİ: HEDEFLER, HAMLELER VE YOL HARİTASI

Ankara Zirvesi, NATO'nun iç tartışmalarına rağmen emperyalist blokun savaş ve silahlanma stratejisinde ortaklaştığını, Türkiye'nin ise bu stratejide kendisine biçilen rolü güçlendirmeye çalıştığını gösteren önemli bir dönemeç olarak kayda geçti.

DÜNYA 18



ABD-İRAN MUTAKABATI

ABD İran özelinde bir açmaz yaşatmaktadır. Savaşın yarattığı ekonomik yıkım; enflasyon, işsizlik, gelecek kaygısı ve temel yaşam kaynaklarına erişimdeki daralma üzerinden geniş kitlelerin hayatını her geçen gün daha da ağırlaştırmaktadır. Askerî gerilim ise doğrudan fiziki yıkımın ötesinde kalıcı bir güvensizlik rejimi üretmektedir.

SAYFA 12-13-14



KOLEKTİF DOĞRULTU /

Örgütlenmek Sabır, Israr ve Sınıf Bakış Açısından Hareketle Devrimcidir

Marmara 6 Nolu'da tutsaklar oturma eylemine başladı

Marmara 6 Nolu L Tipi Hapishane-
sindeki devrimci tutsaklar hava-
landırma sorunun çözülmesi talebiyle
eylem yapıyor.

1 Mayıs operasyonu kapsamında tutuk-
lanan, aralarında Partizan okurlarının
da olduğu devrimci tutsaklar havalan-
dırma haklarının engellenmesine karşı
açık-kapalı ve telefon görüşlerinin ardın-

dan oturma eylemi yapmaya başladılar.

Kendi havalandırması olmayan koğuştaki
butona basarak havalandırmaya çıkara-
rılan tutsakların havalandırma hakkı
keyfi bir biçimde engelleniyor. Butona
bastıktan sonra gardiyanların "insafı-
na" kalan tutsaklar, istedikleri zaman
havalandırmaya çıkamadıkları için
toplu halde çıkmak zorunda kalıyorlar.

Yine istedikleri zaman koğuşlarına da
dönemiyorlar.

Küçük bir koğuştaki 11 kişi kalan tutsak-
ların bir kısmı koridorda uyuyor.

Koğuş ve havalandırma sorunun çözül-
mesi için hapishane idaresiyle görüşen
tutsakların talebi idare tarafından dik-
kate alınmıyor.



Devrimci tutsak Gürkan Türkoğlu ölümsüzleşti



Yaklaşık 3 aydır yoğun bakımda olan
devrimci tutsak Gürkan Türkoğlu 5
Temmuz'da ölümsüzleşti.

Kuyu tipi hapishanelerdeki tecrit ko-
şullarına ve hak ihlallerine karşı sevk
talebiyle açlık grevi başlatan tutsaklar
13 Nisan'da Antalya Şehir Hastanesine
götürülmüştü. Gürkan Türkoğlu'na ise
zorla müdahale edilmiş, Türkoğlu yoğun
bakıma kaldırılmıştı.

Kuyu tipi olmayan hapishaneye sevk
talebiyle 266 gün boyunca açlık gre-
vinde olan Türkoğlu, talebinin kabul

edilmesinin ardından 21 Nisan'da açlık
grevine son vermişti.

Antalya Şehir Hastanesinde tedavisi
süren Türkoğlu'nun ölümsüzleştiği
açımlandı.

MEMLEKETİNDE TOPRAĞA VERİLDİ

Türkoğlu memleketi Erzincan'da top-
rağa verildi.

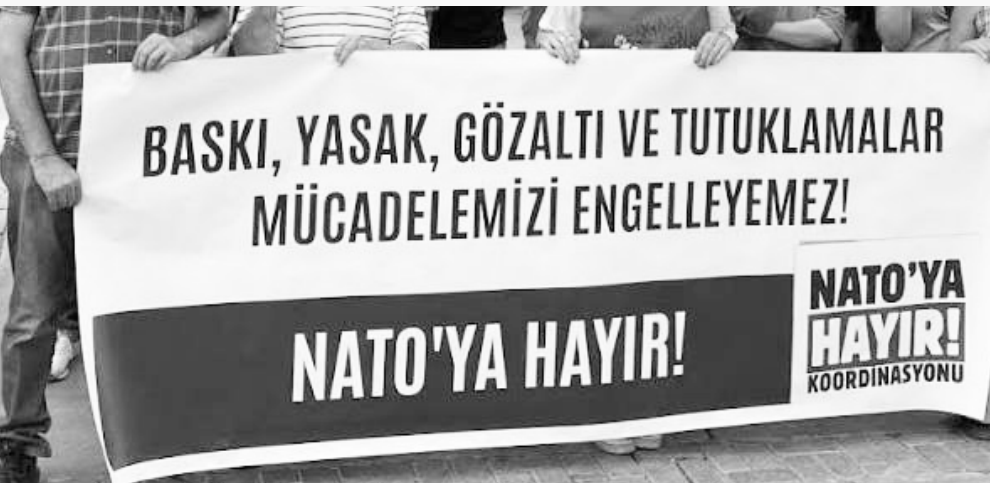
Türkoğlu'nun cenazesi Çağlayan ilçesinde
bulunan Yalınca Cemevinde yapılan
cenaze töreninin ardından Çağlayan

belde mezarlığına götürüldü.

Cenaze töreni için Erzincan'a gidenler
Erzincan Valiliğinin kararıyla şehre
alınmadı. Türkoğlu, devletin engelleme
çabasına rağmen halkın ve yoldaşlarının
katılımıyla toprağa verildi.



NATO operasyonları: Ankara'da 5 Partizan okuru tutuklandı



23 Haziran'da Ankara'da NATO Zirvesi
öncesi yapılan ev baskınlarında ara-
larında Partizan okurlarının da olduğu
yüzlerce kişi gözaltına alındı.

26 Haziran'da adliye sevk edilen Par-
tizan okuru 5 kişi tutuklandı. Rümeysa
Ay ve Yaren Şeker Sincan Kadın Kapalı
Hapishanesine; Faik Hamarat, Halil
Horoz ve Vuruşkan Fındık ise Sincan 1

No'lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Hapis-
hanesine götürüldü.

8 PARTİZAN OKURU SERBEST BIRAKILDI

5 Temmuz Pazar günü İzmir merkezli
yapılan operasyonlarda, aralarında 6
Partizan okurunun da bulunduğu 61
kişi gözaltına alınmış, aynı operasyon

kapsamında Dersim'de de 2 Par-
tizan okuru gözaltına alınmıştı.

3 gün boyunca gözaltında tutu-
lan Partizan okurlarını hakkında
"örgüt propagandası yapmak"tan
işlem yapıldığı, buna gerekçe
olarak da 1 Mayıs yürüyüşü
gösterildi. Daha önce yüzlerce
kez aynı iddialardan soruştur-
malar başlatıldı, mahkemeler
kuruldu. "Partizan" ve "İbrahim
Kaypakaya" adı, flaması, sloga-
nına yönelik hukukî saldırılar her
zaman bertaraf edildi, mahkemeler
kişilerin beraat etmesiyle sonuçlandı.

İzmir ve Dersim'de savcılık ifadeleri ta-
mamlanan 1 Partizan okuru tutuklama,
7 Partizan okuru adli kontrol talebiyle
mahkemeye sevk edildi. Gözaltındaki
tüm Partizan okurları yurt dışına çıkış
yasağıyla serbest bırakıldı.

Tutsak Partizan Taylan Turunç tahliye edildi

Tahliyesi 7 kez ertelenen Tutsak Par-
tizan Taylan Turunç 30 Haziran'da
tahliye edildi.

Mart 2016'dan bu yana Tekirdağ 2 Nolu
F Tipi Hapishanesinde tutulan Taylan
Turunç'un tahliyesi Aralık 2023'ten beri
7 kez ertelenmişti. Turunç'un tahliyesinin
ertelenmesine gerekçe olarak kurula
çıkarmaması, mektuplarının siyasî içerik
barındırması, tutsaklarla "moral ve
motivasyon sağlamak" gösteriliyordu.

Taylan Turunç hiçbir yakınına haber
verilmeden hapishaneden tahliye edildi.



POLİTİK
GÜNDEMNATO'DAN MECLİS
KORİDORLARINA:
TEPEDEN TIRNAĞA UŞAKLIK

Ankara'da gerçekleşen NATO Zirvesi'nin sonuç bildirgesi; emperyalist sistemin, derinleşen ekonomik krizi aşmak için askerî müdahaleler dışında bir çıkış yolu bulamadığını bir kez daha tescil etmiştir. Sistem, barışçıl çözümler yerine savunma harcamalarını artırarak yeni işgal ve çatışma olasılıklarının kapısını aralamaktadır. Yaşananların geçici bir siyasî tercih olduğunu savunanlar ve düzen içi figürlere muhalefet ederek "yaşanabilir bir kapitalist dünya" hayali kuranlar, bu bildirgeye baktıklarında gerçeklerin duvarına çarpmaktadır. Çünkü seçimlerle siyasî aktörler değişse de yoksul ve emekçi halkların yaşadığı sömürü, doğanın talanı, zorbalıklar değişmemektedir. Demeç düzeyinde kalan tutarlı savaş karşıtlıklarına rağmen sistem, "savaş akımını" beslemekten geri durmuyor. Nihayetinde bu zirve, dünya halklarına yıkımın devam edeceğini ilan etmiştir.

ABD öncülüğündeki mevcut hegemonyayı sürdürmek artık savaşımsız mümkün değildir. Doğu Avrupa'dan Orta Doğu'ya uzanan hatlarda savaş tamamları çalmaktadır. Nitekim İran ile çatışma dinamikleri yeniden işletilmiş; zaten "geçici" dediğimiz mutabakat, ABD'nin ticaret yollarından haraç toplama niyetini açıkça ilan etmesiyle rafa kaldırılmıştır. Hürmüz Boğazı üzerinde egemenlik iddiasıyla ABD; tüm barışseverlere, demokratlara ve kendi hegemonyasına muhalif olan herkese meydan okumuştur. Benzer bir tutumu Gazze'ye yönelik iğrenç açıklamalarda da görmüştük. Bunları dile getiren Trump'tır; ne var ki Trump salt bir birey değildir. O, dünyayı yönetmekte olan tekellerin, bir avuç zorbanın, büyük sermaye sahiplerinin, mali oligarşinin sözcüsüdür. Karşımızda, kendisini ekonomik olarak yeniden üretme yeteneğini gün geçtikçe yitiren burjuvazinin en gerici hegemonyası durmaktadır. Bu gericilik yalnızca "sermaye" odaklı bir yapıdan oluşmuyor; aksine, geçmiş çağların artığı olarak varlığını koruyan en köhne güçlerle de suç ortaklığı yapıyor. Bugün faşizmin pek çok ülkede böylesine keskin bir biçimde yükselmesi, işte tam da bu tarihsel ittifakın ve çürümenin bir sonucudur.

NATO Zirvesi sonuç bildirgesinde ve kararlarında kendini gizlemeyen bu saldırganlık sistemin tek kurtuluş reçetesinin haksız savaşlar olduğunu gösteriyor. Bu savaş, tam olarak uluslararası pazar alanlarının yeniden paylaşılması mücadelesidir. Uzunca bir süredir gündemi işgal eden savaşlar halen sürüyor ve bunlara son verecek her irade bir şekilde bastırılıyor.

Ukrayna'da taviz içeren yaklaşımların da bugüne kadar karşılık bulmadığı görülüyor. Ukrayna'daki Rus işgaline karşı ülke halkının çıkarlarını savunmakla ilgisi olmayan bir "Ukrayna desteği" söz konusudur. ABD'nin, İngiltere'nin ve Fransa ile Almanya'nın gerici çıkarlarını gerçekleştirmek üzere gelişen bu desteğin NATO mevzilerini güçlendirmeyi amaçladığı son zirvede açıkça görüldü. Polonya ve Baltık ülkelerini kapsayan gerginlik, Finlandiya'nın ülke sınırlarında nükleer silah bulundurma kısıtlamasını kaldırmasıyla artmış durumda. Rusya aynı zamanda nükleer hedef haline geldiğini ileri sürerek gerginliğe yeni bir halka eklemiştir. Tüm bunlar Avrupa devletlerini ABD'nin, İngiltere'nin yanında yer almaya zorlayan "Rus tehdidinin" göstergeleri olarak mimlenmiş durumda.

ABD emperyalizminin her barış girişimi, büyük bir savaşa hazırlığı içermektedir. Ekonomik yoğunlaşmanın yol açtığı politik yoğunlaşma ve oluşan kriz, çelişkilerin askerî yollarla çözülmesinin yolunu döşemektedir. Dolayısıyla emperyalizmin attığı her uzlaşmacı adım (Rusya ve Çin özelinde tanık olduğumuz Trump politikaları), dile getirdiği her barış çağrısı veya yayımladığı her "güvenlik" bildirgesi, aslında daha büyük bir yıkımın ve bölgesel istikrarsızlaştırma projelerinin ön hazırlığından başka bir şey olamamaktadır.

Bu gelişmelerin iç siyasetteki ilk faturası; emperyalizme, haksız savaşlara ve faşizme karşı sesini yükselten tüm dinamiklerin doğrudan hedef tahtasına oturtulması olmuştur. Zirve karşıtı protestolara yönelik gözaltı ve tutuklama terörü, egemenlerin uluslararası efendilerine sunduğu bir sadakat nişanesinden başka bir şey değildir. Emperyalizm karşıtlığının adeta bir suç

ilan edilmesi, hapishane koşullarının ağırlaştırılarak tutsaklar üzerindeki tecrit mekanizmasının hem yaygınlaştırılması hem de sıradanlaştırılması; yalnızca devrimci-demokratik mücadeleye değil, tüm toplumsal muhalefete verilen açık bir gözdağıdır. Trump'ın izinden gidenler, pervasızlıktan medet umar hale gelmişlerdir.

İşte tam da bu koşullarda; zindanlarda öteden beri süregelen hak ihlallerine karşı barikat olmak ve içerideki antiemperyalist, antifaşist iradeyle dayanışmayı büyütmek, emperyalist kuşatmaya karşı kurulacak en somut mevzilerden biridir. NATO karşıtlığında kenetlenen bu dayanışmanın özü, devrimci-demokratik iradenin asla teslim alınamayacağını ilan etmek olmalıdır.

Madalyonun diğer yüzünde ise bu savaş aygıtının emekçi kitlelerin önüne koyduğu ağır ekonomik fatura duruyor. Emperyalist gerilimlerin tırmandırdığı enerji ve petrol fiyatları, yereldeki kronik ekonomik çöküşle birleşerek işçilerin, emekçilerin ve açlık sınırının altına mahkûm edilen milyonlarca emeklinin yaşamını tam bir hayatta kalma savaşına dönüştürdü. Çakılan turizm gelirleri ve derinleşen enflasyonist girdap, emperyalist bağımlılığın ve faturayı halka kesme politikasının doğrudan sonucudur. Ekonomik krizin yükünü emekçilerin sırtına yıkan egemenler, rıza üretemedikleri her noktada zora, baskıya ve adli mekanizmalara sarılıyor; yoksulluk derinleştikçe muhalif güçlere yönelik saldırılar da aynı hızla artıyor. Son dönemde tanık olduğumuz, geçmişte soruşturulmadan rafa kaldırılan davaların birden apar topar açılması ve aniden "güçlü kanıtlara" ulaşılması, bir "hukuki temizlik" değil, halka salımlanan demir yumruğun ta kendisidir. Yolsuzluk, rüşvet, kumar, kara para ve uyuşturucu ticareti gibi bizzat bu sistemin harcı olan pisliklerin bugün güya "temizlenmek" istendiği iddiası koca bir yalandan ibarettir. Egemenler utanmadan "yardımlaşma duygusunun istismar edilmesinden" bahsediyor; oysa bu halk depremdaki "Devlet nerede?" çığlıklarını unutmadı! Bugün tutsaklara temel insani ihtiyaçları için para gönderilmesini dahi "terörün finansmanı" diyerek suç sayan, devrimci-demokratik

her dayanışmaya, ekonomik ve akademik hak mücadelesine polis şiddetiyle saldıran bu iktidarın, dolayısıyla sistemin ta kendisidir.

Sokakta, fabrikada, kırılık alanlarda, okullarda hak arama mücadelesinden, düzen içi sınırları zorlama potansiyeli taşıyan muhalefet partisine yönelik operasyonlara kadar uzanan bir baskı iklimindeyiz. Yaratılan bu iklim devlet aygıtının sistemin reorganizasyonunu sağlama çabasıdır. Düzen partileri arasında yaşanan ve kitlelere büyük bir "demokrasi mücadelesi" gibi sunulan gerilimler, özünde egemen kliklerin sistemin yeni yönelimine uyum sağlama kavgasından ibarettir.

Ekonomik krize çare üretemeyen iktidar bloku, attığı ve atmadığı adımlarla siyasî krizi derinleştirmektedir. Bu çok boyutlu kriz ortamının geniş kitlelerde derin ve kararlı bir öfke yarattığı açıktır. Ne var ki bu öfke; henüz somut bir Demokratik Halk Devrimi programı, bilinç ve örgütlülükle buluşamadığı için çoğunlukla bir umutsuzluk ve yılgınlık girdabına itilmektedir.

Nitekim son NATO Zirvesi de dünya halklarını haksız savaşlara ve faşizme alışmaya davet etmiş, onlara bundan başka bir seçenek olmadığını ilan etmiştir. Bugün her egemen güç, yönettiği halka kendisinden başka bir alternatif olmadığını dayatmakta ve seçenekleri nihayetinde sistem içi "aynılardan birini seçmeye" indirgemektedir. Halkın kendi çıkarlarını savunmak üzere örgütlenmesine, söz ve eylem hakkına yönelik tüm saldırılar tam da bu teslimiyetçi sonucu üretmek üzere tasarlanmaktadır.

Bugün yapılması gereken; sahte kurtuluş reçetelerinin yarattığı bu yılgınlık girdabını parçalamak, emperyalist-kapitalist sömürüye ve onun baskı aygıtlarına karşı net, tavizsiz ve bağımsız bir eylem çizgisini hayata geçirmektir. Faşizme ve emperyalizme odaklanacak devrimci bir çıkışın somut bir mücadele hattına dönüşmesi kaçınılmazdır. Bu doğrultuda daha fazla yoğunlaşmalı, safları sıkılaştırmalı ve kitlelerin biriken öfkelerini örgütlü bir güce dönüştürerek toplumsal kurtuluş mücadelesini kararlılıkla büyütmeliyiz.

AB VE TÜRKİYE İLİŞKİSİ, DEMOKRASİ BAHANE ÇIKARLAR ŞAHANE

1 7 Haziran 2026 tarihinde Avrupa Parlamentosu (AP) tarafından hazırlanan “Türkiye Raporu”, AB yasama organında oy çokluğuyla kabul edildi. Hukuki açıdan doğrudan bir bağlayıcılığı bulunmayan bu metin, görünüşte Türkiye’deki demokrasi sorunlarına, yargı bağımsızlığının tasfiyesine ve hak ihlallerine dikkat çekmektedir.

Ancak emperyalizmin ikiye bölünmüş diplomasi geleneğine uygun olarak şekillenen bu dokümanda, ezberlenmiş eleştirilerin ötesinde dikkat çekici bir başlık öne çıkmaktadır. Raporda; Adalet Bakanı Akın Gürlek hakkında, “AB Küresel İnsan Hakları Yaptırım Rejimi” kapsamında kısıtlayıcı tedbirlerin alınması ve mal varlıklarının dondurulmasına yönelik somut bir çağrı yer almaktadır. Batı medeniyetinin kurumsal sözcülüğünü üstlenen AP’nin, Türkiye’deki baskı aygıtının aktörlerine yönelik bu hamlesi, hak ihlallerine karşı gerçek bir hassasiyetten ziyade, Ankara’yı jeopolitik ve ekonomik müzakerelerde köşeye sıkıştırma taktiğinin yeni bir adımı olarak okunmalıdır.

AP raporunda özetle; seçilmiş belediye başkanlarının gasbedilerek yerlerine kayyım atanması, yargı mekanizmasının iktidarın şubesi haline getirilmesi, ifade, basın, toplanma ve örgütlenme hürriyetlerinin tamamen tasfiye edilmesi gibi hak ihlalleri sıralanmaktadır. Bununla birlikte; seçim süreçlerindeki derin eşitsizlikler; gazetecilerin, akademisyenlerin ve demokratik kitle örgütlerinin faaliyet alanlarının zorbalıkla daraltılması da raporda geniş yer bulmaktadır. Metinde ayrıca, AİHM kararlarının siyasî iktidar tarafından bilerek uygulanmaması eleştirilirken; faturası emekçi halka kesilen enflasyonist çöküş ve ekonomik kriz koşulları ile Merkez Bankası’nın sözde özerkliğini yitirmiş, iktidar güdümlü yapısına yönelik kurumsal eleştiriler dile getirilmektedir.

Ancak raporun hemen ardından gelen satırlar, Brüksel emperyalizminin asıl derdinin Türkiye halkının demokratik hakları olmadığını açıkça ifşa etmektedir. Türkiye’nin AB üyeliğine ve ka-

tılım müzakerelerine geleneksel "vize serbestliği" ve "kriter yetersizliği" bahaneleriyle set çeken AB egemenleri, sıra sermayenin çıkarlarına geldiğinde hemen çark etmektedir. Nitekim raporda, Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği’nin güncellenmesinin her iki tarafın egemenleri için de büyük bir "iktisadi fayda" sağlayacağını iştahla vurgulanması; AB’nin “demokrasi” ve “insan hakları” söylemini yalnızca ticari-jeopolitik pazarlıklarda el yükseltmek için kullanılan bir şantaj sopası olarak gördüğünü teyit etmektedir.

Türkiye’nin mevcut siyasal yapısına dair Avrupa Parlamentosu tarafından sıralanan bu başlıklara bakıldığında, ülkedeki faşizan ve antidemokratik kurumsallaşmanın ulaştığı boyutlar rahatlıkla görülebilir. Ancak bu raporu yalnızca Türkiye’deki baskı politikalarını ve rejim zorbalığını teşhir eden tarafsız bir metin olarak okumak, son derece eksik ve yanıltıcı bir değerlendirme olacaktır. Avrupa Parlamentosu’nun hazırladığı bu tür belgeler; bir yandan demokrasi, hukukun üstünlüğü ve temel haklar söylemini paravan olarak kullanırken, diğer yandan Avrupa Birliği’nin bölgedeki ekonomik ve jeopolitik çıkarlarını korumayı amaçlayan birer strateji belgesidir. Dolayısıyla mevcut rapor, iddia edildiği gibi sadece Türkiye’deki siyasal rejime yönelik bir eleştiri yazısı değil; aksine AB emperyalizminin Ankara ile kurmak ve sürdürmek istediği bağımlılık ilişkisinin sınırlarını, koşullarını ve kırmızı çizgilerini dikte eden siyasî bir pazarlık enstrümanıdır.

Aynı raporda Türkiye ve AB arasındaki Gümrük Birliği anlaşmasının güncellenmesine dair somut tespitler mevcuttur. Zira AB nezdinde Türkiye; siyasî, ekonomik ve askerî olarak öteden beri nüfuzu altında tuttuğu ve pazarında istikrarlı bir şekilde hâkim konumda bulunduğu bir coğrafyadır. Rusya’nın askerî ve siyasî atılımlarının Doğu Avrupa üzerinde oluşturduğu tehdit ve Çin’in geniş bir yelpazedeki ekonomik hegemonyasını tesis ettiği bir dönemde Türkiye, AB için önemli bir uşak niteliğindedir. Hakeza Orta Doğu üzerinde cereyan

eden bölgesel savaşlar da Türkiye’nin jeopolitik konumunun AB için kritik önemde olduğunu pekiştirmektedir.

Haziran raporunda mülteci ve göçmenler konusunda Türkiye’nin ağır bir yük üstlendiği vurgulanarak, AB için tampon bir görev icra ettiği açıkça belirtilmektedir.

Avrupa Birliği kitlelere sunulduğu gibi bir “değerler topluluğu” değildir. Avrupa sermayesinin ortak menfaatlerini koruyan, değerlerin sermayenin sınırsız ve özgürce dolaşmasına hizmet ettiği siyasal bir yapıdır. Bu nedenle raporda öne çıkan hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı ve Merkez Bankası’nın özerkliği gibi başlıklar yalnızca demokratik talepler olarak değil, sermayenin güvenli dolaşımı, yatırım ortamının istikrarı ve piyasa ilişkilerinin kesintisiz işlemesi açısından da önem taşımaktadır. Avrupa Birliği, Türkiye’deki gerici saldırıları eleştirirken aynı zamanda Türkiye’nin Avrupa üretim zincirleri, dış ticareti, enerji koridorları ve göç yönetimi bakımından taşıdığı stratejik önemin farkındadır. Bu nedenle amaç Türkiye ile ekonomik ilişkileri koparmak değil; bu etkileşimin Avrupa sermayesi açısından daha öngörülebilir ve sağlam bir zeminde sürdürülmesini sağlamaktır.

AB parlamentosu Türkiye’deki hak ihlallerine vurgu yaparken, diğer yandan AB için göçmen ve mülteci konusunda haziran ayı içerisinde aldığı karar doğrultusunda; iltica hakkı olumsuz değerlendirilen kişiler için "güvenli ülke" belirleyerek mülteci ve göçmenleri o ülkelere gönderme, sınır dışı işlemleri sırasında gözaltı prosedürlerini uzatma, üçüncü ülkelerde geri gönderme merkezleri kurma ve sınır dışı süreçlerini hızlandırma yönünde karara varmıştır. AB nezdinde resmileşmeden dahi birçok sığınmacı zorla kendi ülkelerine iade edilmiştir. 2025 yılında Halime Akın ve üç çocuğu zor kullanılarak ve işkenceye maruz kalarak deport merkezine gönderilmiş, ardından Türkiye’ye iade edilmiştir. 2026 yılı içerisinde Türkiye’ye gönderilen Mehmet Toprak ise tutuklanarak Silivri Hapishanesine konulmuş-

tur. AB bir yandan Türkiye’deki sözde hak ihlallerinden bahsederken, diğer yandan eleştirdiği devlete göçmen ve mültecileri iade etmektedir.

Emperyalistler arasındaki rekabetin bölgesel savaşlarla alevlendiği bir kesitte Türkiye, ABD ve AB bloku için vazgeçilmez bir unsurdur. Türk patron-ağaları nezdinde de bu gerçeklik bilinmektedir.

Bu sebeple Türk hâkim sınıfları ve emperyalistler arasında satış ve satın alma oyunu her dönemde olduğu üzere şimdi de sürdürülmektedir.

Raporda dikkat çekici bir nokta ise Adalet Bakanı Akın Gürlek hakkında birtakım ekonomik tedbirlerin uygulanması yönündeki çağrı ile CHP ve çevresine yönelik tutuklama kararlarının eleştirilmesidir. Her ne kadar raporda Selahattin Demirtaş ve Osman Kavala gibi isimlerin adı geçirilse de metinde asıl önem arz eden, Türk hâkim sınıfları arasındaki antidemokratik tutumdur. AB’nin dikkat çektiği ve endişe duyduğu husus, esas olarak sistem partilerinin birbirini tamamen rekabet dışına itmesidir. Zira esasen ABD tarafından şekillendirilen Türkiye’de, AB’nin nüfuz alanının zayıflamasından kaygı duyulmaktadır. Bundan kaynaklı, Türk hâkim sınıflarının çok katmanlı yapısı AB için her zaman daha kullanışlı bir aparat olarak görülmektedir. Akın Gürlek nezdinde uygulanan tedbir söylemi, esasen Türk hâkim sınıflarının çok kutuplu yapısının korunmasına dairdir.

Sonuç olarak; AB Parlamentosu’nun Haziran 2026 Türkiye raporunda dile getirdiği hak ihlalleri ve antidemokratik uygulamalar, bugünün değil, köklü bir geçmişe sahip faşizmin bir yansımasıdır. Türk hâkim sınıflarının faşist saldırganlığının en büyük dayanak noktalarından birisi de AB’dir. Siyasî, ekonomik ve askerî olarak Türkiye, emperyalizmden aldığı destek ve güçle antidemokratik uygulamaları ve hak ihlallerini kolayca icra etmektedir.

ANKARA ZİRVESİ: HEDEFLER, HAMLELER VE YOL HARİTASI

Ankara'da gerçekleşen 2026 NATO Zirvesi 7-8 Temmuz tarihinde tamamlandı. Zirveden çıkan sonuçlara baktığımızda hem ev sahibi Türkiye hem de ABD-AB emperyalistleri Trump'ın tüm hakaret ve tehditlerine rağmen zirveden memnun ayrıldı. Bu yılki zirve, büyük ölçüde geçen yıl Lahey Zirvesi'nde alınan kararların uygulamasının değerlendirildiği ve bunlara yeni kararların eklendiği bir buluşma oldu. Bununla birlikte, zirvede Ukrayna'ya desteğin devam edeceği teyit edildi, Trump İran'la ateşkesin bittiğini açıklayıp bilindik üslubu ile geri konuşmalar yaptı ve Grönland konusu da müttefiklerin istemediği bir şekilde gündeme geldi.

Beklendiği gibi, NATO savunma bütçeleri ve Ukrayna'ya destek gündemin başında yer aldı ve üye ülkeler Kiev'e 70 milyar avro (80 milyar dolar) yardım sözü verdiler ve savunma harcamalarını artırmaya devam edeceklerini teyit ettiler. Bir toplantı öncesinde gazetecilere birlikte hitap eden Zelenskiy ve Trump samimi görüntüler vererek Ukrayna meselesinde NATO'nun "ortak" bir tutum içinde olduğu mesajını verdiler. Ayrıca Trump, ABD'nin Ukrayna'ya pahalı ve yüksek talep gören Patriot füze sistemleri üretme hakkını vereceğini söyledi. Oval Ofis'te bu ikilinin daha önceki buluşmasını hatırlarsak geçen aradan sonra bu zirveden Ukrayna'nın istediğini elde etmiş olarak ayrıldığını söyleyebiliriz. Her ne kadar elde edilen bu sonuç Ukrayna'dan çok İngiltere'nin, Almanya'nın, Fransa'nın ve İtalya'nın çıkarlarını içeriyor olsa da işgal altındaki toprakları Zelenskiy temsil etmeye devam etmektedir.

Trump'ın artan baskısı altında NATO liderleri, savunma harcamalarını artırmayı ve ittifakın hava ve füze savunması da dahil olmak üzere askerî-sanayi kapasitelerini geliştirmeyi kabul ettiler. Yine de NATO verileri, NATO'nun 32 üyesinden yalnızca beşinin ittifakın 2026'da GSYİH'lerinin yüzde 3,5'ini çekirdek savunmaya harcama hedefine ulaşmasının öngörüldüğünü gösteriyor. Trump, zirvenin kapanışında bazı ülkelerin

"büyük ilerleme kaydettiğini" söyledi.

Avrupa ülkeleri ile ABD arasındaki bazı görüş farklılıkları bu zirvede de gündemdeydi. Trump'ın Grönland ve İspanya ile ilgili çıkışlarıyla su üstüne çıkan gerginliği NATO Genel Sekreteri Mark Rutte, geçen zirvelerde olduğu gibi yumuşatmaya çalıştı. Rutte, zirvenin ardından düzenlediği basın toplantısında zaman zaman çıkan tartışmaları aile üyeleri ya da yakın dostlar arasındaki kavgaya benzeterek, "Arkadaşlar bazen kavga edebilir. Bu sizi güçlendirir. Başkan Trump fikrini kendine saklamayan biri. Avrupa'nın üzerine düşeni yapması gerektiğini söyledi, ki bunda haklı" diye konuştu. Trump, NATO'yu İran savaşında kendisini yalnız bırakmakla suçlamış, İspanya'yı ticareti kesmekle tehdit etmiş ve Grönland'ın ABD'ye ait olması gerektiğini bir kez daha dillendirmişti.

Zirvede ayrıca dikkat çeken bir başlık Trump'ın Tahran'daki lider kadrosunu "pislik" olarak nitelendirdikten sonra, ABD'nin gece yarısı İran'ı "muhtemelen" yeniden "çok sert" vuracağını söylemesi oldu. Zirve sonrası gece saatlerinde saldırılar başladı. ABD emperyalizminin saldırganlığı herhangi bir müzakerenin veya anlaşmanın kırılma olmadan ilerlemeyeceğini bir kez daha gözler önüne serdi.

TRUMP-COLANİ GÖRÜŞMESİ: ÖVGÜLER YAĞDIRDI

Zirve öncesi basına konuşan Colani ve Trump Türkiye'ye desteklerinden ötürü teşekkür etti. Ayrıca Trump Suriye'nin "teröre destek veren" ülkeler listesinden çıkarılacağını söyledi. Trump basın toplantısında Colani'den övgülerle bahsetti. Herkesin saygı duyduğu biri olduğunu ve çok iyi iş çıkardığını, ülkeyi kısa sürede birleştirdiğini vurguladı. Elbette bu övgüler boşuna değildir. Esad'ın devrilmesiyle Orta Doğu'da başlayan süreç ABD emperyalizminin istediği çizgide ilerlemektedir. ABD emperyalizminin bölgesel planları açısından bugün en önemli engel olarak İran görülüyor ve bu nedenle İran zayıflatılmak isteniyor. Suriye'de ise kukla yönetim kolayca

başta getirilmiş, ABD emperyalizmi Türkiye'nin de desteğiyle Colani aracılığıyla bölgesel planlarını devreye sokmuştur. Bugün de Colani'nin harika iş çıkarması bu planların eksiksizce uygulanmasından kaynaklanmaktadır. Sonuçta İsrail'in bayrak dikmesine bile ses etmeyen bir kukla "başkan"dan bahsediyoruz.

F-35 VE CAATSA YAPTIRIMLARI

Bir diğer önemli başlık ise Trump'ın Erdoğan ile yaptığı görüşmede, "Yaptırımları kaldıracağız, F-35'leri değerlendireceğiz" mesajı vermesi oldu. İsrail'den ise bu mesaja yönelik tepki gecikmeden geldi. Türkiye'nin ABD'nin ileri teknoloji savunma projelerine yeniden tam olarak dahil olup olmayacağı şu an tartışılan temel başlıklardan biri. Öte yandan Türkiye, NATO'nun komuta ve savunma mimarisi içerisinde zaten önemli ölçüde entegre bir konumda bulunuyor. Trump'ın mesajının ardından zirveden Türkiye'nin eli dolu olarak döndüğünü de görüyoruz. F-35'lerin alınabilmesi için ise S-400 programından çıkılması gerekiyor. Bu da tamamen Rusya ile olan ilişkilere bağlı. Bu programdan çıkılması halinde Türkiye'nin uluslararası arenada oynadığı "denge" hali sarsılabilir ve Rusya'nın karşı pozisyonunda yer alması gerekir. Buna ek olarak üçüncü bir ülkeye satış da gündemde yerini aldı. Rusya ile yapılan son kullanıcı anlaşması gereği sistemlerin üçüncü bir ülkeye devredilebilmesi için Rusya'nın onayı gerekiyor. Bu nedenle Ankara'nın Moskova'nın da nabzını tuttuğu Rus tarafının ise prensipte buna itiraz etmediği ifade ediliyor. Ancak CAATSA yaptırımlarının kaldırılması ile F-35 sürecinin yeniden başlaması aynı hukuki işlem değil. Dolayısıyla ABD'de Kongre'nin de onayının alınması gerekiyor. Bu durum bu işlemin uzun süreceğini veya rafa kaldırılabileceğini gösteriyor.

Ayrıca Türkiye zirveyi ABD-AB emperyalistleriyle ilişkilerini yeniden güçlendirecek diplomatik ve askerî kazanımlar elde etmek için değerlendirmeye çalıştı. Uluslararası basında Türkiye'nin bu



zirveden "en kazançlı" olarak çıktığı analizleri yapıldı. Bölgesel denklemde ve NATO içerisinde Türkiye'ye daha fazla rol verilmek istendiği açık. Daha doğru bir ifadeyle Türkiye, efendilerinin emirlerini yerine getirmek için dünden daha fazla hazır.

Sonuç olarak Ankara'da gerçekleştirilen 2026 NATO Zirvesi, ittifak içinde zaman zaman yaşanan görüş ayrılıklarına rağmen ortak stratejik hedeflerde herhangi bir değişiklik olmadığını bir kez daha ortaya koydu.

Trump'ın Avrupa müttefiklerine yönelik baskıları, Grönland çıkışları ya da İran konusunda izlediği saldırgan söylem, NATO içerisindeki gerilimleri görünür kılsa da bu gerilimler Ukrayna savaşının sürdürülmesi, silahlanmanın hızlandırılması ve emperyalist müdahale politikalarının derinleştirilmesi konusunda ortaklaşmayı engellemedi. Aksine zirve, NATO'nun yeni dönemde daha yüksek askerî harcamalar, daha güçlü askerî-sanayi iş birliği ve dünyanın farklı bölgelerine yönelik müdahale kapasitesini artırma hedefini teyit etti. Ankara Zirvesi, NATO'nun iç tartışmalarına rağmen emperyalist blokun savaş ve silahlanma stratejisinde ortaklaştığını, Türkiye'nin ise bu stratejide kendisine biçilen rolü güçlendirmeye çalıştığını gösteren önemli bir dönemeç olarak kayda geçti.

ÇEKİLMENİN ŞARTI İŞGALİN DEVAMI



İsrail, tüm dünyanın gözü önünde ve küresel ölçekteki yoğun tepkilere rağmen Lübnan'daki işgalini sürdürüyor. Lübnan; emperyalizmin, bölgedeki gerici odakların ve yerel iş birlikçilerin kuşatması altında bir kez daha "tam teslimiyete" sürüklenmek isteniyor. Ulusal mücadelenin tasfiyesini hedefleyen "silahlı direnişin terk edilmesi" dayatması, bugüne kadar Lübnanlı yurtseverlerin çetin karşı koyuşuna çarptı. Bugün de bu karşı koyuş kararlılıkla sürüyor, direniş silahlı biçimde devam ediyor ve işgal şartları kesin bir dille reddediliyor. Kuşkusuz İsrail'in Lübnan'daki işgali yeni değil; yeni olan, bu işgalin sürdürülme ve meşrulaştırılma biçimidir.

İsrail, Lübnan'la ilk kez 1983'te, ABD arabuluculuğunda masaya oturdu. 17 Mayıs Anlaşması, iki ülke arasındaki savaş durumunu sona erdirecek ve İsrail'in işgal ettiği topraklardan çekilmesini sağlayacaktı. Kâğıt üzerinde her şey mümkün ve hazır görünüyordu. Ancak İsrail metne öyle bir madde ekledi ki anlaşma henüz masadayken kilitlendi. İsrail, işgal birliklerini ancak Suriye ordusunun da çekilmesi şartıyla geri çekeceğini ilan ederek, işgali sürdürme iradesini gizleme gereği bile duymadı. Oysa Suriye ne müzakere masasındaydı ne de bu anlaşmanın bir tarafıydı. Beklendiği üzere Suriye bu dayatmayı reddetti, Lübnan anlaşmayı 10 ay içinde yürürlükten kaldırdı, İsrail ise Güney Lübnan'da 16 yıl daha kaldı.

Aradan 40 yılı aşkın zaman geçti. İşgalcilerin zihniyetinde özde hiçbir değişiklik yok, değişen yalnızca şartı

içeren neden oldu.

SİLAHSIZLANDIRMA ŞARTI

26 Haziran'da Washington'da, yine ABD arabuluculuğunda imzalanan yeni anlaşmada da İsrail, işgal ettiği bölgelerden çekilmeyi bu kez Lübnan hükûmetinin tek başına yerine getirmesinin imkânsız olduğu bir koşula bağlıyor: Hizbullah'ın silahsızlandırılması. Formül net: İsrail'in geri çekilmesi için önce Lübnan ordusu Hizbullah'ı silahsızlandıracak, örgütün altyapısını tamamen ortadan kaldıracak ve bu süreç ABD ile İsrail'in de yer aldığı bir komite tarafından onaylanacak. İsrail ancak bu aşamadan sonra çekilmeyi "değerlendireceğini" söylüyor.

Dikkat etmek gerekir; metin İsrail'in çekileceğini taahhüt etmiyor, çekilmeyi "değerlendireceğini" söylüyor. Aradaki fark önemsiz değil; aksine, tüm kurgunun düğümlendiği yer tam olarak burası. Çekilme somut bir yükümlülük olmaktan çıkarılıyor; yerine, ucu açık ve koşullara bağlı bir vaat yerleştiriliyor. Bu koşulların yerine getirilip getirilmediğine karar verecek olan mercii ise yine işgalcinin kendisi ve hamisi ABD oluyor.

İsrail 10 yıllardır aynı diplomasi taktiğini izliyor: Çekileceğini beyan et ama şartları öyle kurgula ki o gün asla gelmesin. Dün bu şartın adı Suriye'nin çekilmesi idi, bugün Hizbullah'ın silahsızlandırılması. Yöntem değişmiyor: Önce yerine getirilmesi imkânsız bir ön koşul öne sür, ardından bu koşulun gerçekleşmediğini bahane ederek işgali kalıcılaştır.

Bu yüzden bugün tartışmamız gereken

temel mesele sadece yeni bir anlaşmanın imzalanmış olması değildir. Asıl odaklanılması gereken, işgalin yeni bir hukuki ve siyasî kılıfa büründürülerek kurumsallaştırılma çabasıdır.

İŞGALİN YENİ FORMÜLÜ

Anlaşmanın güvenlik ekine göre Litani Nehri çevresinde "pilot bölgeler" oluşturulacak. Lübnan ordusu bu bölgelere girecek, Hizbullah'ın silahlarını toplayacak, tünellerini, depolarını ve askerî altyapısını ortadan kaldıracak. Ardından ABD ile İsrail'in de içinde yer aldığı komite bölgenin "temizlendiğine" karar verirse İsrail aşamalı olarak geri çekilmeyi değerlendirecek.

Kulağa teknik bir güvenlik düzenlemesi gibi geliyor. Oysa satır araları okunduğunda bambaşka bir tablo ortaya çıkıyor.

Bu anlaşmanın asıl hedefi İsrail'i geri çekmek değil, Lübnan ordusunu Hizbullah'la karşı karşıya getirmek. Çünkü Lübnan ordusu bu operasyonu yürütürse ülkeyi yeni bir iç çatışmanın eşiğine sürüklemeye riski doğuyor. Yürütmezse bu kez İsrail, "Lübnan yükümlülüklerini yerine getirmede" diyerek işgalini sürdürmek için yeni bir gerekçe kazanıyor.

Yani hangi kapıyı açarsanız açın, kapıyı her zaman İsrail'in "güvenlikçileri" açıyor.

İşte bu yüzden bu anlaşma uygulanmak için değil, uygulanamamak üzere hazırlanmış durumda. Amaç İsrail'in çekilmesini sağlamak değil; Lübnan'ın başarısız ilan edilmesini sağlayacak bir mekanizma kurmak.

Bugüne kadar İsrail işgali, tüm uluslararası kuralları, Lübnan'ın egemenlik hakkını, uluslararası kararları yok sayarak, fiilî dayatmayla, askerî gücü üzerinden sürdürüyordu. Şimdi buna hukuki ve diplomatik bir kılıf ekleniyor. İşgal artık yalnızca ateşe salınmış işgal askerleriyle, halktan kitleleri de ezmekten çekinmeyen tanklarla, direnişi yıldırmaya odaklı bombardımanlarla değil, anlaşma metinleriyle de korunmaya çalışılıyor.

NORMALLEŞTİRME ADIMLARI

Anlaşmanın yalnızca Lübnan'ın güneyiyle ilgili olduğunu düşünmek de yanıltıcı olur. Çünkü Washington'da imzalanan metin, son iki yıldır Orta Doğu'da adım adım kurulmaya çalışılan yeni denklemden bağımsız değil.

Trump yönetimi göreve geldiği günden bu yana Abraham Anlaşmalarını genişletmeyi temel dış politika hedeflerinden biri olarak görüyor. Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn, Fas ve Sudan'ın ardından şimdi sırada Lübnan var. Elbette bugün kimse Lübnan ile İsrail arasında açık bir normalleşme anlaşmasının imzalanacağını söylemiyor. Zaten buna ne Lübnan'ın iç dengeleri ne de bölgedeki siyasal atmosfer izin verir. Ama normalleşme dediğimiz şey bir gecede olmuyor. Önce "güvenlik", sonra "istikrar", ardından "karşılıklı tanıma" ve en sonunda "kalıcı barış" söylemi devreye giriyor. Bugün Washington'da imzalanan metin de tam olarak bu zincirin ilk halkasını örüyor. Başka bir ifadeyle, İsrail'in savaşlar ve işgaller yoluyla elde ettiği askerî kazanımların

diplomatik tanınmaya dönüştürülmesi hedefleniyor. Lübnan'ın bu sürece dahil edilmesi de Abraham Anlaşmaları zincirinin yeni halkasını oluşturuyor.

Anlaşmanın dili dahi bunu ele veriyor. İki tarafın güvenlik içinde yaşamasından, kalıcı barış hedefinden, karşılıklı yükümlülüklerden söz ediliyor. İsrail'in Lübnan topraklarını işgal altında tutması ise bütün bu söylemlerin arasına sıkıştırılmış birkaç teknik maddeye indirgeniyor. Böylece işgal, çözülmesi gereken temel mesele olmaktan çıkıyor; güvenlik düzenlemelerinin bir parçası haline getiriliyor.

LÜBNAN ORDUSUNA BİÇİLEN YENİ ROL

Bugünkü işgalin gerçek nedeni daha önce olduğu gibi ezilemeyen, halkla bütünleşmiş direniştir. Birbirini üreten iki temel güç söz konusudur. Bunlardan biri dışarıdan gelen, emperyalizmin çıkarları doğrultusunda hareket eden İsrail ve diğeri de bir ölçüde (özelde Siyonizm karşıtlığında somutlaşıyor) antiemperyalist olan ulusalci dinamiklere sahip Lübnan. Lübnan'da bu konu tutarlı davranan esas güç ise Hizbullah'tır. Bu nedenle Hizbullah'ın silahsızlandırılması asıl hedeflerden birine dönmüş durumdadır. Bugün bu konu sanki yalnızca Lübnan'ın iç meselesiymiş gibi sunuluyor. Oysa Lübnan'ın yakın tarihine bakıldığında bunun çok daha karmaşık olduğunu görürüz.

1989'da iç savaşı sona erdiren Taif Anlaşması, ülkedeki silahlı grupların tasfiyesini öngörüyordu. Ancak İsrail

işgali devam ettiği için antiişgalci direniş bu kapsamın dışında bırakıldı. Hizbullah'ın silahlı varlığı yıllarca tam da bu gerekçeyle meşru kabul edildi. Bugün ise aynı Lübnan devletinden, kendi siyasal düzeninin yıllardır tanıdığı bu dengeyi bir anda tersine çevirmesi isteniyor. Üstelik bunu yapması için öne sürülen şart da yine İsrail'in işgali sona erdirmesi değil; tam tersine işgal devam ederken Hizbullah'ın tamamen tasfiye edilmesidir

Lübnan hükûmeti ise Hizbullah silahsızlandırılınca kadar İsrail işgalini fiilen kabul etmiş oluyor. İsrail ise çekilmenin tek hakemi olarak yine kendisini ve ABD'yi gösteriyor. Yani sınavı hazırlayan da sınavı yapan da sonucu açıklayan da aynı taraf. Böyle bir denklemde Lübnan'ın "başarısız" ilan edilmesi yalnızca bir ihtimal değil, anlaşmanın içine baştan yerleştirilmiş bir mekanizmanın ürettiği bir sonuçtur.

İşte anlaşmanın en büyük açmazı da burada ortaya çıkıyor. Lübnan ordusundan, kendi yapamadıklarını birkaç ay içinde gerçekleştirmesi bekleniyor. 1982 işgalinde, 2006 saldırılarında, 2024'te İsrail'in saldırıları karşısında ülke topraklarını savunamayan bir ordunun bugün Hizbullah'ı tamamen silahsızlandırması isteniyor. Bu yalnızca askerî olarak gerçekçi değil; aynı zamanda Lübnan'ı yeni bir çatışmanın eşiğine sürükleyecek kadar tehlikeli.

Üstelik ABD'nin rolü de klasik bir "arabuluculuk" rolünün çok ötesine geçmiş durumda. Hangi birliklerin güneye konuşlanacağı, pilot bölgelerin nasıl

denetleneyeceği, silahsızlandırmanın yeterli olup olmadığı ve İsrail'in çekilme şartlarının yerine getirilip getirilmediği gibi başlıklarda son sözü yine ABD söylüyor. Pentagon'un Lübnan ordusuna yeni yardım paketleri hazırlaması da bu sürecin tesadüf olmadığını gösteriyor. Bir başka ifadeyle mesele yalnızca Lübnan ordusunun güçlendirilmesi değil; ordunun yeni bir siyasî ve askerî rol için yeniden şekillendirilmesi.

Tam da bu yüzden son aylarda Suriye-Lübnan sınırında yaşanan gelişmeleri bu anlaşmadan bağımsız okumak mümkün değil. HTŞ yönetiminin sınır hattındaki askerî hareketliliği artırması, Hizbullah'ın ikmal hatlarına yönelik baskılar, ABD'nin HTŞ yönetimiyle kurduğu yeni ilişki ve Trump'ın Hizbullah konusunda yaptığı açıklamalar aynı stratejinin farklı cepheleri olarak karşımıza çıkıyor. ABD, İsrail'in yıllardır doğrudan yürüttüğü savaşa artık yeni aktörler eklemek istiyor ve bunu açıkça ifade ediyor. İsrail'in yapamadığını Suriye'nin yapmasını bekliyorum diyor.

BARIŞ MASALARINDA KURULAN TUZAKLAR

Kısacası bugün kurulmaya çalışılan denklem yalnızca İsrail ile Hizbullah arasında değil. Görünürde Lübnan devleti var. Arka planda ise ABD'nin yönettiği, bölgedeki müttefiklerini de içine alan daha geniş bir müdahale planı duruyor. Bu yüzden Washington'da imzalanan metin yalnızca bir güvenlik anlaşması değil; Orta Doğu'nun yeniden dizaynının bir ayağını oluşturuyor.

Bu metin yalnızca İsrail'in Lübnan'daki işgalini yeni bir hukuki ve siyasî zemine oturtmuyor. Aynı zamanda Lübnan devletini İsrail'in Hizbullah'a karşı yürüttüğü savaşın bir parçası haline getiriyor. Lübnan ordusunu Hizbullah'la karşı karşıya getiriyor, ülkeyi yeni bir iç çatışmanın eşiğine sürüklüyor ve ABD'nin bölgede kurmaya çalıştığı yeni düzenin önünü açıyor. Bir yandan Abraham Anlaşmaları çizgisinde yeni bir normalleşme hattı örülürken, diğer yandan İsrail'in yıllardır silahla gerçekleştiremediği hedeflerin diplomasi masasında tamamlanması hedefleniyor.

İsrail yıllardır işgalinin gerekçesi olarak Hizbullah'ı gösteriyor. Bugün de açıklamaları benzer. Oysa tarih tam tersini gösteriyor. İsrail 1982'de Beyrut'a kadar işgali sürdürürken ortada Hizbullah diye bir örgüt yoktu. Hizbullah işgalin nedeni olarak değil, işgalin yarattığı koşulların sonucu olarak ortaya çıktı. Bugün ise işgalin sona ermesinin ön şartı olarak yine Hizbullah'ın tasfiyesi dayatılıyor. Böylece neden ile sonuç yer değiştiriyor.

Kâğıdın üzerinde barış yazıyor. Ama satır aralarına bakınca görünen şey barış değil.

Bu anlaşmanın uygulanamaz olduğu söyleniyor. Oysa asıl mesele bu değil. Bu metin uygulanmadığı için başarısız olmayacak; tam tersine, uygulanmadığı için "başarılı" olacak. Çünkü hedefi savaşı bitirmek değil, bir sonraki savaşın gerekçesini bugünden hazırlamak.

Avrupa'da NATO ve emperyalist savaş karşıtı eylemler

4 Temmuz Cumartesi günü, Partizan'ın da bileşeni olduğu NATO ve Emperyalist Savaş Karşıtı Platform'un (PAN-IW) çağrısıyla Avrupa'nın birçok kentinde NATO ve emperyalist savaş politikalarına karşı protesto eylemleri düzenlendi.

Paris, Londra, Viyana, Zürih, Atina, Stuttgart, Frankfurt, Ulm, Köln, Hamburg, Innsbruck ve Lyon'da yapılan eylemlerde yerli ve göçmen emekçiler, NATO'nun emperyalist güçlerin savaş aygıtı olarak halklara yönelik katliamların, işgallerin ve savaş kışkırtıcılığının aracı haline gelmesini protesto etti.

Miting ve yürüyüşlerde, "NATO Dağıtılın", "Emperyalist Savaşlara Karşı Mücadeleyi Büyütelim", "NATO'ya



Hayır", "Emperyalizme ve Faşizme Karşı Omuz Omuza", "Yaşasın Enternasyonal Dayanışma" sloganları farklı dillerde haykırıldı.

Eylem alanlarında bildiriler dağıtılarak NATO'nun savaş politikaları, emperyalist müdahaleler ve halklara yönelik saldırılar hakkında kitleye bilgilendirici açıklamalar yapıldı.

Eylemlerde hem Türkiye'deki tutuklamalar ve faşist hükûmetin baskı politikaları teşhir edildi hem de NATO'ya ve emperyalist savaşlara karşı yerli ve göçmen emekçilerin enternasyonal dayanışmasının önemi vurgulandı. Eylemlerde yapılan konuşmalarda, emperyalist savaş politikalarına karşı ortak mücadelenin büyütülmesi gerektiği ifade edildi. NATO'nun halklara barış değil,

savaş, yıkım ve sömürü getirdiği belirtilerek, militarizme, işgallere ve savaş bütçelerine karşı mücadelenin güncel ve yakıcı bir görev olduğu vurgulandı.

Fransa'da Antiemperyalist Lig (AIL) bileşenlerinin protesto eylemine katkısı ve dayanışması güçlü oldu. Yaz tatili dönemi ve farklı gündemlerin yoğunluğu nedeniyle bazı kentlerde katılımın sınırlı kaldığı gözlemlense de 41 kurumun oluşturduğu PAN-IW, bu süreçte geniş bir birliktelik temelinde önemli bir eylem pratiğine imza attı.

Avrupa'nın farklı kentlerinde aynı gün yapılan eylemler, NATO'ya ve emperyalist savaşlara karşı enternasyonal dayanışmanın ve birlikte mücadelenin önemini bir kez daha ortaya koydu.

HAMAS'IN ÇEKİLME KARARI GERİ ADIM MI, YENİ BİR EVRE Mİ?

6 Temmuz 2026'da sözcüsü Hazım Kasım tarafından yapılan açıklamayla Hamas, "ulusal çıkarlar ve işgalin bahanelerini ortadan kaldırmak için" Gazze'deki yönetimden çekildiğini duyurdu. Devamında Hükûmet Eylem Komitesi Başkanı Muhammed Cevad el-Ferra istifa etti.

Açıklamadaki "işgalin bahanelerini ortadan kaldırma" ifadesi oldukça önemli. Çünkü özellikle 7 Ekim 2023'te gerçekleşen Aksa Tufanı'ndan sonra soykırıma karşı çıkanların dahi kurduğu "Hamas'ı değil, Filistin'i destekliyoruz" söylemi, aslında haklı bir direnişe gölge düşürüyor ve İsrail saldırılarına meşruluk zemini oluşturuyordu. Nitekim Siyonist-emperyalist ittifakın uzun süredir izlediği politika da Filistin direnişini bütünlüklü bir ulusal kurtuluş mücadelesi olarak değil, yalnızca Hamas üzerinden okunacak dar bir çerçeveye hapsetmeye dayanıyordu.

Hamas, dönem dönem İran ve Türkiye gibi farklı bölgesel güçlerle yakınlaşan, çeşitli gerici odaklarla ilişkiler kuran ve kendi içinde önemli tutarsızlıklar taşıyan bir hareket olsa da, işgal karşısında farklı Filistin direniş örgütlerini ortak bir mücadele hattında buluşturmaya başardı. "Tüm silahlar düşmana doğru" şiarıyla şekillenen bu birliktelik, Filistin ulusal direnişine yeni bir ivme kazandırırken işgale karşı ortak mücadelenin de önünü açtı.

7 Ekim aynı zamanda safların iyice netleştiği bir kırılma noktası oldu. Aksa Tufanı'nı dünyanın ezilen halklarına duyuran Kassam Komutanı Muhammed Dayf "elinde tüfeği olan herkese" çağrı yaptı. Her ne kadar bu çağrı "İslam ve Arap dünyasını İsrail'in işgalini silmek için birleştirmeyi" amaçlasa da beklenen destek gelmedi. Bu, büyük ihaneti de gözler önüne serdi. Bunun somut örneklerinden biri, 29-30 Temmuz 2025'te New York'ta düzenlenen BM konferansında Türkiye ve çeşitli Arap ülkelerinin Hamas'a silah bırakması ve Gazze'deki yönetime son vermesi çağrısında bulunmasıydı. Hamas'ın yönetimden çekilme kararına giden süreç de böyle başladı.

Aslında bu ihanet, direniş güçlerince ön-görülüyordu. Yahya Sinvar "Filistin, tüm

maskeleri düşürecek" diyordu. Maskeler düştü, direniş örgütleri yaptıkları ortak açıklamayla "Silah ve direniş bağımsız Filistin kurulana dek sürecek" demişti.

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi, Hamas, İslamî Cihat, Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi, FHKC-Genel Komutanlık, Halk Kurtuluş Savaşı Öncüleri'nin yayımladığı ortak bildiride Filistin halkının dünya halklarının da desteğiyle bağımsızlığına kavuşacağı vurgulanıyordu. Fakat günün sonunda ateşkes yapmak zorunda kalındı.

Ekim 2025'te yürürlüğe giren ateşkesin ardından Hamas, anlaşma yükümlülüklerini yerine getirerek İsraili esirleri kademeli olarak serbest bıraktı. Silah bırakma ve yönetimi devretme şartları ise askıda bırakılmıştı. Ancak ateşkes, İsrail'in saldırılarının önünde bir engel olmadı, Gazze'deki yönetim emperyalist cephe için kritikti.

Trump, kumarhane yapmak istediği Gazze'de yönetimi uluslararası bir komiteye devretmek istemiş fakat direniş gruplarının engeline takılmıştı. Ulusal güçlerin yönetimde olmasına dair baskılar sonucunda Ocak 2026'da Filistinli teknokratlardan oluşan Gazze Yönetimi Ulusal Komitesi üyeleri belirlendi. Filistin'i kan gölüne çevirenlerin ve onların iş birlikçilerinin belirlediği isimler, kendi davalarına ne kadar sahip çıkar belirsiz. Nitekim Mahmud Abbas da Filistin Devlet Başkanı olarak İsrail işgal güçleri ile iş birliği içinde direniş güçlerini bastırmak için çalışıyor. Filistin'in resmî verilerine göre ateşkestən bugüne 9 aylık süreçte sadece Batı Şeria'da bin 179 kişi katledildi, 24 bin kişi de gözaltına alındı. Hamas'ın olmadığı Batı Şeria'da bile katliamlarına devam eden, işgali genişleten İsrail iken Gazze'de Hamas'ın silah bırakmaya zorlanması Siyonist vahşiliğin meşrulaştırılmasından başka bir şey değildir.

Bugün Hamas, bütün bu değerlendirmeler eşliğinde "ulusal çıkarları korumak ve işgalin bahanelerini ortadan kaldırmak için" Gazze'de yönetimden çekildi.

Yapılan basın açıklamasında "İslamî Direniş Hareketi (Hamas), Gazze Şeridi'ndeki ateşkes anlaşmasının tamamının uygulanmasına ve Gazze Şeridi

yönetiminin Gazze Ulusal Yönetim Komitesi'ne tamamen devredilmesine kadar buna bağlı kalmaya olan tam bağlılığını teyit eder."

"Siyonist işgalin, anlaşmanın uygulanmasını engelleme ve ilerlemesini sabote etme yönündeki devam eden girişimlerine ve halkımızın acılarını derinleştirmek ve Gazze Şeridi'nde normale dönüş çabalarını engellemek amacıyla idari bir boşluk yaratma çabalarına karşı uyarıda bulunuyoruz."

"Kardeş arabulucularımıza ve garantör devletlerimize, işgalin anlaşmanın uygulanmasını engelleme girişimlerine son vermesi için derhal harekete geçmeleri ve baskı yapmaları çağrısında bulunuyoruz. Gazze Şeridi'ne Ulusal Yönetim Komitesi'nin girişini hızlandırmalarını ve görevlerine derhal başlamasını sağlamalarını rica ediyoruz. Bu, işgalin planlarını boşa çıkaracak, halkımızın direncini güçlendirecek ve acılarını hafifletecektir" denildi.

Diğer direniş örgütleri de Hamas'ın kararını övgüyle karşıladı. Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi Genel Sekreteri Fahd Süleyman, "Direniş, tarihsel bir tercih ve ulusal bir kurtuluş stratejisidir; her aşamanın taleplerine göre sürekli olarak biçim değiştirir" dedi. Cephe, yaptığı açıklamada öz savunma hakkının garantiye alınmasını, İsrail'in bölgedeki savaşların ve kaosun kaynağı olarak izole edilmesi gerektiğini vurguladı. Dolayısıyla Hamas'ın kararı desteklendi. Ulusal sorunun ulusal diyalogla çözülmesi bağlamında Gazze Yönetimi Ulusal Komitesi'ne karşı bir umut besleniyor. Gazze Yönetimi Ulusal Komitesi Başkanı Ali Şaas da komitenin göreve başlamaya hazır olduğunu belirtti. Yönetimi devralmaya hazırlanan Şaas, komitenin çalışmalarının başarılı olabilmesi için "tek bir otorite, açık bir hukuki dayanağa sahip tek bir yasa düzeni ve bu otoriteye bağlı tek bir silahlı güç" bulunması gerektiğini ileri sürdü. Trump ve Netanyahu'ya teslim olmuş Abbas'la aynı şeyi söyleyerek Hamas'a silah bırakma çağrısı yaptı. Şaas'ın ulusal çıkarları değil, emperyalist çıkarları koruyacağı; Mahmud Abbas gibi bir iş birliği olacağı şimdiden bellidir.

Komitenin nasıl şekillendiğine ilişkin

tartışmaları derinleştiren bir başka gelişme ise İsrail basınına yansıyan görüşme oldu. Hamas'ın çekildiğini duyurmasından birkaç gün önce Gazze Yönetimi Ulusal Komitesi temsilcileri, Gazze Yüksek Temsilcisi Nikolay Mladenov ve Barış Kurulu İcra Kurulu Üyesi Tony Blair Güney Kıbrıs'ta bir araya geldi. i24News'e göre; ilk defa genel ilkelerin dışında takvim, güvenlik tedbirleri, göç ettirilecek nüfus ve bölgenin yönetim yapısı gibi somut başlıklar konuşuldu.

Bütün bu gelişmeler birlikte değerlendirildiğinde Hamas'ın yönetimden çekilme kararının yalnızca Gazze'nin idari yapısıyla ilgili olmadığı açık. Karar, yaklaşık bir yıldır askerî, diplomatik ve siyasî alanlarda yürütülen çok katmanlı mücadelenin son halkasını oluşturuyor.

Peki Hamas'ın yönetimden çekilmesi gerçekten bir geri adım mı?

Soruyu yalnızca Gazze'deki idari yapıya bakarak cevaplamak mümkün değil. Bir ulusal kurtuluş hareketi açısından belirleyici olan işgale karşı mücadele iradesini, örgütsel bütünlüğünü ve halk içindeki meşruiyetini koruyup koruyamadığıdır. Yönetim aygıtını devretmek, silahlı direniş tasfiye etmek anlamına gelmez. Nitekim Hamas da yaptığı açıklamada ateşkes anlaşmasının uygulanması kapsamında yönetimi devrettiğini belirtirken, direnişten vazgeçtiğine dair hiçbir ifade kullanmadı. Filistinli direniş örgütlerinin kararı desteklemesi de bunun bireysel değil, ortak bir ulusal stratejinin parçası olarak görüldüğünü gösteriyor. Bugün Gazze'de değişen şey direnişin varlığı değil. İdari yükün ulusal komiteye bırakılmasıyla birlikte Hamas'ın doğrudan hedef haline getirilmesi üzerinden yürütülen propaganda boşa düşürülmeye çalışılırken, direniş güçleri silahlı mücadeleyi sürdürme iradesini koruduklarını ilan ediyor.

Dolayısıyla gelişmeyi basit bir "çekilme" ya da "geri adım" olarak değerlendirmek eksik kalacaktır. İşgal sürdüğü müddetçe ulusal kurtuluş mücadelesinin de farklı biçimler alarak devam edeceği, Filistinli örgütlerin ortak açıklamalarıyla ortaya konmuştur. Dolayısıyla önemli olan bundan sonra Filistin direnişinin yeni koşullarda kendisini nasıl yeniden örgütleyeceği olacaktır.

ÇÖZÜMÜN YASALARI ÇIKMAZDA

“Çözüm süreci” olarak tanımlanan ve büyük beklentilerle girilen yolda, nihayet bugün “bazı gelişmelerden” söz edilmeye başlandı. Ancak bu gelişmeler, “çözüm süreci” kavramının doğasına tezat biçimde, salt “devletin tek taraflı düzenlemeleri” ve “devlet içi tartışmaların sonuçları” olarak gündeme geldi. DEM Parti’nin eleştirileri ile doğal muhatap konumunda olmalarına rağmen öyle değillermiş gibi davranılan “dağdakilerin” tespit ve beklentileri, bu gelişmelerin hemen ardından bir kez daha dile getirildi. Devlet —her ne kadar Devlet Bahçeli beklenmedik çıkışlarla hem muhataplığı tarif eden hem de işaret eden bir üslup kullansa da— en başından beri muhatapsız, yalnızca kendisinin belirlediği çerçeveye uyulmasını şart koşan bir “çözüm”den” yana olduğunu ortaya koymaktaydı. Nitekim komisyon toplantılarında ve hazırlanan raporda bu durum tüm açıklığıyla gösterildi. Cumhurbaşkanı, yani “icranın başındaki kişi” olarak Tayyip Erdoğan’ın tutumu da devletin bu temel politikasına dayandı; kendisi neredeyse hiçbir zaman ne DEM Parti’yi ne Öcalan’ı ne de “dağdakileri” doğrudan muhatap kabul etti. Aksine tüm bu kesimleri, dolayısıyla Kürt ulusal hareketinin bütününe görmezden gelmeyi sürdürdü.

Tam da bu süreçte, “çözümün yöntemine” dair bazı somut iddialar da gündeme yansımaya başladı. “Silahlı mücadeleyi sonlandıran” ve bu yolu bir daha tercih etmeyeceğini ilan eden PKK’nin bir yıldır beklediği “yasal düzenleme” fısıltıları, askerî ve siyasî bürokrasinin kapalı kapılarından sızarak Meclis koridorlarında neredeyse birer dedikodu gibi yayılmaktadır. Bu iddialara göre; “teslim olacakların” 3 yıl hapis yatacağı, tutsak olanların ise siyaset yasağı ile 5 yıl “denetimli serbestliğe” tabi tutulacağı, liderlik kadrosunun ise yurtdışında kalarak başka ülkelerde ikamet edeceği ileri sürülüyor. Dedikodu niteliğindeki bu senaryoların doğruluğu tartışmalı olsa da devletin izlediği stratejik hattı deşifre etmek bakımından oldukça ciddi birer veridir. Açıkça görülüyor ki, oyalama taktiğiyle zaman kazanan devlet, kendince son darbeyi vurmaya hazırlanmaktadır.

Ulusal mücadeleler esas olarak, kendi pazarı üzerinde hak iddia eden ulusal burjuvazinin bağımsızlık arzusuna dayanır; dolayısıyla bu sınıf için bağımsızlık, tarihsel olarak esas eğilimdir. Tarihsel incelemeler, her ulus özelinde bu mücadelelerin varlığını, dahası bunların bütünsel bir tarih anlatısına dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Kürt ulusu açısından da bağımsızlık arzusu, hemen her ulusta olduğu gibi sürekli ve esastır. Bununla birlikte, ezen uluslarla ve emperyalizmle uzlaşma arayışı da en az ilki kadar güçlü bir diğer eğilimdir. Bu uzlaşmacı damar, dönem dönem baskın gelerek bağımsızlık arzusunu arka plana itebilir. İçinden geçtiğimiz kesit ise Kürt ulusal hareketi —ve hatta dünyadaki pek çok ulusal hareket— açısından tam da bu uzlaşmacı eğilimin güç kazandığı bir döneme işaret ediyor.

“Çözüm süreci” olarak tanımlanan silahlı mücadelenin tasfiyesi ve tüm illegal yapının düzene entegrasyonu süreci, sözü edilen bu ikinci eğilimin (uzlaşma eğiliminin) tartışmasız göstergesidir. Ulusal hareket, uzunca bir süredir kendisine yasallaşma olanaklarının sunulmasını beklemektedir. Bu sürecin temel biçiminin; illegal ve özellikle silahlı güçlerin yasal bir düzenlemeyle “affedilmesi” ya da “sisteme dahil edilmesi” olduğu açıktı. Kuşkusuz ulusal hareketin önderi olarak Öcalan’ın statüsü ve devletçe kabul görmeyen ulusal kimliğin (Kürt dili, tarihi ve Kürt ulusal gelenekleri) kısmen dahi olsa anayasal bir güvenceye kavuşması her zaman gündemdeydi. Bugün de en güçlü talep, doğrudan “Önder Öcalan” için belirlenecek statü etrafında şekillenmektedir. Önderlik vasfı, hareketin kaderini belirleme gücü nedeniyle bu statü talebinin de temelini oluşturuyor. Öyle ki “cezaların kaldırılması ya da hafifletilmesi” tartışması bile doğrudan Öcalan’ın statüsüyle ilişkilendirilmekte; esas olanın, Öcalan’ın serbestçe siyasî çalışma yürütebileceği koşullara kavuşması olduğu vurgulanmaktadır.

Gündeme gelen yasal düzenlemenin geçelim gerçek bir barışı, uzlaşmacı ve tasfiyeci anlayışla şekillendirilmiş “Öcalancı barış” anlayışından da yoksun bir durumdadır. Düzenleme; açık

bir teslimiyeti, siyasî hedeflerden vazgeçmeyi, siyaset dışı bırakılmayı ve örgütsüzlüğü birer ön koşul olarak dayatmaktadır. Son dönemde Y tipi hapishanelerle tecridin en ileri biçiminin uygulandığı bir ülkede, ezilen ulusun hakları için, ilhak edilmiş toprakların bağımsızlığı için mücadele yürütenlere yönelik “suçlu” muamelesinden vazgeçilmeyeceği zaten biliniyordu. Buna karşın, yine de doğrudan hapis cezalarının dayatılması ve muhataplardan tamamen atıl/eylemsiz kalmalarının istenmesi beklenmiyordu.

Söz konusu düzenlemenin dayattığı ağır koşullar, yalnızca bireysel cezalandırma sınırlarını aşmakla kalmıyor; bizzat siyaset alanının kendisini ve dolayısıyla gerçek bir çözüm için mücadele etme olanaklarını yasal olarak tamamen ortadan kaldırıyor. Çünkü siyaset, en yalın tanımıyla, örgütlü öznelerin kendi iradeleri ve kimlikleriyle var olabildiği toplumsal bir mücadele alanıdır. Devletin sunduğu bu çerçeve ise Kürt ulusal hareketine siyasal bir özne olarak değil, ancak ceza hukuku sınırları içinde rehabilite edilmesi gereken “suçlu” yığınlar olarak yaklaşmaktadır. Siyaset yasağı, denetimli serbestlik ve örgütsüzlük dayatması; hareketi kendi tabanından, tarihsel hedeflerinden ve örgütsel araçlarından yalıtarak felç etmeyi amaçlamaktadır. Örgütlenme hakkının ve asgari siyasî faaliyet olanaklarının gasbedildiği, taraflardan birinin tamamen iradesizleştirildiği bir koşulda, toplumsal barıştan ya da demokratik bir çözüm mücadelesinden bahsetmek insanlarla alay etmektir. Bu durum, devrimci ve demokratik güçler için egemenlerin çizdiği yasal sınırların ötesinde, fiili ve meşru bir siyaset düzlemini örgütlenme zorunluluğunu her zamankinden daha yakıcı hale getirmektedir.

Açıkça görülüyor ki, bu düzenleme bir tasfiye planı olmanın ötesinde, yasal alanda sürmesi beklenen ulusal mücadelenin tüm yollarını da tıkama hamlesidir. Oysa Öcalan önderliğindeki ulusal hareket siyaset yapma koşullarını kullanmak üzere “sisteme entegre olmaktan” söz etmekteydi. Siyaset yasağıyla kadroları felç edilmiş,

örgütsüzlüğü bir ön şart olarak kabul etmiş ve cezai yaptırımların kısılcına alınmış bir hareketin, bu koşulları kabul ettiği ve uyguladığı takdirde halkın meşru taleplerini savunma kapasitesini taşıması olası değildir. Tarihsel bütün deneyim bu kapasitenin halkın devleti tanımadığı, reddettiği, hükümsüz kıldığı koşullarda gerçeğe dönüştüğünü göstermektedir. Egemenlerin dayattığı koşulların reddi ne derece güçlü ve yaygınlsa halkın meşru taleplerini savunma kapasitesi de o derecede gelişkin olur. Öcalan uyguladığı uzlaşmacı siyasetle, üstelik devrimci hareketin tarihsel deneyimlerini, komünist hareketin en temel ilkelerini reddederek, (kendi deyimiyle ve tüm revizyonistlerin argümanı ile) “günümüze uyarlayarak”) bu temel gerçeğe arkamızı dönmemizi istemektedir.

Öcalan gerçek bir çözümün olanaklarının ezilenlerin, özelde Kürt ulusunun bağımsız ve örgütlü gücüyle var olabilesiyle, siyaset yapabilmesiyle mümkün olduğunu elbette bilir. Bu nedenle o “yeni koşullarda yeni biçimlerde ve yeni hedeflerle” örgütlenmekten söz etmektedir. Oysa bu taslak, masaya oturacak bir muhatap bırakmamayı, muhalif dinamikleri tamamen düzene entegre ederek ehlileştirmeyi hedeflemektedir. Dolayısıyla bu koşulları kabul etmek, çözüm için mücadele etme zeminini kendi elleriyle yok etmek ve siyaseti egemenlerin çizdiği dar sınırlara hapsedmektir.

Ulusal hareketin geçmiş siyasî çizgisinden tümüyle kopmuş olduğunu teyit eden bu gelişme kesinlikle koşulların yepyeni bir aşamaya geçmesiyle ilgili değildir hiç kuşkusuz. Devletler (ne emperyalizm ne de iş birlikçileri) aynı politikalarla, aynı sömürü ve talan ekonomileriyle ayakta ve halk kitlelerini egemeni oldukları bu düzene boyun eğmeye zorlamaktadır. Yasal düzenleme de bunun bir biçimi olarak gündemdir. Kürt halkı için bir gelecek vadetmeyen, düzen için muhalefete dahi bağımsız örgütlenme ve eylem hakkı tanımayan düzene entegrasyon başarısızlığa mahkûmdur.

GENÇLİĞİN MÜCADELESİNDE ÖNCÜLEŞMEK

Gençlik, halk kitlelerinin en dinamik, yeniliklere açık, en hızlı öğrenen ve en çabuk harekete geçen kesimidir. Tam da bu karakteri, onu sınıf mücadelesinin en kritik mevzilerinden birine yerleştirir. Dolayısıyla halk gençliğinin devrimci dinamiklerini kavramak, onun bu mücadeledeki öncü rolünü açığa çıkarmak ve pratik bir gerçeğe dönüştürmek, devrimimizin omuzlarımıza yüklediği en temel sorumluluktur. Bu sorumluluğu taşımak; sarsılmaz bir halk gençliği güvenini, derin bir özveriye ve kesintisiz bir çalışmaya zorunlu kılar.

Bu tarihsel yükün altından kalkabilmenin ön koşulu ise inisiyatif almaktır. Ancak inisiyatif, kendiliğinden sahip olunan, içgüdüsel bir refleks değildir. Aksine; her gerçek inisiyatifli tavır, öz güvene dayalı bir bilgiyi ve bu bilgiden süzülüp gelen net bir amacı içinde barındırır. İnsan, ancak bu amaca ulaştığı ölçüde koşullara bilinçli bir müdahalede bulunabilir. Bu anlamda devrimci gençlik için inisiyatif; halkın çıkarlarını bilmek/kavramak ve örgütlemek üzere tarihsel koşullara doğrudan, iradi bir müdahaledir.

Halkın çıkarları dediğimizde gençliğin içinde yer almadığı süreçlerden söz etmediğimiz açık olmalıdır. Her ne kadar gençlik üretim süreçlerine katılım bakımından yeni, tecrübesiz olsa da emek sömürüsüne yabancı değildir. Ayrıca ulusal, cinsel, kültürel türden baskıları da hissederler. Üzerlerindeki ideolojik manipülasyon da azımsanamaz. Bu da sözünü ettiğimiz çıkarları somut olarak anlamakta gençliğin yetenekli olduğunu gösterir.

Dünyadaki ve hatta özel olarak Türkiye'deki gelişmeler bunun doğruluğunu birçok kez teyit etmiştir. Gericiden düşünceci çizmiş olduğu "asosyal", "düşünmeyen" gençlik imajı, bu deneyimler sayesinde defalarca kırılmıştır. Yoldaş Mao Zedong, gençlik için şu sözleri sarf etmiştir: *"Dünya bizim olduğu kadar sizindir de ama sonuç bakımından asıl sizindir. Siz gençler dinamiksiniz, tam gelişme dönemindesiniz, sabahın saat sekiz-dokuzundaki güneş gibisiniz. Ümit sizdedir. Dünya sizindir."*

Gençliğin devrimci potansiyeli, bu se-

bepten ötürü egemen sınıfların başlıca hedeflerinden biri konumunda bulunmaktadır. Devrimci hareketin etkin olduğu mahallelerde uyuşturucu ticareti ve çete ilişkileri, egemen sınıfların ideolojik dayatmaları ve özellikle gençliğin mücadelesine şiddetli saldırılar bunu göstermektedir. Bütün bu durumlar bize gençlik arasında devrimci çalışmanın önemini göstermektedir.

Mevcut koşullarda gençliğin mücadelesi, devrimci bir öznenin önderliğinin yoksunluğu altında, kendiliğinden bir biçimde gelişmektedir. Bu sebepten ötürü tamamıyla düzen içine sıkışmaktadır. Bu hareket çoğu zaman salt öğrenci gençliğin akademik-demokratik talepleri uğruna gerçekleşmektedir. Halk gençliğinin bütün sorunları ve çelişkileri sınıflı toplum gerçeğinden kaynaklandığından, bu hareketliliklerin başarıya ulaşması için proletaryanın öncülük ettiği bütüncül bir siyasal savaşla birleşmesi, komünist önderliğin öncülüğü ve iktidar perspektifi ile örülmesi bir zorunluluktur.

Bu zorunluluğa rağmen devrimci özneler olarak çoğu zaman bu kendiliğinden hareketin gerisinde kaldığımızı, halk gençliğine önderlik etmektense peşinden gittiğimizi, katıldığımız pratiklerde ise çoğu zaman yeterli düzeyde etkin bir rol almadığımızı kabul etmemiz gerekir. Bu gerçeklik gençlik çalışmalarımızda kitle çizgisine gerektiği gibi uymadığımızı, inisiyatif almadığımızı göstermektedir. Genç halk kitleleriyle buluşmak, kitlelerden kitlelere ilkesi doğrultusunda onları sınıf savaşımına dahil etmek, gençlik çalışmalarında en acil görevlerimiz arasında yer almaktadır.

Her şeyden önce, yukarıda belirttiğimiz gibi, gençlik çalışmalarında pratiğimizi belirleyecek olan temel, sınıflı toplum gerçeğini kabul etmemizdir. İşçi, köylü ve öğrenciler başta olmak üzere halk gençliğinin bir bütün olarak yaşadığı sorunların bu gerçeklikten, Türkiye özelinde ise ülkenin yarı sömürge, yarı feodal ve faşist yapısından kaynaklandığını kabul etmemiz gerekir. Bundan hareketle sınıf savaşımında ve özellikle gençliğin siyasî mücadelesinde, bütün halk gençliğinin özne olduğunu kabul etmemiz gerekir. Özellikle öğrenci gençliğin kimi pratiklerinde kimin özne

olup "olmadığına" dair tartışmalarla karşılaştık. Kendini kendiliğindenliğe sıkıştıran pasifist yaklaşıma göre bu tür eylemlerde "tek öznenin" öğrenci gençlik, özellikle de eylemliliğin olduğu okullardaki öğrenci kitleleri olduğuna dair kimi fikirlere tanık olduk. Devrimciler olarak bu fikri kesinlikle reddetmemiz gerekir. Bu yaklaşım gençliğin mücadelesinde, halk kitlelerinin bir bütün olarak siyasal savaşımındaki rolünü görmezden gelir. Bundan ötürü de hareketi düzen içine sıkıştırır, eylem pratiğinin amacını reformlar ile sınırlar, devrimci öznenin önderliğini ve dolayısıyla da iktidar perspektifini reddeder. Bundan ötürü pratiği tıkar ve ondan çıkabilecek her türlü uzun vadeli kazanımın önünü keser.

Bu gerçeklik öğrenci gençliğin akademik-demokratik mücadelesinde olduğu kadar, halk gençliğinin başta işçi gençlik olmak üzere diğer kesimlerinin ekonomik ve demokratik mücadelesinde de geçerlidir. Proleter önderlikten yoksun, bütüncül bir siyasal savaşımından uzak ve iktidar perspektifi barındırmayan her hareket, burjuva siyasetinin sınırları içerisinde hapsolmaya mahkûmdur. *"Herhangi bir sosyalist ideolojiyi küçümsemek, ona birazcık olsun yan çizmek, burjuva ideolojisini güçlendirmek anlamına gelir. Kendiliğindenlikten çok söz edilmektedir. Ama işçi sınıfı hareketinin kendiliğinden gelişmesi, onun burjuva ideolojisine tabi olmasına yol açar."* (Lenin, *Ne Yapmalı?, Sol Yayınları, sf. 48*)

Bütün bunlarla birlikte, halk gençliğinin ekonomik, demokratik ve akademik reformlar uğruna savaşımını kesinlikle reddetmememiz, aksine bu mücadelelerde de yerimizi almamız ve bunlara öncülük etmemiz gerekmektedir. Halk gençliğinin basit taleplerini sahiplenmeli, bunları bir bütün olarak sınıf savaşımına dahil etmeliyiz.

Genç işçiler arasında sendikal üyeliğin oranı düşüktür, devrimciler olarak genç işçilerin arasında çalışmalı, sınıf hareketini geliştirmede görev almamız gerekir. Güvensiz iş koşulları, düşük maaşlar, iş yerinde şiddet gibi konular üzerinden şekillenen basit talepleri ajitasyon-propaganda çalışmaları ile bir bütün olarak siyasal savaşım ile birleştirmeli, işçi genç kitlelerini devrim yolunda örgütlemeliyiz.

Köylü gençlikle de ilişkilerimiz büyük oranda zayıftır. Halk gençliğinin bu kesimiyle de kır-kent ilişkilerinin yol açtığı sosyoekonomik sorunlar, yoğun emek sömürüsü, feodal baskı ve eğitim-sağlık ve sosyal olanaklara ulaşımının zorluğu üzerinden birleşmeliyiz.

Aynı şekilde öğrenci gençliğin de akademik-demokratik mücadelesini sahiplenmeli, parasız, eşit ve bilimsel eğitim uğruna verdikleri akademik mücadeleyi ve diğer alanlarda da verdikleri demokratik mücadeleyi sahiplenmeli, gençliğin hareketliliğine öncülük ederek onu iktidar perspektifi ile birleştirmeye çalışmalıyız. Ayrıca yarı aydın karakteri ve bu karakterinin ona verdiği teoriyi kolayca kavrayabilme kabiliyeti, onu gençlik çalışmalarında önemli bir yerde konumlandırır. Halk gençliğinin bu kesimi araştıran ve kolay kavrayan bir karaktere sahip olduğundan, proleter bilinç ile kuşatılması koşuluyla devrimci mücadelede esaslı bir role sahip olur.

Devrimciler olarak, bütün bu alanlarda ve halk gençliğinin diğer kesimleri arasında çalışırken esas hedefimiz halk kitlelerini, devrimci öncülükle birleştirmek olmalıdır. Bunun başarılabilmesi için, devrimci ve komünist gençliğin de öncü görevini layıkıyla yerine getirmesi, bütün çalışmalarında kitle çizgisini hayata geçirme göreviyle hareket etmesi gerekir.

Kendi kolektif çalışmalarımızın ve özellikle gençlik çalışmalarımızın durumu, genel olarak ülkemizdeki devrimci hareketin durumundan azade değildir. Ancak bunu kırmak da sadece bizim elimizdedir. Pratiklerimizdeki sıkışmışlıktan, sadece günü kurtarmaya yarayan mekanik yaklaşımlarımızdan, kitleye kuyruk olma eğiliminden ve dar grupçuluktan çıkmamızın yolu kitle çizgisi ve proleter bilincin ışığında inisiyatif almaktan geçer. Devrimci özneler olarak kendi otoritemizi oluşturma işine ise yolu buradan geçmektedir. *"Pratikte, her türlü genel demokratik sorunun ortaya atılmasında, öneminin belirtilmesinde ve çözüme bağlanmasında herkesin önüne geçme yükümlülüğünde olduğunu unutan kimse, sosyal-demokrat değildir."* (Lenin, *Ne Yapmalı?, Sol Yayınları, sf. 94*)

OPERASYONLAR GÜVENSİZLİĞİ GİDERMEYE YETMEYECEK

Uzun bir süredir ülke gündemi “yolsuzlukla mücadele” adı altında yapılan operasyonlarla meşgul. CHP’li belediyelere yönelik operasyonlar bu gerekçeyle yapılmakta, kimi sermaye gruplarına aynı gerekçeyle kayyım atanmakta, yolsuzluk, rüşvet, bahis oynama ve oynatma, kara para aklama merkezlerine operasyonlar düzenlenip yüzlerce kişi gözaltına alınmakta. Çetelere “nefes aldirmayan” devlet, “uyuşturucuyla da aktif mücadeleyi” sürdürdüğünü her gün beyan etmekte.

Bu halkaya en son Haluk Levent’in gözaltına alınmasıyla AHBAP kuruluşuna yönelik operasyon eklenmiştir.

DEVLET HÂLÂ ENKAZ ALTINDA!

Hatay merkezli 6 Şubat depremlerinde yaşananlar ve ortaya çıkan tablo, yıkımın asıl sorumlusu olan devletin adeta enkaz altında kalmasına neden oldu. Bölgeye ulaşmayan yardımlar, enkaz altında günlerce can çekişen insanlar, hâlâ yakınlarının cenazesini arayanlar ve en temel sorunların çözülmemesi nedeniyle halkta biriken ve sokağa yansıyan öfke hafızalardaki tazeliğini korumaktadır. Depremi birinci yıl dönümü anmalarına katılmak için bölgeye giden devlet temsilcilerinin yuhalanarak alana sokulmaması, bu öfkenin en somut yansımasıydı. Depremi ilk günlerinde devlet halka ulaşamamış; başta arama-kurtarma çalışmaları olmak üzere tüm sorunlar, halkın kendi arasındaki dayanışmasıyla aşılmaya çalışılmıştır. Kızılay gibi devlet kurumları depremzedelere çadır satmaya başlamış, gönderilen yardım malzemeleri depolarda bekletilerek halka satılmak istenmiştir. Kızılay nezdinde açığa çıkan bu yolsuzluklar ise bizzat devlet eliyle, titizlikle örtbas edilmiştir.

Devlete güvenin kalmadığı bu süreçte, yardım ve bağışlar için alternatif kanallar aranmış ve AHBAP gibi kuruluşlar bu ortamda öne çıkmıştır. Deprem için toplanan bağışlar belirli kişi ya da kişilerin tasarrufuna bırakılmış ve bu kaynaklarla geçici kentler kurulmuştur. Ancak geline aşamada görüyoruz ki bu yardımlar bir servet birikimine yol açmış; bu servet üzerinden kara para aklama dahil her türlü keyfi harcama

yapılmıştır. Öte yandan, bu durumun devletten bağımsız gerçekleşmediğini bir kez daha öğrenmiş bulunuyoruz. Haluk Levent’in tüm bu usulsüzlükleri bizzat Süleyman Soylu’nun bilgisi dahilinde yaptığının dair bilgilerin, resmî tutanaklara geçirilemeden kamuoyuna “sızdırılması” bunun en net göstergesidir.

AHBAP’a yönelik operasyonun yapıldığı gün Akın Gürlek’ten manidar bir hamle gelmiş; Gürlek, kazandığı tazminat davasından elde ettiği geliri Kızılay’a bağışlayarak “Halkın, devletine ve devlet kurumlarına güvenmekten başka şansı yoktur” demiştir. AHBAP operasyonu kamuoyuna “devlet dışında kimseye güvenilmemesi gerektiği” mesajı verilmek istenmiş; hemen ardından da yolsuzlukları ifşa olmuş devlete ve onun kurumlarına güvenmekten başka çare olmadığı algısı halka dayatılmıştır.

FAİLİ DEVLET OLAN HİÇBİR CİNAYET AYDINLATILMAYACAK!

İstanbul Başsavcısı olduğu dönemde yaptığı operasyonlarla adı sık sık duyulan Akın Gürlek, halkla dalga geçer gibi Adalet Bakanı görevine getirildi. İBB’ye ve birçok devrimci kuruma dönük operasyonların da savcısı olan Akın Gürlek, hakkında bir dizi hukuksuzluğu yapmasıyla ifşa olmasına rağmen devlet adına adalet dağıtmaya geldi. O da kitlelerin yayıflayan adalet duygusunu bertaraf etmek için “faili meçhul” cinayet dosyalarını açmakla işe başladı. Gülistan Doku, Rojin Kabaiş dosyaları aralandı, içinden yine devlet çıktı ama devlet seçilen “kurbanlarla” kendini aklama yoluna girdi. Şimdi Muhsin Yazıcıoğlu dosyası aralandı, gözaltılar yapıldı ve altından nelerin çıkacağı bilgisi sızdırıldıktan sonra diğer dosyalar gibi ait oldukları tozlu raflara kaldırılacak.

Sanal medyaya yansıyan cinayetleri, sistemin yarattığı bir sonuç olarak tartışmak yerine toplumun ruh sağlığını incelemeye alan her konunun uzmanları da bıkmadan adaletle güven duyulmasını anlatıyor. “Suça sürüklenen çocuklar” tartışması da aynı kapsamdadır ve yine devlet kendi sorumluluğundan sıyrılarak, çocuklara ağır cezalar verilmesini içeren yasalar çıkarmaktadır. Ahmet Minguzzi’yi öldüren çocukların

hapishanede yaşam koşullarının kamuoyuna yansıtılmasından iki gün sonra çıkarılan yasayla artık sadece çocuklar değil aileleri de cezalandırılacak ve halkın bu konuda biriken öfkesi biraz olsun dindirilmiş olacak. Devlet bir kez daha yapması gerekeni yapmış olacak.

DERİNLEŞEN KRİZ “İÇ TAHKİMİN” SAĞLANMASINA ENGEL!

Bir yanda kitlelerin biriken hoşnutsuzluğunu ve derinleşen güvensizliğini bastırmaya çalışan devlet, diğer yanda emperyalist efendilerine yaranma politikalarını derinleştirerek benzer bir çabayı onlar için sergiliyor. Hesap açık: Bir taşla iki kuş vurmak. Halkın azalan desteğiyle mevcut sömürü düzenini sürdürmeyeceğini gören iktidar odakları, çareyi efendilerinin icazetinde arıyor. Bu icazeti almanın faturasını ise başta yoksul halk olmak üzere tüm toplumsal kesimlere, devrimcilere ve yurtseverlere kesmek istiyor.

NATO Zirvesi arifesinde devreye sokulan operasyonlar, bu teslimiyetin en somut kanıtıdır. Efendilere “dikensiz bir gül bahçesi” sunma telaşı, bu kirli hedefle doğrudan bağlantılıdır. Kürt ulusal hareketini “barış” maskeli tasfiye planlarıyla etkisizleştirme arayışı sürerken; devrimci dinamiklere yönelik süreklilikle avıyla meşru demokratik alan kriminalize edilmekte ve tüm topluma gözdağı verilmektedir. Geline aşamada “suç” kavramının sınırları öylesine genişletilmiştir ki, komedyen Deniz Göktaş dahi mizahı nedeniyle tutuklanıp kuyu tipi hapishaneye atılmıştır. Egemenler bu hamleyle net bir mesaj vermiştir: Sistemin çarpıklıklarını teşhir etmenin, yöntemi ne olursa olsun, “affı” yoktur!

ULUSLARARASI İLİŞKİLERDE DE GÜÇLÜ DEVLET, GÜÇLÜ LİDER!

Erdoğan’ın NATO Zirvesi’ne, “dostunun” davetiyle katılan Trump’la verilen samimi pozlar ve kapalı kapılar ardında yapılan pazarlıklar, uşak-efendi ilişkisinin en çıplak özetidir. S-400 ve F-35 konularında alınan kararların birer göz boyamadan ibaret olduğu, daha Trump’ın uçağı ABD’ye inmeden açığa çıkmıştır. Her fırsatta bölgede barış elçiliğine soyunan Ankara’nın, Orta Doğu ve Avrupa

sathında hiçbir hükmünün kalmadığını gösteren sayısız örnek ortadadır.

Meşruiyetini emperyalizmin onayından alan iktidarın, bu bağımlılık gerçeğini gizlemek adına diğer emperyalist odaklarla kurduğu ilişkiler, kendini pahalıya satma çabasından öteye geçmemektedir.

Ülkenin başta ABD olmak üzere emperyalist tekellerin yağmasına açıldığı gerçeği, halkın kendi gündelik yaşamında bizzat tecrübe ettiği bir gerçektir. Doğanın acımasızca talan edilmesi de, kamu kaynaklarının özelleştirme adı altında peşkeş çekilmesi de bu gerçeğin somut kanıtlarıdır. Ve halk, toprağına, emeğine, geleceğine sahip çıkarken kime karşı dövüştüğünü bu somut pratikle öğrenmektedir. Ayağına halılar serilen, uğruna özel pistler inşa edilen halk düşmanlarına gösterilen bu ihtimam, iddia edildiği gibi “büyük devlet” olmanın değil, sömürgeleşmenin kanıtıdır. Sarayların ihtişamıyla yoksulluğun üzerine çekilmek istenen perdelerin artık hükümsüz olduğunu halk çok iyi bilmektedir.

Devlet, kendi yarattığı çürümenin üzerini kapatıp sahte bir güven iklimi yaratmaya çalışırsa; sistemin her gözeneğinden akan lağımı gizlemeye güçleri yetmeyecektir. Kaldı ki, bu bataklığın sahiplerinin onu kurutmak gibi bir derdi yoktur; onların tek derdi, temellerinden sarsılan sömürü düzenlerini ve kirlenmiş imajlarını kurtarmaktır. Tam da bu yüzden, komedyen Deniz Göktaş bugün milyonların sesi olmakta, rekorlar kırmakta ve cesaretiyle sahiplenilmektedir. Bu sahiplenme, kitlelerin içten içe biriken büyük arayışının ve öfkesinin dışavurumudur. İktidar hangi operasyona, hangi yalana sarılırsa sarılsın; yıkılan rıza duvarlarını yeniden örmesi imkânsızdır. Halk, kendisine yön gösterecek, öfkesini örgütleyecek ve nihai zafere ulaştıracak devrimci önderliğini aramaktadır. Düzen muhalefetine, özellikle de CHP’nin sönmüclendirici potasında eritilmek istenen bu arayışı ve gerçeği doğru kavradığımız ölçüde, kitlelerle buluşacak doğru ve kararlı adımları atabiliriz.

Örgütlenmek Sabır, Israr ve Sınıf Ba

Her türden muhalefetin sistem dışılığı evrilme emaresi taşıdığı günümüz koşullarında, genel olarak emperyalistlerin, özelde ise onların iş birliği olan çeşitli biçimlerdeki faşist devletlerin “abartılı” saldırılarına tanık oluyoruz. Dünya genelinde Filistin’in, İran’ın, Venezuela’nın ya da Ukrayna’nın maruz kaldığı saldırılar Trump’ın, Netanyahu’nun veya Putin’in kişisel ihtiraslarıyla açıklanamayacağı gibi, Türkiye’deki “ana muhalefet partisi”ne yönelik hukuk dışı müdahaleler, İBB başta olmak üzere muhalif belediyelere düzenlenen operasyonlar ve ünlülere yönelik “yasaklı madde” gündemleri de Erdoğan’ın şahsi hırslardan kaynaklanan fevri çıkışlar değildir. Baştan aşağı sömürüye, emek ve hak gasbına dayalı bu düzende, ahlaki değerler üzerinden yürütülen operasyonları tartışmak, sistemin özünden uzaklaşarak egemenlerin minderinde oyalanmak demektir. Karşımıza çıkan öznelerle sınırlı “kötülemeler”, nihayetinde sistemi aklamaya hizmet eden değerlendirmelerle sonuçlanır. Çünkü sistem, bütün olarak bir yıkım ve çürüme üretmektedir.

Hiç kuşkusuz, adı geçen her bir liderin kişisel karakteri, üstlendikleri tarihsel misyon ve somut görevlerle uyum içindedir. Hiçbiri sonradan pişmanlık duyacakları eylemlerin altına imza atmıyor; aksine şahsi mizaçları, liderlik ettikleri nesnel süreçlerin ihtiyaçlarına göre şekillenmiştir. Ne var ki, söz konusu pratiklerin ve bütünsel olarak bu süreçlerin asıl yaratıcı unsuru, bu liderlerin şahsında temsil olunan egemen sınıflardır. Sürmekte olan ekonomik sistemin sahipleri olan bu sınıfların çıkarları, liderlerin sırtını dayadığı tüm kurumsal mekanizmaların varlık teminatıdır.

BİR MÜDAHALE AYGITI OLARAK DEVLET

Ekonomik altyapıdan bağımsız bir devlet aygıtından söz edilemeyeceği gibi, egemen sınıfların çıkarlarının realizasyonu da devletin örgütlü gücü olmaksızın mümkün değildir. Devletin temel görevi, mevcut sosyoekonomik yapıyı ve dolayısıyla egemen sınıfların mülkiyet ve iktidar ilişkilerini mutlak surette korumak ve sürdürülebilir kılmaktır.

İşte bu çıplak gerçeklik, sınıf analizi dediğimiz yöntemin hayati önemini anlamamızı sağlar. Herhangi bir toplum, sınıf analizi süzgecinden geçirilmeden kavranamaz. Bu analiz, yalnızca tüm toplumu kapsayan bir biçimde değil; köy, mahalle, ilçe ya da bölge gibi lokal birimlerde de yürütülmek zorundadır. Sınıfsal koordinatları netleştirilmeden hiçbir toplumsal birimi ve sözü geçen birimin bütün toplum içindeki yerini, dolayısıyla bireyleri de doğru bir zeminde anlamlandırmak mümkün değildir. Son yıllarda, yukarıda sözünü ettiğimiz liderlere atfedilen ve birer "karakter aşınması" ya da "psikolojik sapma" gibi sunulan tüm “kötülükler”, aslında tam da sınıf analizinin konularıdır. Toplumsal yapı içinde gerçekleşen her siyasî hamle, her kurumsal eylem, belirli bir sınıfın ya da sınıflar ittifakının kolektif çıkarlarını hayata geçirmek üzere sahnelenir. Liderler ise bu yapısal eylemlerin olsa olsa vitrindeki, görünürdeki sorumlularıdır. Onlar, bu süreçlerden ancak kendilerine “biçilmiş” tarihsel rol ve nesnel görev sınırları dahilinde fayda devşirebilirler.

Örneğin Trump; yeri geldiğinde "barış havarisi" yeri geldiğinde ise "savaş kışkırtıcısı" rolüne bürünürken, her iki durumun da arka planında gerçekleşen şey egemen sınıfsal çıkarların genişleme olanaklarıdır. Trump bu olanakları “güçlü, pragmatik lider” imajına tahvil ettiğinde, asıl yaptığı şey şahsi mizaç fantezilerini tatmin etmek ya da "kendisi için" bir eylemde bulunmak değildir. Onun asıl işlevi, tabi olduğu emperyalist düzende mevcut hiyerarşinin ne pahasına olursa olsun, ya pürüzsüzce devam etmesini sağlamak ya da oluşan pürüzleri gidermektir.

ALİŞİLMADIK LİDERLER

Tarihin her kritik virajında, sermaye birikiminin tıkanıp ciddi ekonomik kriz aşamalarına varıldığı dönemlerde, liderlere “olağandışı” roller düşer. Bu nesnel görevlerin niteliği, görece istikrarlı dönemlerinkinden oldukça farklıdır; daha keskin, daha zalim ve daha pervasız olmak zorundadır. Haliyle vitrindeki liderler de kitlelerin gözüne daha güçlü, daha gaddar, hatta “şuursuz” görünürler. Burjuva tarih anlayışında bu durum, “kurumsal işleyişten tarihsel bir sapma”, istisnai bir delilik hali olarak değerlendirilir ve söz konusu

özneler hakkında mistik “tarihsel figür” tanımları yapılır.

Kuşkusuz bu liderlerin adları, olağan akışı bozan tutumları nedeniyle tarihe geçecek, yürütülen dönem politikaları onların isimleriyle anılacaktır. Ne var ki bu figürler, göbekten bağlı oldukları sınıfsal çıkarların yaşadığı “tarihsel sıkışmışlığa” ve krizlere barbarca çareler üretmekten başka hiçbir özgün misyona sahip değildirler. Dolayısıyla bugün tanık olduğumuz o şaşırtıcı kurumsal müdahaleler, akıl dışı açıklamalar, kuralsız ilişkiler ve ani çıkışlar, ne “demokrasiden geçici bir sapmadır” ne de siyasî yöneticilerin şahsi “kötücüllüklerinden” kaynaklanmaktadır. Bunlar tümüyle, istisnasız sınıfsaldır. Bu figürlerin tüm pratikleri, işgal ettikleri toplumsal konumlar ve bu konumların onlara dayattığı nesnel rolün kendi iç mantığıyla birlikte ele alındığında, son derece anlaşılır, hatta o sistem adına gayet “mantıklı” hamleler olarak berraklaşır.

İSTİKRAR İLLÜZYONU SONLANINCA

Toplumsal olaylarda ve uluslararası ilişkilerde 1980’li yıllardan itibaren emperyalist sermaye lehine sağlanan o “görece istikrar” illüzyonu, 2000’li yılların sonundan itibaren yerini çok kutupluluğa, açık pazar savaşlarına ve giderek keskinleşen hegemonya dalaşına bıraktı. Bu kırılma, özellikle söz konusu istikrar döneminin nimetlerinden yararlanabilen orta sınıf katmanlarında ve liberal çevrelerde kötüleşen ekonomik koşullardan beslenen ve artan bir panikle “her şeyin geriye gittiği” yönünde bir hissiyat yarattı; güncel gelişmeler de bu kolektif korkuyu sürekli besliyor. Halihazırda tüm toplumu sarmış kabul edilen “kötüye gidiş” hissi aslında istikrar koşullarından nemalanan orta sınıfın gelecekte duyduğu kaygıdır. Aşağı sınıflar için bu his, emek gücüne dayanan çalışma zorunluluğundan ötürü daimidir. Onlar bu hisse sadece “ulus halinde” düşünmeye zorlandıklarında kapılırlar.

Sistemde gerçekleşen altüst oluşları kişisel ihtiraslar, cahillik, kabalık gibi tamamen bireysel ve ahlaki ölçekte ele alma eğilimleri de bu zeminde; ekonomik ve siyasî kriz koşullarında güç kazandı. “Siyasîlerin kötü yönetimi” iddiası en geçerli açıklama olarak yayıldı. Diktatörlük bir sınıf egemenliği olarak hafızalarda yer etmişken günümüzde “kişinin hegemonyası” olarak anlaşılmaya başlandı. Hatta faşizm Marksist literatürde çağımızın en gerici sınıfla-



rının ittifakından doğan bir yönetim biçimi olarak tanımlandığı halde gene kişinin ihtiraslarına indirgenmeye başlandı. Dolayısıyla “kişi alt edildiğinde”, “sarayın kapısı kapandığında” faşizmin yenilmiş olacağı duygusu yayılmaya başladı. En basit sınıf saldırıları dahi bu anlayışa indirgenerek anlaşılmaya başlandı. Egemen ideolojinin ürettiği bu sığlık, sınıf analizini modası geçmiş ilan eden yoğun bir propaganda dal-

Kiş Açısından Hareketle Devrimcidir

gasıyla birleştğinde, meselelere "sol cenahtan" baktığını iddia edenlerde bile ciddi bir kafa karışıklığı, ideolojik dağınıklık ve derin bir umutsuzluk görülmeye başladı. Altyapıdan kopartılan üstyapı yorumlarıyla "solun", düşmanın sınıfsal kimlikle değil, daha çok "estetik ve ahlaki" kusurlarla tanımlanmasına itiraz edemez hale gelmesi sağlandı. Ehven-i şerlerin seçilebilir olmasının normalleşmesi, reformizme gücünün ötesinde anlamlar yüklenmesi ve bur-

tirmekten genel olarak aciz olan sol hareketler neoliberalizmin teorik ve politik hegemonyasına karşı savaşta önemli ölçüde başarısız kaldılar. İdeolojilerin, dolayısıyla tarihin de sonunu ilan eden neoliberal akıma bir süre sonra tavizler verilmesi, proletarya kavramı başta olmak üzere "sınıf" tanımlarında gerçekleşen gevşeme; "prekaryadan", "ezilenlerden" söz edilerek sosyalizmin öznesi olarak tarihsel bir misyona kavuşmuş proletaryanın silikleşmesi bu başarısızlığın sonuçlarıdır.

DEMOKRASİ BEKLENTİLERİ

Bu teorik gerileme, kendini en somut biçimde "demokrasi" kavramının sınıfsal içeriğinden boşaltılmasında ele vermektedir. Proletarya diktatörlüğü ya da halkın kurucu egemenliğine dayanan proleter demokrasi kavrayışı terk edildikçe, "solun" ufku burjuva demokrasisinin sınırlarına, hatta daha da vahimi, iktidardaki burjuva kliğin pervasızlığına karşı üretilen pasif bir "hukuka saygı" retoriğine gerilemiştir.

Siyasetin tamamen sınıfsız, genel bir "demokrasi mücadelesi" olarak anlaşılması, solu egemen sınıfların kendi içindeki klik savaşlarında nesnel olarak taraflardan birinin yürümesine fırlatmaktadır. İktidar blokunun sermaye birikim krizini yönetmek adına attığı her faşizan ve "kural dışı" adım, karşısındaki diğer burjuva klik tarafından 'hukukun çiğnenmesi' olarak adlandırılmakta; "sol" ise yapısal krizin bu pratik sonuçlarını sınıfsal kimliğiyle göğüslemek yerine, bu restorasyoncu anlayışın dilini kuşanmaktadır.

juva demokrasinden medet uman yaklaşımların zemin bulması bu tasfiye sürecinin solda bıraktığı tortular olarak kaydedilebilir.

Genel olarak "sol" diye tanımlanan hareketlerdeki bu ruh halinin bu denli zemin bulması, hiç kuşkusuz neoliberalizmin "istikrar" sağladığı koşullarda ona karşı mücadelenin yetersizliğinden ileri geliyor. Sınıf analizlerini gerçekle-

Bu durumun en trajikomik pratik tezahürleri, devlet aygıtının çıplak şiddet ve baskı hamlelerine karşı üretilen "hukuki" savunularda görülmektedir. Faşizmin yaygın bir tanım olarak kullanılabildiği, sistem için güçlerin de faşizmden söz eder hale geldiği, eylemde ve sözde daha rahat tanımlanabilir olduğu bugünkü koşullarda; kayyım atamalarından yargı müdahalelerine kadar uzanan topyekûn saldırganlık karşısında siyasal bir barikat

kuramayan sol hareketler, egemenlerin tasarruflarını burjuva hukukunun teknik terimleriyle, örneğin bir "mutlak butlan" (baştan itibaren geçersizlik) argümanı ile malul ilan ederek teselli bulmaktadır. Faşist devlet aygıtının kuralsızlığını, sanki tarafsız ve işleyen bir hukuk normu varmış gibi "hukukun geçersiz" sayma saflığı, altyapıdan kopartılmış liberal hukuk fetişizminin sol içindeki tortusudur. Oysa karşı karşıya olunan şey, yürürlükteki yasaların teknik bir ihlali ya da hukuki bir sakatlık değil; komprador-bürokratik burjuva sınıfın ve feodal zorbarların tahkimatı için örgütlenen devlet aygıtının sınıfsal taarruzudur.

Bu sınıfsal taarruza karşı halk kesimlerinin doğru bir anlayışla bilinçlenebilmesi onun örgütlenebilmesi bakımından belirleyici önemdedir. Eğer saldırı iktidardaki bir "tiranın", somutlaştırılmış adıyla "sarayın" bir saldırısı olmaktan ibaretse onu alt etmek "seçim demokrasisiyle" de olasıdır. Zaten sistem içi muhalefetin halkta oluşmuş öfkeyi manipüle ettiği alan burasıdır. Mutlak butlanla zaafa uğratılan "seçimde zafer" duygusunun yeşermesi için muhalefet tarihinde eşine defalarca rastlanmış bir "halkla birleşme" yoluna girmiştir. Bu yolu toprak ağası gerçekliğiyle Beyefendi Menderes, Çoban Sülo geçmişiyse Demirel, Karaoğlan lakabıyla Ecevit ve hatta mağdur mütedeyyinlerin sözcüsü olarak günümüzün saraylısı Erdoğan da yürüdü. Egemen sınıfların klikleri arasında vücut bulan iktidar mücadelesinde halk kitleleri ehven-i şer olana, yani iktidarda olmayana teveccüh etmiştir. Oysa iktidar her seferinde aynı güçlere hizmet etmek üzere el değiştirmiştir. Sınırların dışına taşmadıkça çok ciddi görünen bu mücadelede örgütlenmek "egemenler için örgütlenmekten" öte bir anlam taşımaz. Devrimci hareketin görevi, taraflardan birinin elindeki Anayasa kitapçığına, faşist cumhuriyetin değerlerine sığınmak olamaz. Sınıfsal karakterinden yalıtılmış her "genel demokrasi" savunusu, en nihayetinde burjuva devlet mekanizmasının ve mülkiyet ilişkilerinin ömrünü uzatmaya hizmet eden reformist bir can simidine dönüşmektedir.

ÖRGÜTLENMEK İÇİN ZİHİN TEMİZLİĞİ

Örgütlenmenin, uzunca bir süredir geçici

birliklere dayanan "politik çalışmalara" dönüşmesi, onun soyut bir mücadele aracına indirgenmiş olmasıyla ilişkilidir. Belirli bir sorunun "çözümüne" —daha çok sorunun dile getirilmesine— yani salt muhalefet olmakla sınırlanmış bir örgütlenmenin belirli hareketlerin "birlikte davranmasıyla" yetinmesi doğaldır. Oysa devrimci örgütlenme; proletaryanın ve genel olarak tüm ezilen sınıfları kapsayan halkın, kendi nesnel çıkarlarını gerçekleştirmesi önündeki tarihsel, ekonomik ve siyasî engelleri alt etme mücadelesine dayanmalıdır. Bu da en yoksul, dolayısıyla çıkarları devrimi gerektiren kitlelerle ilişkilene-meyi şart koşar. Bu da demektir ki, bu engellerin niteliği kavranmadan gerçek bir örgütlenme gerçekleşemez. Sözü-nü ettiğimiz türden birlik arayışlarının yaygınlaşması ve bunlara olduğundan daha fazla önem verilmesi karşısında sürece bizim yanıtımız bunu gerçekleştirmek olmalıdır.

Devrim için harekete geçmeye açık kitlelerin önündeki engellerin temeli ve tüm diğer unsurlarının üzerinde yükseldiği alan hiç kuşkusuz ekonomidir. Diğer unsurlar bu zeminde kök salar. Tüm dünyaya yayılmış bulunan ve eski çağın üretim ilişkilerini kendine eklemleyerek onları bağrında taşımaya devam eden kapitalist üretim ilişkileri, doğası gereği işçi sınıfını ve ezilen tüm diğer sınıfları üretim süreci içinde parçalamaktadır, ezilen ulusları birbirine kırdıracak bölgesel savaşları örgütlemektedir. Bu ilişkiler sermaye birikiminin sürekliliğine dolayısıyla sömürüye, emeğin olabildiğince örgütsüz ve birbiriyle rekabet halindeki dağınık varlığına muhtaçtır. Özellikle kriz dönemlerinde sermaye, kâr oranlarını güvenceye almak adına sömürüyü derinleştirirken, ezilenlerin önüne yalnızca yoksullaşma değil, aynı zamanda geçim araçlarından topyekûn mahrum bırakılma barikatını diker. İşte halkın en temel yaşamsal çıkarlarının (barınma, beslenme, güvenceli çalışma) önüne çekilen bu ekonomik set, örgütlenmenin nesnel sıçrama tahtasıdır. Bu düzeydeki örgütlenmeler, egemenlerin kitleleri karşı karşıya getiren politikalarının işlemesine çomak sokar; sömürünün ve talanın derinliğini ve yaygınlığını kitlelerin anlamasını sağlar ve bir direnç yaratarak güç odağı olmanın avantajları hakkında somut bilgiler verir.

Egemenlerin ekonomik alanda yaratıkları engeller, siyasî dinamiklerle de desteklediği için, devrimci hareketin kitleleri, onların kendi hareketleri içinde, öz örgütlenmelerinin ürettiği bilinçle açıklayamayacakları devrimci bilinçle aydınlatmaları gerekir.

Egemen sınıflar, kendi mülkiyet ve sömürü düzenlerini korumak için devleti yani örgütlü şiddet aygıtını ve ideolojik mekanizmalarını devreye sokmuşlardır. Bugün bu mekanizmaların uluslararası düzeyde çalıştığına sıklıkla tanıklık ediyoruz. Devletler arası çatışmalarda ya da dalaşlarda da kitlelere verilen mesaj onların kendilerine tabi olmak zorunlu olmalarıdır. Hem Ukrayna'nın işgaliyle başlayan savaşta hem de İran'a yönelik saldırılarda halk kitlelerinden çok, devletlerin ve onları temsil eden siyasî figürlerin öne çıkması bu özel-likteki mesajlardır.

Her burjuva siyasî iktidar; kitlelerin en ufak bir hak arama eylemini, direnişini ya da sisteme yönelik hoşnutsuzluğunu zora başvurarak bastırırken, halkın kurtuluş iradesinin önüne devasa bir bürokratik ve askerî barikat örerken de aynı mesajı verir: Güçsüzsünüz ve tabi olmalısınız! Bu düzlemde örgütlenmek; devlet aygıtının örgütlü gücüne ve kitleleri teslim almayı hedefleyen ideolojik kuşatmasına karşı, halkın öz-savunma, söz ve karar mekanizmalarını yaratmasından başka bir şey olamaz.

Örgütlenme anlayışımızın temelinde bu mekanizmaları yaratmak vardır. Bunun için, bizim de pratiğimize yön vermekte olan kısa vadeli, muhalefet olmaktan ibaret, hareketlerin birlikte hareketiyle sınırlı örgütlenme mantığına alternatif oluşturmamızdır.

"Soldaki" ideolojik dağınıklığın ve sistem içi demokrasi arayışlarının panzehri, örgütlenme kavramının sınıfsal zeminde ve hiç kuşkusuz faşizme karşı tanımlanmasıdır. İdeolojik dağınıklık sınıf bakış açısının yerleşmemesiyle; sınıfın koşullarına uzaklıkla, devrimden çıkarı olan geniş kesimleri örgütlenmenin odağına yerleştirmemekle ilgilidir. Bunu ciddi ve kapsamlı bir sorun olarak tartışmamız gerekiyor. Devrimci hareketin tarihinden de öğrenerek; ama bundan çok örgütlenme anlayışımızı, ilkelerimizi, devrim öğretisini, uzun süreli kitle çalışmalarının özelliklerini inceleyerek bakış açımızı sınıfın çıkarlarından hareketle değiştirmeliyiz.

Halkın nesnel çıkarlarının önündeki ekonomik ve siyasî engelleri parçalayacak

olan örgütlenme, fikirlerin üretiminden pratikleşmesine kadar her aşamada halkın kurucu özne olarak var olmasını şart koşar. Bu kavrayışın temel taşı, kitlelerin bağrında filizlenen dağınık, ham fikirlerin yine kitlelerin eliyle tarihsel bir güce dönüştürülmesi, yani Maoist kitle çizgisinin pratikleştirilmesidir.

KİTLE ÇİZGİSİ VE ÖRGÜTLENME

Halk için ve halkın çıkarlarını içeren fikirler, sırf kadroların kendi kendilerine yapacakları üretimlerle geliştirilemez. Halkın gerçek ihtiyaçları, sömürüye karşı öfkesi ve yaşamsal talepleri, bizzat kitlelerin kendi deneyimlerinde saklıdır. Devrimci örgütlenmenin görevi, kitlelerin bu kendiliğinden ve parçalı haldeki dağınık fikirlerini toplamak, onları sınıf analizinin süzgecinden geçirerek sistematik ve net siyasî programlar haline getirmektir. Ancak süreç burada bitmez; asıl hayati aşama, rafine edilen bu fikirlerin kitlelere yeniden taşınarak halk tarafından benimsenmesi, içselleştirilmesi ve yayılmasıdır. Fikir, kitlelerle buluştuğu ve kitlelerin kendi aklı haline geldiği andan itibaren maddi bir güce dönüşür.

Dolayısıyla örgütlenmenin esas biçimi, kitlelerin kendi kaderini yine kendi eylemiyle tayin etmesidir. Siyaseti, kendini halkın yerine ikame ederek uygulayan yaklaşımlar ya da kitleleri sadece sandıkta veya mitingde hatırlayan paradigmlar, muhalefeti güçlendirmekle birlikte esasta halkın kendi eyleminin devrimci sonuçlarını engelleyen yolları örgütler. Oysa kitle çizgisine dayalı örgütlenme anlayışı; fikirlerin üretimini de, o fikirlerin hayata geçirilmesini de halkın eylemine emanet eder. Halk, kendi çıkarlarını içeren fikirleri savundukça ve bu fikirlerin doğrudan uygulayıcısı haline geldikçe örgütlenir; örgütlendikçe de tarihi kendi elleriyle yazan kurucu bir özneye dönüşür.

KENDİNE VE HALKA GÜVEN, ÖRGÜTLEN

Zorlu ve zaman alacak bu örgütlenme anlayışı günümüzün alışkanlıklarıyla, teknolojik olanakların öğretileriyle çatışmaktadır. NATO karşıtı mücadelede tanık olduğumuz ilişki biçimleri ve örgütlenme perspektifi bu konuda yeterince öğreticidir. Kitlelere dönük çalışmaların zaten çok zayıf, yetersiz olduğu bir durumda kitlelerin güçlü bir biçimde, yüksek hedeflerle ayağa kalkacağını ummak, demokrasinin tamamen daraldığı gerçeğini göz ardı etmek, hızlı bir reaksiyona dayanarak hedefler belirlemek söz konusu zaafi-

gösteren olgulardır. Oysa çok daha derinden, uzun vadeli, ciddi bir hazırlık gerektiren örgütlenme süreçlerine ihtiyaç var... Sadece "yapan" değil, hatta daha çok yaptıran, politikayı, silahı, sözü halk kitlelerine bırakan bir örgütlenme olmalıdır ki karşımızdaki devasa askerî aygıtla baş edebilelim. Mao emperyalizme karşı mücadelenin mutlak başarısından söz ederken hem emperyalizmin çürümüşlüğüne konu eder ama hem de çürümüş olanla baş edebilecek yegâne güç olarak kalabalıklardan; hiçbir şeyin ondan daha güçlü olamayacağı kitlelerin hareketinden.

SINIF ANALİZİNE DAYALI MÜCADELELER ÖRGÜTLEYELİM

Sınıf analizine dayalı örgütlenme anlayışının pratikleşmesi, sınıf bilincinin ne olduğuna ve nasıl inşa edildiğine dair net bir kavrayışı zorunlu kılar. Sınıfın kendi maddi ihtiyaçları ve bu ihtiyaçların egemen sınıfların çıkarlarıyla girdiği kaçınılmaz çelişki, bilincin mayalandığı nesnel zemindir.

Özellikle proletaryanın kendi nesnel konumunun farkına varması, ihtiyaçlarının sistemsel sınırları aşan niteliğini kavraması ve bunu bütünsel bir sınıf tavrı olarak kuşanması, ancak ve ancak pratik mücadelenin içinde mümkündür. Mücadele, sınıf bilincinin inşa edildiği alandır. Kitleler, egemen sınıfların saldırılarına karşı her direnişte, her grevde ve hak aramada, toprak savunmasında, ekmek kavgasında düşmanını açıkça görürken, kendi kolektif gücünün de farkına varır. Sınıf tavrı, bu kavga deneyimlerinin birikmesiyle, yenilgilerin ve zaferlerin süzgecinden geçilmesiyle rafine olur.

Mücadele, bilinci açıklayan ve onu görünür kılan yegâne dinamiktir. Siyaseti pratik kavgadan kopartıp teorik tartışmalara hapseden ya da sınıf bilincini salt bir sandık tercihi indirgeyen her yaklaşım, bilincin bu kurucu niteliğini ıskalar. Maoist kitle çizgisinin gösterdiği gibi, kitlelerin bağrındaki devrimci dinamik, onların üretimden gelen güçlerinin mücadele meydanlarında bilinçli bir iradeye dönüşmesiyle açığa çıkar. Sınıf bilinci, üretimdeki yerin farkındalığıyla başlar, maddi ihtiyaçların sınıfsal netliğiyle biçimlenir ve en nihayetinde örgütlü mücadele barikatlarında et ve kemiğe bürünerek "kendisi için sınıf" olma vasfını kazanır.

Tüm bu tartışmaların vardığı nihai sınır, sınıf analizi ile onun karşısına dikilen sığ liberal paradigmlar arasındaki o aşılmaz niteliksel uçurumu netleş-

tirmektir. MLM yöntemin, kitleleri katmanlara ayırarak inceleyen statik bir "sosyoloji disiplini" olmadığı açıktır. Kimi zaman incelemeyi kasıtlı buymuş gibi davranılıyor. Sosyoekonomik yapı tahlillerinin de bu anlayıştan mustarip olduğunu söylemeliyiz. Kitlelerin hareketine, eylemine, örgütlenmesine, çıkarları için birleşmesine dayanmayan her türden tahlil statiktir, devrim bilincinden yoksundur. Oysa MLM, doğası gereği devrimci hareketi örgütlemek üzere inceler, kitleleri örgütlemek üzere analizler yapar, bu nedenle analiz onda sınıf tavrına dayanır. Onun ufku her toplumsal düzende mülkiyet ilişkilerini kitlelere açıklamak, onları sınıfsal bir harekete sürüklemek ve onların gücüyle mümkün olacak sınıfsız topluma doğru ilerletmektir. Örgütlenmeye dayanmayan analizlerin öğreteceği şey ise salt "toplum bilgisidir."

İşte egemen ideolojinin ürettiği sığ yaklaşımlar ve bütün olarak neoliberal paradigma, tam da bu yönlendirmeyi bozmak, o tarihsel rotayı felç etmek üzere sahnelenmektedir. Sınıf analizi ni modası geçmiş ilan eden bu hegemonyanın amacı, sömürü ilişkilerini gizlemek değil; kitlelerin bu sömürüye karşı geliştireceği reflekslerin bütünsel bir siyasî programa ve örgütlü bir sınıf tavrına dönüşmesini engellemektir. Siyaseti liderlerin şahsi mizaçlarına, ahlaki kusurlarına ya da burjuva hukukunun teknik pürüzlerine indirgeyen liberal akıl, halk kitlelerinin devrimci dinamiğini "akışkan kimlikler", "mağduriyetler" ve "estetik itirazlar" sığılğında boğarak sisteme zararsız hale getirir. Rota bozulduğunda, proletarya tarihsel bir özne olmaktan çıkıp kapitalizmin çarkları arasında ezilen dağınık bir nesneye indirgenir.

Dolayısıyla bugün, egemenlerin tiyatrosuna karşı kitle çizgisini kuşanmak, sadece metodolojik bir tercih değil, ideolojik bir varoluş kavgasıdır. MLM sınıf analizi; liberalizmin solda bıraktığı o ehven-i şer sığınakları, hukuk fetişizmini ve biçimsel meşruiyet illüzyonlarını paramparça ederek gerçek barikatı yeniden kurar. Devrimci hareket, düşmanını kusurlarıyla değil, üretim ilişkilerindeki sömürücü kimliğiyle tanımladığı ve meşruiyeti de kitlelerin bağrındaki devrimci iradede aradığında kendi tarihsel rotasına kavuşur. Bilinir ki tarih, fikirleri maddi bir güce dönüştürerek örgütlenen halk kitlelerinin devrimci eylemiyle yaratılmaktadır.

MÜESSES NİZAMIN OTOKRAT İHTİYACI

Türkiye demokrasisinin ölçütü, uzun bir süredir seçimlerde “ortaya çıkan” iradeyle sınırlıdır. Bu durum, farklı kliklerden oluşan hâkim sınıfların ortak doğrusu ve belirleyici görüşüdür. Seçimlerin düzenli yapılması, görece yüksek katılımı ile gerçekleşmesi bu görüşü destekleyen argüman olarak sürekli propaganda edilir.

Söz konusu propaganda, emekçilerin hâkim sınıfların kavgasında taraf olmasını meşrulaştırdığı için de kritik bir öneme sahiptir. Halkın sandığa yönlendirilerek oy vermesinin sağlanması demokrasi-nin olgunluğuna yorulmakta; böylece seçmen iradesinin kutsallığı, burjuva siyasetinin tüm eğilimlerinin ortak mutabakatı olarak pazarlanmaktadır.

Seçimlerde arkasından sürüklenen siyasî partilerin kamuoyuna yansıyan kavgaları, bir süredir kitlelerin gündeminde ilk sırada yer almaktadır. Oysa bu kavgalarda, sandık iradesinin bizzat siyasî iktidar tarafından nasıl hiçleştirildiğine de tanıklık ediyoruz.

Hâkim sınıflar arasında cereyan eden bugünkü kavgada; iktidar olanaklarını elinde bulunduran Cumhuriyet İttifakı’nın her türlü kuralıslığı kendine hak saydığı bir yöntemle yürütülüyor. Muhalefet ise kendisine yönelmiş kuşatmayı, mitingler ve erken seçim talepleriyle aşabileceğine geniş kitleleri ikna etme çabasında. Bu çaba; demokrasi, özgürlük ve adalet gibi temel kavramlar etrafında birleşme çağrılılarıyla sürdürülüyor. Söz konusu kavramların kulağa hoş gelmesi bir yana; hâkim sınıfların bir kanadının iktidar olanaklarından mahrum bırakıldığı, dahası elindeki rant kaynaklarına çöküldüğü gerçekliği, “Erdoğan’dan kurtulmak” pahasına önemsizleştiriliyor.

Cumhuriyet İttifakı’nın devlet olanaklarını kullanarak adeta CHP’ye çökmesi ile sonuçlanan süreci Özel ve ekibi erken seçim kararı alınması yönünde bir taleple savuşturmaya çalışmıştı. Özel ve ekibinin sandığa indirgenmiş toplumsal desteğe diğer bir ifade ile toplumsal rızaya biçtiği rol burjuva demokrasisinin kurallarının işlediği ülkeler için geçerli olabilirdi; fakat burjuva demokrasisinin karikatür biçiminin hüküm sürdüğü, feodal despotluğun hâlâ etkin bir unsuru olduğu Türkiye’de bu talep çok da gerçekçi değildir.

Özel’in erken seçim talebi siyasî iktidarda karşılık bulmadı. Önce Uçum, ardından da Bahçeli de “öne alınmış” bir seçim düşündüklerini dillendirdiler.

“Öne alınmış” seçim talebi Erdoğan’ın aday olabilmesi içindir. Cumhuriyet İttifakı’nın baş etmesi gereken bir dizi sorun bulunmaktadır. İmamoğlu’nun diplomasının iptal edilmesi, ardından tutuklanması akabinde CHP’ye mutlak butlan atanması etkisizleştirilmiş bir muhalefetle seçim yarışı yapma tercihini ifade etmektedir. Erdoğan, belirlediği şartlarda, yenebileceğine inandığı adaylarla bir seçim yarışını makul bulmaktadır.

Siyasî iktidarın tercihlerine bakıldığında, iktidar açısından asıl kritik soru “Erdoğan sonrasında ne olacağı”dır. İktidar bloku içindeki mevcut gerilim, bu geçiş sürecinin kiminle ve nasıl örgütleneceğine dair yürütülen kavganın izlerini taşımaktadır. Evet, önümüzdeki ilk seçimi kazanmak iktidar açısından hiç de kolay olmayacak; sürece yapılan doğrudan müdahaleler de zaten buna işaret ediyor. Muhalefete yönelik hamleler her ne kadar bir “baskın seçim” ihtimalini akla getirirse de Bahçeli’nin bu fikri doğrudan reddetmesi, iktidar bloku için “öne alınmış” bir seçimin çok daha makul görüldüğünü ortaya koymaktadır.

Erdoğan’ın yeniden seçilmesi yönündeki bu kararlılık, onun iktidar ortakları üzerindeki birleştirici gücüyle doğrudan ilintilidir. Erdoğan; iktidar blokunu oluşturan farklı kliklerin ortak çıkarlarını bizzat kendi şahsında cisimleştiren bir figürdür.

Dahası, Trump’ın Erdoğan’a yönelik övgü dolu sözleri de onun, küresel sermayenin ve egemen güçlerin çıkarlarını gözetken kararlı duruşunun bir yansımasıdır. Dolayısıyla Erdoğan ismindeki ısrarın nedenini, sistemi ayakta tutan güç odaklarının çıkar ilişkilerindeki temsiliyette aramak gerekir. Erdoğan, devlet mekanizmasını yönetme kabiliyetini koruduğu ölçüde diğer tüm kliklerin çıkarlarını uzlaştırmaya çalışmıştır. Onun bu vasfı, kendisini tüm bu egemen klikler nezdinde alternatifsiz ve vazgeçilmez bir figür haline getirmektedir.

Erdoğan’ın her şeyi ve herkesi kontrol etme isteği, özünde müesses nizamın zafiyetini; onun aşınan ve geniş kitlelerin tepkisine yol açan mevcut çürümüşlüğü kontrol altında tutma çabasıdır. Şüphesiz, bu kontrol eğilimini her siyasetçi kendi karakterinde bu düzeyde temsil edemez; Erdoğan’ın en belirgin ayırt edici özelliği de budur. Onu diğer tüm aktörler karşısında devlet ve dahası emperyalist güçler için hâlâ tercih edilebilir kılan temel unsur, bu karakteristik özelliklerini süreç yönetebilme kabiliyetiyle birleştirebilmesidir. Bununla birlikte, Erdoğan’ın bu yönetebilme kabiliyeti, paradoksal bir biçimde onun yönetilmeye açık karakteriyle, yani tavizkâr duruşuyla doğrudan ilişkilidir.

Söz konusu Erdoğan olduğunda, analizler doğal olarak onun otokrat eğilimlerine odaklanmaktadır. Kuşkusuz, Erdoğan’ı tarif etmek için başvurulacak en isabetli kavramlardan biri otokratlıktır. Ancak burada, Erdoğan’ın kişisel sınırlarını da aşan kurumsal bir gerçeklik söz konusudur: Faşizm olarak adlandırdığımız ve Türk devletinin tarihsel-karakteristik bir özelliği olan yönetim biçimi. Dolayısıyla meseleyi salt Erdoğan’ın kişisel otokrat eğilimlerine indirgemek, yapısal sorunun özünü kavramayı zorlaştıracaktır.

Son on yıllık dönem, Erdoğan’ın gücünü pekiştirmeye dönük yasal düzenlemelerle şekillenmiştir. Bu adımlar yalnızca onun yetkilerini artırmakla kalmamış, yasalar karşısındaki mutlak “sorumsuzluğunu” da pekiştirmiştir. Erdoğan’ın siyasal iktidarın tüm olanaklarını sınırları zorlayarak kullanabilmesi, esasen sistemin kronikleşen yönetme krizini aşma arayışına işaret eder. Burada, yetkinin giderek tek elde toplanmasının koşullarını sağlayan irade önem kazanmaktadır. Bu irade, onu destekleyen tüm kliklerin ortak çıkarlarının bir temsili olarak okunmalıdır. Nitekim devlet örgütlenmesinin hâlâ temel olarak Erdoğan şahsı etrafında kenetlendiği gerçeği bu durumun somut göstergesidir.

Erdoğan’ı güçlendiren şey, tam da sistemin içinden geçtiği kriz halidir. Bu kriz, devlet örgütlenmesinin yönetim biçiminde vücut bulmakta ve egemenlik ilişkilerine ruhunu veren sınıflarda karşılık bulunmaktadır. Dolayısıyla Erdoğan’ın “otokratlığı”, özünde sistemin tıkanıklıklarını aşmaya yönelik kolektif bir eğilimin sonucudur. İsrarla altını çizmek gerekir ki; bireysel bir karakter olarak Erdoğan, tüm pervasızlığıyla otokratik bir tarz sergileyebilir. Ancak müesses nizamın egemenlik ilişkileri, Erdoğan’ı aşan tarihsel bir gerçekliğe sahiptir. Bu kurumsal ilişki ağını göz ardı ederek siyasetin yeniden dizaynını salt Erdoğan figürü üzerinden tartışmak, bizi yüzeysel sonuçlara götürecektir.

Yetkinin tek elde toplanması, onun temsil ettiği kliklerin ortak bir tercihidir. Bu bağlamda devlet içindeki hâkim ittifak, hâlâ Erdoğan ismi üzerinde uzlaşmıştır. Onu sınırsız yetkiyle donatırken her türlü sorumluluktan muaf kılan bu zırh, ilişkili olduğu kliklerin kolektif çıkarlarının koruma kalkanıdır. Bu klikler, bir yandan da “Erdoğan sonrası” dönemin hazırlıklarını yapmaktadır. Çünkü Erdoğan’ın “farklı kliklerin çıkarlarını tek bir merkezde dengeleme ve birleştirme” yeteneği, mevcut iktidar bloku için ikamesi en zor alandır. Erdoğan’ın dahi zafiyete düştüğü ya da sahneden çekildiği koşullarda, aynı birleştirici motivasyonu ve performansı sergileyebilecek yeni bir lider bulabilmek, iktidar blokunun önündeki en büyük sorundur.

Dolayısıyla, yetkilerin tek elde toplanmasına tezat olarak liderin sorumluluktan yalıtılması, bir yandan yönetme kabiliyetinin aşındığını gösterirken, diğer yandan Erdoğan sonrasına dönük zorunlu bir geçiş hazırlığının adımlarıdır. Zira yeni adayların, birbiriyle çatışmalı klik çıkarlarını Erdoğan’ın gösterdiği kabiliyetle kendi şahıslarında eritmesi ve temsil etmesi bugünkü dengeler içinde pek mümkün görünmemektedir.

Emekçi halk bir kez daha hâkim güçler arasındaki iktidar kavgasına taraf olmaya çağrılmakta, bu güçlerin çıkarları için harekete geçmeleri istenmektedir. Onların demokrasi talebinin karşılığı iktidar olanaklarından sonuna kadar faydalanmak, sömürüyü organize eden devlet örgütlenmesini yönetebilmektir. Demokrasi ve özgürlük burjuvazinin dilinde yalnızca kendi egemenliğine hizmet içindir. Emekçi kesimler kendileri için demokrasi ve özgürlük istediklerinde bu gerçeklik hiç gizlenememektedir.

KAPİTALİZM GELİŞTİKÇE EKOLOJİK YIKIM DERİNLEŞİR -I



DOĞRUSAL İLİŞKİ

Endüstri Devrimi, kapitalizmin tarihi için olduğu kadar doğanın yıkım tarihi açısından da kritik bir eşiktir. Bu eşiğin aşılmasıyla üretici güçlerin gelişimi şahlanmış; kapitalizm ayakları üzerine doğrularak yeryüzündeki yayılımını genişletmiş ve derinleştirmiştir. Kapitalizmin doğayı yıkıma uğratan özel niteliği, sistemin katettiği her gelişimde kendisini gösterir. Bu süreç, doğa üzerinde basit bir matematiksel artışla değil; onarılamaz ve telafi edilemez bir yıkımla ilerlemiştir. İnsanın binlerce yıllık tarihiyle, Endüstri Devrimi ile başlayan yaklaşık 250 yıllık kesiti karşılaştırmak, kapitalizmin doğa üzerinde nasıl bir tahribat yarattığını ve ona ne vadet-

tiğini anlamak bakımından çarpıcıdır.

Kapitalizmin gelişim sürecindeki sıçramalarla, doğada yaşatılan yıkımın boyutları arasında doğrusal ve diyalektik bir ilişki vardır. Kapitalist emperyalizmin son 50 yılına damgasını vuran neoliberal dönem, bu sıçramalı doğrusal ilişkinin en somut örneğidir. Ekolojik yıkımın düzeyi bakımından eğer bir üst sınır varsa, neoliberal dönem bunun zirvesini oluşturur. Bunun başlıca nedeni, üretici güçlerdeki devasa gelişme ve kapitalist ilişkilerin dünya çapında kazandığı mutlak yaygınlıktır.

Emperyalist sermaye; "dünyanın kırları"

olarak gördüğü yarı sömürge, yarı feodal ülkeler için geliştirdiği "ihracata dayalı büyüme" gibi ekonomik programlarla, bu coğrafyalardaki geçimlik ekonomi koşullarını tasfiye etmiştir. Üretim araçlarını kaybeden köylü kitleleri, dalgalar halinde büyük kentlere göç etmek zorunda kalmıştır. Bu göçler neticesinde büyüyen iş gücü rezervi; emek-yoğun işlerde ve ucuz işçilik stratejilerinde seferber edilmiştir. Bu sömürü ilişkisinde üretilen artı-değerin aslan payı ise taşeronlaşma mekanizmaları sayesinde emperyalist tekellere aktarılmıştır.

Türkiye gibi yarı sömürge ve yarı feodal ülkelerin; emek-yoğun, düşük ve orta teknolojiye dayalı ürünlerin üretim üssü haline getirilmesi neoliberal dönemin yapısal bir özelliğidir ve uluslararası iş bölümünün aldığı yeni biçimdir. Bu yeni uluslararası iş bölümü, emperyalist sermayeye kâr oranlarını maksimal düzeye çıkarma ve inanılmaz boyutlarda bir sermaye birikimi sağlarken; yarı sömürge, yarı feodal ülkelere ise borç batağına saplanmış, finans kapitale daha da bağımlı hale gelmiş bir ekonomi ve emekçi kesimler için yoksulluğa prangalı bir yaşam dayatmıştır.

METALAŞTIRILAN DOĞA

İşçilere ve diğer emekçilere yaşatılan bu maddi ve manevi yıkım, insan türünün geleceği açısından ürkütücü sinyaller vermektedir. Gelgelelim, sermayenin acımasız mantığı için omlet yapmak nasıl yumurta kırmayı gerektiriyorsa, sermaye birikimi de doğanın tüketilerek maddi mallara (sermaye mallarına) dönüşmesini gerektirir. Bundandır ki, büyüyen sermaye birikiminin hacmi, doğanın eşi benzeri görülmemiş yıkımının en somut ispatı ve simgesidir. Sermaye birikim sürecinde, Türkiye gibi yarı sömürge ülkelerin işçilerinin sömürülmesiyle, bu ülkelerdeki doğanın tarumar edilerek ekolojik sistemin yok edilmesi atbaşı gitmekte ve her geçen gün daha ileri boyutlara ulaşmaktadır.

Nitekim İliç'te siyanürlü toprak yığınlarının altında can veren maden işçileri ile zehirlenen Fırat Havzası; ya da Akbelen'de termik santrallere kömür sağlamak adına asırlık ormanların bal-

tanması ve geçim kaynakları elinden alınan köylülerin ucuz iş gücü ordusuna katılması, bu vahşi sömürü çarkının birbirini besleyen iki dişlisidir. Doğanın tarumar edilerek ekolojik sistemin yok edilmesi ile işçi sınıfının ilğine kadar sömürülmesi, aynı sermaye birikim çılgınlığının kaçınılmaz ve birbirini tamamlayan sonuçlarıdır.

ÖZEL MÜLKİYET İLE DOĞA ÜZERİNDE HÜKÜMRANLIK

İnsanın doğayla kurduğu ilişki, kendisi de doğanın bir parçası olduğu için özünde ekosistemin bizzat içinden doğan organik bir ilişkidir. Bu ilişki, diğer canlı türlerinde olduğu gibi, en temelde yaşamı ve nesli sürdürme amacına dayanır. Ne var ki insan ile doğa arasındaki bu uyumlu bağ; özel mülkiyetin ortaya çıkması ve bu mülkiyet biçimine dayalı sınıflı toplumların geçirdiği her tarihsel dönüşümle birlikte aşınmıştır. Toplumsal üretim ilişkilerindeki her ileri adım doğanın aleyhine işlemiş; insan, dar sınıfsal çıkarlarını gerçekleştirme hırsıyla, parçası olduğu doğanın bir üyesi olmak yerine onun üzerinde tahakküm kuran vahşi bir "hükümdara" dönüşmüştür.

Dolayısıyla insanın doğayla ilişkisinde yaşanan bu köklü kırılma, sınıflar arası mücadelelerden ve bu mücadelelere tekabül eden toplumsal yapıların evriminden bağımsız ele alınamaz. Doğanın sömürülmesi ile insanın insan tarafından sömürülmesi, aynı tarihsel sürecin ikiz çocuklarıdır.

Kapitalizm öncesi sınıflı toplumlarda egemen sınıfların şatafatlı ve "lüks" yaşamı yerel düzeyde çevre sorunlarına yol açmış olsa da toplumun ezici çoğunluğunun doğal ekonomiye dayalı geçimlik bir üretim çemberinde yaşaması, bu tahribatı belirli sınırlar içinde tutmuştur. Oysa kapitalizm altında aynı sorun, kontrol edilemez küresel bir ekolojik kriz boyutuna sıçramıştır. Bunun temel nedeni, kapitalist sistemin yalnızca ve ancak durmaksızın genişleyen bir sermaye birikimi üzerinde yükselebilesidir. Sermaye birikimi, özü gereği doğaya ait her şeyi meta üretmek üzere amansız bir dönüşüm sarmalına sokarak var olur.

Karl Marks'ın tüm açıklığıyla ortaya koyduğu üzere, doğanın kendi başına (değişim) değeri yaratma kabiliyeti yoktur. Değer yaratan yegâne unsur; sermaye nam ve hesabına çalışan ücretli emekçinin, üretim sürecinde tükettiği canlı iş gücüdür. Bu yaratılan yeni değer bir kısmı, emekçinin kendi iş gücünü yeniden üretebilmesi için ona ücret olarak ödenir; aslan payı ise artı-değer olarak gasbedilip sermayeye katılır ve birikim süreci tam da bu gasp sayesinde hayat bulur.

Dolayısıyla kapitalizmde ekolojik yıkım rastlantısal değildir. Bu düzende üretim, insanların somut ihtiyaçlarını karşılamak için gerçekleşmez, soyut artı-değer miktarını artırmak için gerçekleşir. Bu körleme birikim mantığının, kaçınılmaz olarak ekonomik krizler ürettiği gibi ekolojik krizler de üretmesi sistemin genetik kodlarında yazılıdır.

EKOLOJİK YIKIMDA TÜRKİYE GERÇEĞİ

Uluslararası ölçekte yapılan araştırmalar sarsıcı bir gerçeğe işaret etmektedir: Önümüzdeki 30 yıl içinde, insanlık tarihinin son 70 bin yılında üretilenden çok daha fazla maden cevheri yeraltından sökülüp çıkarılacaktır. Bu çılgınca hammadde oburluğun Türkiye'deki yansıması ise tam bir felaket tablosudur. Yalnızca son 15 yılda, ülke genelinde tam 386 bin maden ruhsatı verilmiştir. Bugün işletmede olan maden ocaklarının, bu devasa ruhsat sayısının henüz çok küçük bir kısmını oluşturduğu düşünüldüğünde, kapımızdaki tehlikenin büyüklüğü daha net anlaşılacaktır. Bugüne kadar şahit olduğumuz yıkım, ne yazık ki gelecektekilerin yanında yalnızca "devede kulak" kalmaktadır.

Verilen bu ruhsatların bazı kentlerimizin yüzölçümünün neredeyse tamamını kapladığı bilinmektedir. Ormanlar, meralar, tarım havzaları, su kaynakları, yerleşim bölgeleri, dağlar ve dereler; kısacası yaşamı mümkün kılan her yer ve her şey burjuvazinin önüne serilmiş, sermaye birikimi için kurbanlık birer koyun gibi adanmıştır.

Açıktır ki, ruhsatlandırılmış bölgelerdeki halkımız, ekoloji savunucuları ve demokratik kamuoyu bugünden itibaren bu topyekûn saldırıyı püskürtecek örgütlü, militan ve kararlı bir direniş odağı yaratamazsa; hem doğamız hem de halkımızın geleceği için çok daha karanlık ve geri dönülmez günler kapıdadır.

Yıkımın ve yağmanın bayraktarlığını bugün madencilik sektörü yapsa da; orman tahsislerini, enerji yatırımlarını, turizm talanını, otoyol ve lüks konut projelerini de bu denkleme eklemek gerekir. Sermayenin doğayı hedef alan her hamlesi, ekosistem üzerinde zircirleme ve geri döndürülemeyen yıkıcı sonuçlar üretir.

Nitekim orman politikası uzmanı Prof. Dr. Erdoğan Atmış'ın paylaştığı veriler bu tablonun vahametini gözler önüne sermektedir:

Türkiye'deki enerji projelerinin toplam alanının yüzde 34'ü, madencilik projelerinin ise yüzde 31'i doğrudan ormanlık alanları kapsamaktadır. Bu projelerin tamamının hayata geçirilmesi, hayati öneme sahip devasa bir orman ekosisteminin haritadan silinmesi anlamına gelmektedir.

Halkın yerel düzeydeki kararlı direnişi ve orman kesimlerini engellemek üzere bedenini siper ederek seferber olması, maden ve enerji tekellerini yeni bir savunma hattı kurmaya zorlamıştır. Doğayı katleden patronlar, bugün milyonlarca liralık bütçelerle televizyonlarda reklamlar yayımlamakta, gazetelere ilanlar vermekte ve sistematik bir yalan kampanyası yürütmektedir.

Bu sahte rıza üretme kampanyalarının ana teması ise "ağaçlandırmadır." Sermaye sahipleri, "Evet, ormanı kestik, toprağın karnını yardık, cevheri çıkardık ama orayı kaderine terk etmedik; yerine fidan dikerek bölgeyi yeniden ağaçlandırdık" masalını anlatmaktadır.

Oysa Prof. Dr. Erdoğan Atmış'ın da ısrarla vurguladığı gibi, bu söylem koca bir yalandan ibarettir. Yok edilen şey, yüzlerce yılda oluşmuş karmaşık ve canlı bir ekosistemdir (toprağı, mikro-organizmaları, alt örtüsü, yaban hayatı ve su döngüsüyle bir bütündür). Bir ekosistemi paletlerle ve kepçelerle yok edip yerine sırayla dikilen birkaç cılız fidanla orman inşa ettiğini iddia etmek, bilimsel gerçekliği kaşla göz arasında karartmaktan başka bir şey değildir. Üstelik bu göstermelik ağaçlandırma projelerinin büyük çoğunluğu da dikilen fidanların bakımsızlığı ve elverişsiz toprak yapısı nedeniyle fiyaskoyla sonuçlanmaktadır.

Avrupa'da sermayenin kazançlı bir kârlılık alanı olarak madencilığe yönelmesi 17. yüzyıla kadar uzanır. Almanya, İngiltere, Fransa ve Hollanda gibi Batı

Avrupa ülkeleri, cevherin ergitilmesinde ihtiyaç duyulan yüksek ısıyı (ateşi) sağlamak amacıyla, ilk maden sahalarını doğrudan ormanlık bölgelerin yakınlarında kurmuşlardır. 18. yüzyılda motorlu körüğün icat edilmesiyle birlikte, yüzey madenciliğinden toprağın derinliklerine inilen modern madencilik dönemine geçilmiştir. Aynı dönemde demir-çelik üretiminde ilk kez kömürün (kok kömürü) kullanılmaya başlanması, madenlerin ormanlık alanlara yakın kurulma zorunluluğunu da ortadan kaldırmıştır.

Bizim coğrafyamızda ise madenlerin —oldukça sınırlı ölçüde de olsa— ticarete konu olması ancak 19. yüzyılın ikinci yarısından sonraya rastlar. Avrupa kapitalizminin kömürü sanayide verimli bir biçimde kullanmaya başlamasından yaklaşık 150-200 yıl sonra Osmanlı'da kömür "keşfedilmiş"; bu arama-tarama faaliyetleri de sonradan ünlü Rockefeller Vakfı'nı kuracak olan Amerikalı milyonerlerin öncülüğünde yürütülmüştür. Kapitalist ilişkilerin henüz yeni filizlendiği Osmanlı coğrafyasının kömüre duyduğu sanayi tipi gereksinim o dönem için oldukça kısıtlıdır.

Cumhuriyet döneminde madenciliğin ve madenle ilişkili kurumsal yapının oluşması ancak 1930'ları bulmuştur. Üretim zinciri çimento, kâğıt ve demir-çelik sanayisiyle göbekten bağlı olan Sümerbank 1933'te, Etibank ise 1934'te kurulmuş ve bu kurumlar ağırlıklı olarak Zonguldak havzasındaki taş kömürü madenciliğine odaklanmıştır. 1950'lerden itibaren, temel amacı emperyalist tekellerin hammadde ihtiyacını karşılamak olan daha geniş çaplı bir madencilik faaliyeti başlasa da, sermaye birikimi bakımından son derece zayıf ve cılız olan Türk bürokrat komprador burjuvazisi bu alana girmeye cesaret edememiştir. Yüksek riskli ve büyük yatırımlar gerektiren enerji ile madencilik işini, kâr oranları netleşene kadar devletin (kamunun) üstlenmesini tercih etmişlerdir.

Türkiye'de ve genel olarak yarı sömürge, yarı feodal ülkelerde kapitalizmin ayırt edici niteliği; yalnızca komprador (iş birlikçi) olması değil, aynı zamanda göbekten bürokratik bir karaktere sahip olmasıdır. Bu tip kapitalist formasyonlarda siyasal yapı, sermaye birikiminin en önemli aracı ve kaldırıcı durumdadır. Dolayısıyla Türkiye ve benzeri bağımlı ülkelerdeki amansız ekolojik yıkımın arkasında, kapitalizmin bu bürokratik-komprador niteliği başat

rol oynamaktadır.

Neoliberalizmin rüzgârıyla bir dönem; kurumların şeffaflığı, denetlenebilirliği ve hesap verebilirliği gibi süslü kavramlar üzerinden devletin ekonomi üzerindeki doğrudan kontrolünün zayıflayacağı iddia edilmiş, bu yönde liberal bir beklenti yaratılmıştı. Ancak tarihsel gelişmeler bu iddiaları tamamen boşa çıkardı. Aksine, siyasal yapının sermaye birikimiyle kurduğu ilişki, neoliberal politikaların sunduğu yeni talan ve özelleştirme olanaklarıyla daha da organikleşti, perçinlendi.

Alabildiğine palazlandırılan ve kamuoyunda "Beşli Çete" olarak sembolleşen yapılar bu durumun çarpıcı bir örneğidir. Fakat gerçeği yalnızca bu sembollerden ibaret görüp, "iş başına gelen siyasal elitler kendi yandaş burjuvazisini yaratıyor" sığılığına düşülmemelidir. Karşımızdaki olgu geçici bir hükümet uygulaması değil; bürokratik komprador kapitalizmin bizzat kurumsal birikim biçimidir. Burada siyasal yapı, sömürü çarkına öncülük ve aracılık etmektedir.

Türkiye ve benzeri bağımlı coğrafyalarda, sermaye birikimi başka türlü gerçekleşemeyeceği için devlet, birikimin asli aygıtı olarak işlev görmek zorundadır. Tam da bu yüzden; TMSF, Merkez Bankası, EPDK, BDDK gibi güya "özerk" ve denetleyici olması beklenen kurumlar, kısa sürede siyasal iktidarların politikalarına tamamen tabi kılınmış, iş başındaki kliği besleyen bol maaşlı memuriyet merkezlerine dönüştürülmüştür. Böylece "şeffaflık" ve "hesap verebilirlik" iddiaları bir kenara atılarak, doğanın ve emeğin sınırsız yağması- nın önündeki tüm kurumsal engeller temizlenmiştir.

Çevre sorunu odaklı bir yazıda ege- men sınıfların niteliğine ve bürokratik komprador karakterine geniş bir yer ayırdığımız doğrudur. Ancak bu teorik vurgu, akademik bir meraktan değil; devasa inşaat, maden, enerji ve turizm şirketlerinin nasıl bu denli pervasızca büyüdüğünü ve bütün bir coğrafyayı nasıl kendi özel çiftlikleri haline getirebildiklerini anlamak için zorunludur. Doğrudan tanık olduğumuz bu devasa ekolojik ve insani yıkımın kapsamını kavramanın başka bir yolu yoktur.

(Devam edecek)

ABD-İRAN MUTAKABATI



Yoğun bir savaş gündeminin ardından, ABD ile İran arasında haziran ayında başlayan geçici ateşkes görüşmeleri, 19 Haziran'da imzalanan 14 maddelik "Mutabakat Metni" ile somut bir çerçeveye ulaştı. Bu metnin imzalanmasına kadar geçen süreç, sadece savaşın doğrudan taraflarında değil, emperyalist güç dengelerinde ve hatta dünya ekonomisinde ağır bir tahribat yarattı; zaten kriz içerisindeki kapitalist sistemin kodlarında onarılmayacak yaralar açtı. ABD'nin, İsrail ile birlikte başlattığı ve Hamaney başta olmak üzere İran yönetim kademesinin imhasını hedefleyen topyekûn saldırı, sonuç itibarıyla planlandığı gibi ilerlemedi. Saldırganlar bir noktada tikanırken, direnenler bölgenin dinamiklerine hâkim olduklarını bir kez daha gösterdi. "Hızlı Sonuç, Kesin Zafer" şiarıyla hareket eden emperyalist blok, İran'ın öngörülemez boyuttaki direnciyle karşılaşınca, mutabakat masasına oturmak ABD açısından kaçınılmaz bir zaruret haline geldi.

Yazımız geçici mutabakatı tartışan bir içeriktedir. Bu değerlendirmemizden kısa bir süre sonra mutabakat rafa kaldırıldı. ABD dayatacağı yeni mutabakat için yeniden "büyük yıkıma" hazırlanmaktadır. Son günlerde İran'ın Hürmüz Boğazı'ndan uzaklaştırılmasını amaçlayan kışkırtmalarla savaş koşulları yeniden oluştuğunda ABD gene "üstünlüğünü" dayatan bir mutabakat arayışındadır. ABD açısından sorunun Hürmüz Boğazı'nda egemenlik olduğu

anlaşılmaktadır. Büyük bir medeniyeti yok etme tehdidinin bağlandığı noktanın Hürmüz'de egemenlik yoluyla uluslararası ticaretten haraç toplamak olması ABD hakkındaki "haydut" yorumunu kesin bir biçimde doğrulamıştır.

MUTABAKAT İÇİN HIZLI HAREKET

ABD ve İsrail'in birlikte başlattığı saldırıganlığın ilk hedefi; hızlı bir sonuç alarak İran'ın askerî kapasitesini kısa sürede felç etmek, nükleer altyapısını ve İsrail'in bölgesel hegemonyası için ciddi bir tehdit oluşturan füze kapasitesini çöktürmek, böylece Tahran'ı masaya "zayıflamış ve pazarlık gücü düşmüş" bir aktör olarak oturtmaktır. Ancak sahadaki gelişmeler, bu emperyalist planın öngörülmediği gibi işlemediğini gösterdi. İran'ın beklenenden daha uzun süre direnmesi, bölgesel ağırlarını aktif tutması ve küresel enerji ticaretinin şah damarı olan Hürmüz Boğazı üzerindeki jeopolitik ağırlığını kullanarak emperyalist ekonomi üzerinde güçlü bir baskı kurması bu stratejiyi boşa çıkardı. Bunun yanı sıra, saldırıya uğrayan tarafın İsrail'e ve ABD'nin Körfez'deki üslerine yönelik karşı saldırı kapasitesini kesintisiz bir biçimde sürdürebilmesi, "hızlı sonuç" hedefini tamamen imkânsız kılan temel unsur oldu.

Bu direnç, ABD ve İsrail ittifakı açısından sadece askerî bir gecikmeye yol açmakla kalmadı; aynı zamanda siyasî denklemi de kökten değiştirdi. ABD'nin kısa savaş planı uzadıkça maliyetler

katlandı. İran, emperyalizmin bölgedeki iş birlikçi rejimlerine ve askerî üslerine yönelerek cepheyi genişletti; böylece çatışma, emperyalist blok açısından kontrol edilebilir bir operasyon olmaktan çıkıp topyekûn bir bölgesel savaşa dönüştü. Geline nokta hem ABD hem de İsrail, başlangıçta hedefledikleri hızlı çökertme senaryosundan vazgeçerek çatışmayı yönetilebilir bir dengeye çekmeye çalışmaktadır. Diğer taraftan, gösterdiği direniş kapasitesine rağmen ekonomik, askerî ve idarî olarak ağır darbeler alan İran için de bu masaya oturma zorunluluğu hasıl olmuştur. Her ne kadar İran Hürmüz Boğazı'na dayalı stratejik üstünlüğünü mutabakata mecbur olmadığına yorsa da bu uzlaşma onun için de kaçınılmaz sonuçtur.

KISA SÜRELİ MUTABAKAT

Pakistan Başbakanı Şerif'in arabuluculuğunda; Trump'ın Versay Sarayı'nda, Pezeşkiyan'ın ise çevrimiçi ortamda attığı imzalarla varılan mutabakat, işte böyle bir bölgesel ve küresel güç dengesinin ürünüdür. 60 günlük bir zaman dilimine oturtulan, ama sürdürülemeyen bu geçici mutabakat, ilk bakışta "gerilimi düşürme" ve "bölgesel istikrarı sağlama" iddialarıyla sunuldu. Oysa sahadaki gelişmeler ve tarafların stratejik yönelimleri dikkate alındığında, bunun kalıcı bir barış sürecinden ziyade güç dengelerinin yeniden tahkim edilmeye çalışıldığı bir soluklanma molası olduğu görüldü. Körfez hattında yürütülen

dolaylı müzakereler sonucunda şekillenen bu mutabakatın çerçevesi; askerî çatışmanın tamamen sona erdirilmesini değil, belirli alanlarda dondurulmasını, özellikle Hürmüz Boğazı çevresindeki gerilimin kontrol altına alınmasını ve uluslararası sermaye akışlarının yeniden düzenlenmesini hedeflemekteydi. Ancak bu hamle, yapısal çelişkileri ortadan kaldırmak yerine bu çelişkileri yalnızca yeni bir formata sokmuş, çatışmanın farklı araçlarla sürdürmesini içermiştir.

Sağlanan ama uygulanamayan mutabakatın içeriğine bakıldığında; resmî söylemlerde öne çıkan "karşılıklı saldırıların durdurulması", "deniz ticaret yollarının güvenliği" ve "bölgesel istikrar" gibi başlıkların ötesindeki en kritik ve belirleyici dosyanın, İran'ın nükleer programı olduğu görülmektedir. Müzakerelerin merkezine oturan bu geçici çerçeve; İran'ın uranyum zenginleştirme faaliyetlerinin belirli bir eşğin altında tutulmasını, Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA) ile denetim mekanizmalarının yeniden işletilmesini ve buna karşılık ABD'nin bazı yaptırımları kademeli olarak gevşetmesini öngörmekteydi. Bu zeminin son derece kırılgan olduğu aşikârdır; zira nükleer kapasitenin sınırlarının nasıl tanımlanacağı, denetimlerin kapsamı ve bu potansiyelin "sivil enerji" mi yoksa "stratejik caydırıcılık" mı sayılacağı, taraflar arasındaki temel çatışma alanı olmaya devam etmektedir. Tahran açısından nükleer program, teknik bir enerji meselesinin ötesinde, ABD merkezli emperyalist kuşatma-

ya karşı hayati bir güvenlik sigortası ve stratejik caydırıcılık aracıdır. ABD liderliğindeki emperyalist blok açısından ise bu kapasite, bölgedeki kendi hegemonyasını ve iş birlikçi statükoyu kökten sarsma potansiyeli taşıyan bir tehdit olarak kodlanmaktadır. Tam da bu nedenle nükleer dosya, mutabakatın hem merkezini oluşturmakta hem de çözülmesi en zor yapısal çelişki alanı olarak varlığını sürdürmektedir.

Stratejik hedefi İran'ı dize getirmek olan ABD'nin, mutabakat metninde kimi tavizler içeren maddelere imza atmış olması yanıltıcı bir etki yaratmış olmalıdır. Mutabakatın uygulanamaması bu yanılgıyı düzeltmiştir. Müzakere sürecinde karşımıza çıkan tablo, emperyalist hedeflerin baki kalması kaydıyla, taktiksel bir molaya karar verilmesi biçimindeydi. Sahada net bir yenilgi olarak tanımlanmasa da askerî bir başarısızlık olduğu genel kabul gören bu "aleyhte süreci" masadaki diplomatik hamlelerle telafi etmeye çalışan ABD emperyalizmi; askerî yöntemlerle çökertemediği İran'ı, bu kez mutabakat üzerinden yaratacağı gediklerle ekonomik bağımlılık kısıncasına almaya çalışmaktaydı. İran'ın buna bilindik "devlet tecrübesiyle" yanıt vermesi bu kısıncanın oturmadığını gösterdi.

MUTABAKAT AMACINA ULAŞAMADI

Mutabakatın 4. maddesi, tam da bu ekonomik kuşatma stratejisine zemin hazırlayacak bir nitelik taşımaktadır: "ABD, bölgesel ortaklarıyla birlikte İran İslam Cumhuriyeti'nin yeniden inşası ve ekonomik kalkınması için en az 300 milyar ABD doları tutarında, kesin ve karşılıklı olarak mutabık kalınan bir plan hazırlamayı taahhüt etmektedir. Bu planın uygulanmasına yönelik mekanizma, 60 gün içinde nihai anlaşmanın bir parçası olarak kesinleştirilecektir. İlgili finansal işlemler için gerekli olan tüm lisanslar, muafiyetler ve izinler ABD tarafından verilecektir."

Sadece savaşın yarattığı yıkım değil, on yıllardır süren ambargo ve yaptırımlarla zaten darboğazda olan gerici İran rejimi, bu maddeyle finansal bir bağımlılık ilişkisine rıza göstermiş göründü. ABD emperyalizminin açılan bu gediği genişletmeye yöneleceği açıktı; ne var ki bunun nereye kadar varacağı kestirilemezdi. Nitekim saldırı koşullarına yeniden dönüldüğünde ABD'nin belirli bir sınır koymadığı da anlaşıldı. Mutabakattaki bu maddelerle ilk etapta ABD'nin İran devletine karşı taktiksel

bir avantaj sağladığı ileri sürülse de ABD'nin yüksek iştahı durumu yine tersine çevirdi. Mutabakat, ekonomik bağımlılığa kapı aralayacak riskler barındırsa da Tahran'ın yaptırımların kademeli olarak kaldırılması yönünde elde ettiği kazanım göz ardı edilemezdi. Sahada Hürmüz Boğazı kartını etkili kullanan İran egemenleri, bu metinle ABD hegemonyasına da sarsıcı bir darbe vurmuştur. Yeni mutabakat için saldırılara başlayan ABD bu darbeleri savuşturmakta henüz başarısızdır.

NÜKLEER PROGRAM

Buna rağmen mesele, dönüp dolaşıp nükleer programda kilitlenmektedir. Bu belirsizlik, sadece Washington-Tahran hattını etkilemekle kalmayıp İran egemen bloku içindeki çatlakları da derinleştirmektedir. Özellikle Devrim Muhafızları Ordusu (DMO) ve şahin kliklerin mutabakat karşısındaki tutumu, açık bir ayak diremeye evrilmiştir. Nitekim İran iç siyasetinde metnin bir "teslimiyet anlaşması" olduğunu savunanların sesi çok yüksek çıkmaktaydı. Tam da bu noktada, ölen dinî liderin naaşı ve cenaze süreci, iktidar tarafından içerideki bu çatlakları yamamak için güçlü bir "bastırma ve rıza üretme" aracı olarak devreye sokuldu. Çok güçlü bir ulusal kahramanlık tablosu oluşturuldu. Bu tabloya bakıldığında İran çok daha güçlü bir duruşa hazırlanmıştır diyebiliriz. Kuşkusuz bu tablodaki teokratik simge, sadece mutabakata muhalefet eden şahin kliklerin hizaya getirilmesinde değil; genel olarak rejime muhalif olan halk kesimlerine ve toplumsal muhalefete karşı devlet aygıtının gücünü sergilemesinde de kullanışlı bir baskı unsuruna dönüştürüldü.

Mutabakat metninin, askerî açıdan kesin ve kalıcı hükümlerden yoksun olması ardından gelişen gerilime ve yeni mutabakat arayışlarına şaşırmamızı engelledi. Bu yoksunluk gerilimin varlığına işaret etmekteydi. Nitekim İran devletinde gelen sesler bunu sıklıkla teyit etti. ABD'nin sonuç alamamış olması da aynı duruma işaret etti. Bu durum, mutabakatın her iki taraf açısından da uzun vadeli ve nihai bir uzlaşıdan ziyade, konjonktürel bir gerilimi düşürme hamlesi olarak görüldüğünü ispatladı. Nitekim metne rengini veren yeni dengeler de yapısal çelişkilerin ortadan kaldırılmasını değil, yalnızca üzerinin örtülmesini sağlamıştır. Yemen ile Suudiler arasındaki büyük gerilim, Lübnan'da İsrail dayatmalarının sürmesi ve ABD'nin müdahaleleri bu

gerçekliğin altını çizmiş oldu. Özellikle Lübnan cephesi, bu bağlamda kritik bir düğüm noktası olmayı sürdürmektedir. Hizbullah'ın askerî varlığı, İsrail'in kuzey sınırında tasarladığı güvenlik hattı için kalıcı bir istikrarsızlık kaynağı yaratırken; mutabakatın Lübnan'daki gerilimi sönmümlendirme hedefi, Tel Aviv'in taktiksel hareket alanını sınırlayan bir unsura dönüşmüştür. Bu tablo, bölgesel güç dengelerinin yalnızca konvansiyonel devlet aktörleri üzerinden değil, aynı zamanda asimetrik vekil güçler üzerinden de şekillendiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Bu durum, İsrail egemenleri arasındaki huzursuzluğun ve ayak direme arayışlarının da temel nedenidir. Tel Aviv için mevcut koşullar beklenen istikrarı sağlamaktan çok uzaktır ve bu belirsizlik, Siyonist saldırganlığın tahkim edilmesini beraberinde getirmektedir. Nitekim mutabakat sürecinde İsrail'in önce "Bu metin Lübnan'ı bağlamamaktadır" çıkışı yapması, ardından Washington'dan gelen doğrudan müdahaleyle geri adım atmak zorunda kalması, sürecin yapısal kırılmağını açıkça ele vermektedir. Beyaz Saray'ın İsrail'e yönelik bu taktiksel frenleme hamlesi, Tel Aviv'in bölgesel yayılmacılık planlarından vazgeçtiği anlamına gelmemektedir. Aksine, ABD emperyalizminin Orta Doğu ve Körfez'e yönelik yeni stratejik tasarımları, İsrail'in bölgesel konumunu daha da tahkim edecek bir niteliğe sahiptir. Son dönemde yeniden ısıtılan "Orta Doğu NATO'su" projesi, ABD emperyalizminin bölgedeki sömürü çarkını güvenceye almayı ve sarsılan güç dengelerini kendi lehine yeniden tesis etmeyi hedefleyen kapsamlı bir hamlesidir.

Bu tablo, aynı zamanda İran'ı hedef alan bu topyekûn saldırganlığın sadece "nükleer program" parantezine sıkıştırılamayacağını, esas meselenin küresel ölçekteki emperyalist hegemonya mücadelesi olduğunu açıkça kanıtlamaktadır. Nitekim sürece örtülü destekle dahil olan ve İran'ın arkasında saf tutan Çin ve Rus emperyalizminin Orta Doğu hamleleri, küresel hegemonya savaşındaki yeni mevzilenmeyi göstermektedir. Bu durum, sahadaki başarısız askerî pratiğini masadaki diplomatik manevralarla telafi etmeye çalışan ABD'yi daha da zorlamaktadır.

KIRILGAN MUTABAKATTAN SONRASI

Bir bütün olarak bakıldığında, mutabakat süreci başlangıçtaki "kırılğan"

karakterini koruyarak, yerini yeniden çatışmalara bırakarak ilerlemektedir. Mutabakattan kısa bir süre sonra, özellikle Hürmüz Boğazı'ndaki gerilim nedeniyle yer yer karşılıklı çatışmalara dönüşen pratikler, aslında masada üstünlük sağlama hamlelerinin devam ettiğini gösterir. ABD'nin İran mevzilerine yönelik nokta saldırıları ile İran'ın misilleme olarak Körfez'deki ABD üslerini hedef alması, masa başındaki pazarlıklarda el yükseltme stratejisinin sahaya yansımalarıdır. Şimdilik saha ve masa diyalektiği ekseninde yürüyen bu süreç, kısa vadede çatışmayı yönetilebilir bir sınırdan tutma eğilimi taşısa da mevcut dinamikler yapısal çelişkileri ortadan kaldırmayacak, yalnızca ileri bir tarihe öteleyecektir.

Sonuç olarak Cenevre Mutabakatı'nın hemen ardından gelen yeni saldırılar, ekonomik ve askerî boyutlarıyla emperyalist hegemonya mücadelesinin geçici bir dengelenme anını ifade ederken; bu kırılğan dengenin asıl bedeli, bölge ve dünya halklarının sırtına yüklenecek yeni faturalarla ödenmektedir. ABD Hürmüz Boğazı'nda egemenlik arayışını Trump'ın pervasız "haraç alma" söylemleriyle sürdürmeye başlamış durumda. Avrupa devletlerini ikna etmekte zorlanan, hatta başarısız kalan ABD İran özelinde bir açmaz yaşatmaktadır. Savaşın yarattığı ekonomik yıkım; enflasyon, işsizlik, gelecek kaygısı ve temel yaşam kaynaklarına erişimdeki daralma üzerinden geniş kitlelerin hayatını her geçen gün daha da ağırlaştırmaktadır. Askerî gerilim ise doğrudan fiziki yıkımın ötesinde kalıcı bir güvensizlik rejimi üretmektedir. Emperyalist güçlerin ve bölgesel gericiğin bu rekabeti, halklar açısından ne "zafer" ne de "barış" getirmekte; aksine hem savaşın hem de sözde barış süreçlerinin tüm maliyetini emekçi sınıflara yıkan yapısal bir kriz döngüsünü beslemektedir. Bu nedenle mutabakatın ortaya çıkardığı tablo; hegemonya mücadelesinin sönmümlendiği değil, biçim değiştirerek sürdüğü, faturanın ise doğrudan halkların üzerine yıkıldığı tarihsel bir kesit olarak değerlendirilmelidir. Tam da bu anlamda, yaşanan çatışmayı iki egemen güç arasındaki yerel bir savaştan öte, küresel emperyalist hegemonya mücadelesinin kanlı bir sahası olarak görmek ve bu deşifre üzerinden tutarlı bir antiemperyalist mücadeleyi büyütme, günün en acil görevi olarak önümüzde durmaktadır.

MADDENİN DURMAK BİLMİYEN HAREKETİ DOĞANIN DİYALEKTİĞİ VE "HER ŞEYİN TEORİSİ" -II



**Doğadaki Her Birleşme,
Daha Büyük Bir Dağılmanın
Habercisidir!**

Genel geçer bir dille "tabiatın ahengi ve dengesi" biçiminde tanımlansa da insanın öznel bakış açısından belirli bir düzen şeklinde olan "görünüm", aslında yoğun çelişkilerin yarattığı kaotik hareket içindeki kısa süreli dengelenme hallerinden ibarettir. Evren hızlanarak genişlemektedir; kimi galaksiler birbirinden uzaklaşırken, kimileri ise birbiriyle çarpışmaktadır. Her biri sönmülenecek sayısız yıldız yanı sıra, hareketle yüklü kozmik boşlukta başıboş sürüklenen milyarlarca nesne bulunuyor. Evrendeki gaz bulutlarını oluşturan atomların, kütleçekim etkisiyle bir araya gelip bir yıldız inşa etmesi dışarıdan bir düzen ve ahenk gibi görünse de, oluşan her

yıldızın bir ömrü vardır. Sonsuz yıldız, dolayısıyla sonsuz ahenk söz konusu değildir. Dünyamızı aydınlatan Güneş, hem canlılığın ortaya çıkışının ve bugün hâlâ devam edebilmesinin kaynağıdır hem de gelecekte çok daha büyük bir entropinin (dağılmanın, parçalanarak ayrışmanın) sebebi olacaktır; zira genişleyerek iç yörüngedeki gezegenleri yutacak ve bu sistem için kaçınılmaz bir yok oluşu hazırlayacaktır. Dolayısıyla, doğanın davranışını ister makro ister mikro ölçekte anlamaya çalışalım, iç çelişkilerin o gerçeklikte sürekli niteliksel dönüşümlere yol açtığı gerçeğiyle karşılaşırız. Her yeni olguyu tek bir reçeteye açıklayabilecek, sürekli ve kalıcı mutlak bir teori inşa etmenin

zorluğu da tam olarak buradan kaynaklanır. Bu yüzden her teori, yeni çelişkiler karşısında gelişmeye ve sınanmaya açık olmalıdır; aksi halde bilimsel teori olamaz.

Her şeyi açıklayabilecek tek ve nihai bir teori oluşturma çabaları, yeni gerilimlerle birlikte ucu açık bir geleceğe doğru sürüklenmeye devam etmektedir. Bin yıllardır üretilen her bilginin, ortaya çıkan her yeni gelişmenin ve keşfin, aslında en temel sorulara verilen daha derin ve teferruatlı cevaplardan ibaret olması; tek bir teori inşa etme arayışının ne derece anlamlı olduğunu da tartışmaya açmaktadır.

Fizikteki "her şeyin teorisi" arayışları, bu durumun en somut örneğidir. Tüm evrendeki devinimi tek bir teori çatısı altında birleştirme girişimleri her seferinde yeni gerilimler üretmiş, her yeni keşif beraberinde yeni soruları doğurmuştur. Aynı zamanda evrenin büyüklüğü ve karmaşası —daha doğru bir ifadeyle, sürekli beliren yeni çelişkilerle dayanan hareketi— karşısında insan bilincinin gelişmekte olan fakat sınırlı kapasitesi, bu arayışın bitimsiz bir süreç olduğuna işaret etmektedir. Ancak bu sürecin sonsuza dek süreceği ve nihai bir sonuca ulaşamayacağı ne kadar aşikarsa, beyhude bir uğraş olmadığı da bir o kadar gerçektir. Her şeyin teorisi arayışı ve bu yolda yaşanan teorik gerilimler, aslında sürekli olarak yeni keşiflerin önünü açmakta ve bilimsel bilgi birikimini ileriye taşımaktadır. Bilinen tek gerçek şudur: Eldeki teoriler yeni deneyimler ve keşifler karşısında sürekli olarak dönüşmektedir. Sonsuz, durağan ve değişmez bir "mutlak gerçek" arayışı ise geçersizdir; zira böyle bir yaklaşım özü itibarıyla metafiziktir ve evrenin temel devinim yasalarıyla çelişmektedir.

TEORİK GERİLİMLER VE ÇIKMAZLAR, YENİ ATILIMLARIN DİNAMİĞİDİR

Teorik gerilimler, açıklanması gereken pek çok yeni olguya işaret ederken, aynı zamanda bu olguların çözülmesiyle

erişilebilecek daha ileri bir aşamanın varlığını da müjdelar. Bugün gündelik hayatın sorunlarını aşmamızı, yeni teknolojiler üretmemizi ve devasa teknik atılımlarımızı sağlayan teoriler; aslında evrenin son derece sınırlı ve temel fenomenlerini açıklayan, yer yer yüksek hata payları barındıran modellerdir. Ancak bu sınırlarına rağmen son derece başarılı ve bilimseldirler; çünkü kendi geçerlilik sınırları dahilinde insanlığın teknik ve entelektüel gelişimine zemin hazırlarlar.

Günümüzde parçacık fiziğinin Standart Model'i, kozmik evrenin yalnızca yüzde 5'lik bir bölümünü açıklayabilmektedir. Yani bütün fiziksel varlığı değil, sadece gözlemlenebilir maddeyi ve onun temel parçacıklarını tanımlayabilmektedir. Bir başka deyişle, tüm fiziksel varlığa bakışımızı şekillendiren teorik penceremiz, aslında sadece yüzde 5'lik dar bir kesitle sınırlıdır. Üstelik bu küçük dilimin kendi içinde de kesinlik taşımayan, geliştirilmeye muhtaç pek çok unsur ve teorik gerilim mevcuttur. Örneğin, modelin öngördüğü bazı parçacıkların kütle ve etkileşim değerlerinin, laboratuvar deneylerinde farklı şekillerde karşımıza çıktığı ve çeşitli anomaliler sergilediği bilinmektedir. Bu anomalilerin, henüz keşfedilmemiş yeni etkileşimlere ve parçacıklara işaret etmesi son derece olasıdır. Tam da bu yüzden, evrendeki dört temel kuvvete eklenecek olası bir "beşinci kuvvet" arayışının, gelecekte altıncı ya da daha fazla kuvvetin varlığına dair yeni gözlemler doğurması şaşırtıcı olmayacaktır.

İşte bu arayış, bilimsel faaliyetin ta kendisidir. Bilimin başarısı da bu arayışı nesnel gerçekliğe sadık kalarak ne ölçüde yürütebildiği ile ölçülür. Başarının kıstası, her sorunun nihai olarak çözülmesi ya da her olguya değişmez, donmuş yanıtlar üretilmesi değildir. Bunun mümkün olmadığının kabulü; farklı çelişkilerin kendilerine has özgünlükler barındırdığını ve bu özgünlüklerin her birinin ayrı ayrı incelenmeyi hak ettiğini kavramayı gerektirir. Ancak bu yöntemsel olgunlukla yürütülen bir "her şeyin teorisi" arayışı gerçek anlamını

bulabilir. Zaten fizikte "her şeyin teorisi" derken kastedilen; kozmoloji ile parçacık fiziğini, yani genel görelilik ile kuantum teorilerini bir araya getirebilecek, tabiri caizse onları "barıştırmak" bir ortak çerçeve arayışıdır. Bu teorinin dünyadaki tüm tikel sorunları çözmesine gerek yoktur; sürecin ana halkasını, yani evrenin ilk anını (büyük patlama esnasındaki fiziksel koşulları) açıklaması bile kendi başına yeterlidir. Dolayısıyla burada, evreni donduran mutlak ve metafizik bir reçete arayışından söz etmek mümkün değildir.

BİR TEORİ NE ZAMAN ÇIKMAZA GİRER?

Genellikle bir teorinin çıkmaza girmesi, yeni nitelikteki süreçler ve çelişkilerle karşılaşılmasıyla gerçekleşir. Devrimci mücadele pratiklerinde zaman zaman tanık olunan; nesnel koşulları ve pratiğin kendisini derinlemesine incelemekten, alelacele "koşullar aynı olmasına rağmen modelimiz artık çalışmıyor" diyerek faturayı doğrudan teoriye kesme kolaycılığına temel bilimlerde pek rastlanmaz. Hatta temel bilimlerde yerleşik teorilere başkaldırmak, toplumsal bilimlere kıyasla çok daha zordur. Çünkü burada her şeyden önce matematiksel tutarlılık ve deneysel ispat aranır; yeni bir teori ancak bu zemin kurulduğu ölçüde kabul görmeye başlar.

Aksi takdirde, mevcut teorinin uygulanmasında bir sorun yaşandığında gözler ilk olarak deneyin ya da pratiğin kendisine çevrilir. Yani araştırma ekibi, hatayı öncelikle kendi pratik yöntemlerinde, ölçüm araçlarında veya veri analizinde arar. Gerekirse teori farklı ekiplerce yeniden sınanır ve çoğu zaman sorunun gerçekten de teorik modelde değil, deneyin kurgulanışında veya ölçüm hatalarında olduğu anlaşılır. Ne var ki bir model yeni nitelikteki çelişkiler karşısında tamamen tıkanıp sistematik hatalar üretmeye başladığında, artık onu dönüştürme ya da terk etme ihtiyacı baş gösterir. Sahneye modifiye edilmiş yeni yaklaşımlar ya da tamamen yeni teoriler çıkar ve bu kez bu yeni modeller pratikte sınanmaya başlar. Ne zaman ki yeni model kendi pratik geçerliliğini, iç tutarlılığını ve açıklama gücünü, rüştünü ispat ederek ortaya koyar; işte o zaman eski model tarihteki yerini alır.

Belirli durumlarda, bir teorinin güçlü bilimsel temellere yaslanması ya da öngörülerindeki iç tutarlılık, onun hemen kabul göreceği anlamına gelmez. Örneğin sicim teorisi, kendi içinde son

derece tutarlı ve öngörülerinin çoğu bilimsel kriterlere uygun bir modeldir. Ne var ki bu matematiksel tutarlılık, teorinin genel kabul görmesine yetmemiştir; çünkü öngörülerinin önemli bir kısmını bugünkü teknolojik imkânlarla deneysel olarak sınamak mümkün değildir. Teori ne kadar tutarlı ve bilimsel görünürse görünsün, yapısı gereği aşırı karmaşıktır ve güncel fiziksel sorunlara deneysel yanıtlar sunamamaktadır. Dolayısıyla onu, "her şeyin teorisi" olarak gönül rahatlığıyla nitelemek mümkün olmamaktadır.

Ayrıca matematiği kusursuz, öngörüler tutarlı ve mantıksal gerekçeleri sağlam olsa bile, zamanla pek çok teorinin bazı öngörülerinin gerçeklikle uyuşmadığı açığa çıkabilir. Peki, buna rağmen sicim teorisi bilimsel bir teori midir? Elbette öyledir. Fakat bir an için kuantum mekaniği ile genel göreliliğin evrenin ilk anını ya da bir kara deliğin merkezindeki varsayımsal tekilliği açıklamakta yetersiz kaldığını düşünelim. Sicim teorisi de bu karanlık noktaları açıklamaya aday, bilimsel bir alternatif olduğu için eski modelleri tamamen bir kenara bırakıp onu yeni "standart model" olarak kabul ettiğimizi varsayalım. Bu durumda en iyimser ihtimalle, sorularımızın nihai cevabını yüzlerce yıl öteye ertelemiş oluruz. Daha yalın çözümler üretmek yerine, teorik karmaşıklığın ve yakın gelecekte ispatlanamaz olmanın sunduğu o konforlu "güvene" sığınmış oluruz. Aksine, bir teorinin kendi sınırları içinde bu kadar korunaklı ve sarsılmaz görünmesi bile beraberinde ciddi soru işaretleri getirmelidir. Bilimsel konfor alanları, temel bilimlerin doğasına aykırıdır ve tercih edilmez. Çünkü başarılı bir teori, yalnızca uzak geleceği ya da sadece yakın geçmişi değil; tüm zamanları ve olguları birbiriyle tutarlı bir bütünlük içinde açıklayabilmelidir.

TEORİYE GÜVEN YOKSA, UYGULAMADA BAŞARI ŞANSI DA YOKTUR!

Oysa toplumsal bilimlerde durum çok daha farklıdır; çünkü bu alan meşruiyetini doğrudan sınıf mücadelesi üzerinden kurar. Çelişkinin bir tarafı toplum biliminin nesnel bir temele oturması ve bilimsel içeriğinin zenginleşmesi için çabalarken, karşı taraf ise onu bilimsel özünden koparıp ehlileştirmek için uğraşır. Dolayısıyla toplumsal alanda bilimsel bir teori inşa etmek ve onu savunmak, temel bilimlere kıyasla çok daha çetindir; zira burada sınıf mücadelesinin yönü doğrudan belirleyici bir rol oynar.

Ülkemizde Komünist Önder İbrahim Kaypakkaya tarafından yapılan sosyoekonomik yapı tahlilleri ve devrim stratejisi belirlemeleri; Türkiye'nin yarı feodal, yarı sömürge bir ülke olduğu gerçeğine dayanır. Bu saptama, benzer nitelikteki ülkelerde tarihsel olarak sınanıp doğrulanmış tek devrim stratejisinin, yani Halk Savaşının geçerliliğini ortaya koyar. Peki, aradan geçen onlarca yılı, Halk Savaşının ulaştığı evre açısından nasıl değerlendirmek gerekir? Bir sosyoekonomik yapının köklü dönüşümünün ancak devrimci bir süreçle mümkün olabileceği tezi, devrim ile reformizm arasındaki temel ayrım çizgilerinden biridir. Egemen sınıfların niteliği, çıkarlarının nerede konumlandığı, bu çıkarları korumak için nasıl bir devlet aygıtına ihtiyaç duydukları gibi olgular; o ülkedeki toplumsal dönüşüm mücadelesinin hangi yöntemlerle yürütülmesi gerektiğini belirler. Türkiye'de bu temelde radikal bir dönüşümün gerçekleşmediği ve Kaypakkaya tarafından geliştirilen tezlerin sunulduğu dönem ile günümüz arasında niteliksel bir değişimin yaşanmadığı açıktır. Dolayısıyla, safımızın devrimci cephe olduğu gerçeğinden hareketle, temel çelişkinin tarafları arasındaki güç dengesinin neden henüz lehimize dönmediğini kavramak için nesnel olguları derinlemesine incelememiz gerekir. O gün de faşizm koşullarında gelişebilmenin yolu silahlı ve illegal bir mücadeleyi zorunlu kılıyordu, bugün de mevcut sistem aynı mücadele biçimlerini dayatmaktadır.

Bu alanda onca yıl boyunca atılan ileri ve geri adımların toplamı, zaman zaman kaçınılmaz olarak "teorik gerilimler" üretmektedir. Buradaki gerilimden kasıt, öngörü ile pratik arasındaki geçici uyumsuzluktur. İşte tam da bu aşamada —yani sınıf mücadelesinde egemen sınıf ideolojisi proleter sınıf saflarına sızmaya başladığında ve güç dengesi devrimci mücadele lehine gelişmediğinde— ortaya çıkan "model çalışmıyor, öyleyse yeni bir model icat edelim" kolaycılığı çok sık nükseder. Oysa mevcut modelde yapısal bir hata yoktur; üstelik bu model doğası gereği yerelleştirilmeye ve geliştirilmeye tamamen açıktır. Modelin uygulanabilirlik koşulları, köklü bir niteliksel değişimle, yani tamamen yeni bir temel çelişkiyle karşılaşmadığı sürece geçerliliğini korur. Buradan hareketle denebilir ki, karşılaşılan her pratik tıkanıklıkta dönüp devrimci pratiği sorgulamak yerine koşulları ya da teoriyi günah keçisi ilan etmek, geride sadece daha fazla zayıflık ve ideolojik aşınma bırakmıştır. Şüphesiz ki bilimsel akıl tüm ihtimallere

açık olmalıdır; fakat bir sorunun çözüm yolu, öncelikle eldeki kuramsal yöntemle duyulan güvenle başlar. Tıkanma anlarında ise ilk yapılması gereken, "deneyin kurgulanışını ve ölçüm sonuçlarını" yani pratik uygulama hatalarını gözden geçirmektir. Halk Savaşı, rüştünü tarihsel olarak ispatlamış bir stratejidir; dolayısıyla uygulamada sorunlar yaşanıyorsa, teorinin yanlışlığını iddia etmek en son akla gelecek ihtimal olmalıdır. Nitekim bugüne kadar Halk Savaşında kusur arayan hiçbir anlayış, ortaya daha devrimci, daha tutarlı ya da devrimci gelişime daha fazla alan açan alternatif bir model koyamamıştır. Bu teorik güvensizliğin pratik karşılığı, her seferinde reformizmin sularına sürüklenmek ve devrimci iddiadan uzaklaşmak olmuştur. Oysa ısrarla denemek ve bu pratik süreçlerin ayakları yere basan bilimsel analizlerini yapmak, teorinin hayat bulacağı uygulama alanını daha da genişletecektir.

Sonuç olarak; insan toplumunun tüm çelişkilerine uygulanabilen, toplumsal pratiğimize yön verecek kapsayıcı bir "her şeyin teorisi" mevcuttur ve MLM için bu sıfatı kullanmak asla bir abartı değildir. Ancak bu kuram, her şeyi önceden belirlemiş dogmatik bir "her şeyi açıklama" iddiasında değildir; zaten böyle bir iddiaya ihtiyacı da yoktur. Geçmiş ve geleceği ilk andan son halkasına kadar kusursuzca şemalaştıran dinamikten uzak bir mükemmellik vadetmez. Buna rağmen, sunduğu diyalektik materyalist yöntem, tüm toplumsal çelişkilerle uygulanabilmekte, onları açıklayabilmekte ve modelleyebilmektedir. Bu yönüyle, sınıf mücadelesinin rehberi olacak bir "her şeyin teorisi" unvanını sonuna kadar hak etmektedir. Bugün bu bilimsel yöntemin pratikle kurduğu ilişkideki uyumsuzlukların sebebi teorinin kendisi değil, uygulamadaki yetersizlikler ve hatalardır. Kaldı ki her pratik denemenin anında kusursuz sonuçlar vermesi beklenemez. Teorinin kendi içindeki gerilimlerin ve eksik kalan yönlerin, aslında onu geliştirecek yeni pratiklere tartışma zemini sunması, kuramı canlı tutan dinamik bir rol oynaması gerekir; ortaya çıkan "teoriden vazgeçme" eğilimi tam bir sapmadır. Bu doğrusal ve pürüzsüz "mükemmellik" arayışının felsefi kökeni diyalektik materyalizm değil, idealizmdir. Teoriye güvenmek, geçmiş pratiği bilimsel süzgeçten geçirerek hataları düzeltmek ve gelişimi devrimci pratikte ısrar ederek aramak kurtuluşun ilk adımıdır. Bu eşiği aşarak kuramsal yöntemle güvensizleşmek, yürütülen mücadeleyi bilimsel zeminden tamamen koparacaktır.

SÜLEYMAN CİHAN

Ne acıları koynunda büyüttü Dersim ne tatlı sevinçlerle birlikte ve ne ihanetlere tanıklık etmişti nice direnişlere yer verirken tarihinde. Yaşamın diyalektiği çok daha sert ve keskin sınırlarla ayrılmıştı Dersim'in sarp coğrafyasında. 1938 Dersim Katliamı'nı, acısını ve sürgününü; bununla birlikte direnmenin, baş eğmezliğin, onuru bir bayrak gibi taşımanın gururunu yaşamış insanların çocuklarıydı Dersim halkı. Bunlardan biriydi 1949'da Ovacık ilçesinin Hülükuşağı köyünde dünyaya gözlerini açtığında Süleyman Cihan. İsmi kim ne sebeple verdi bilinmez ama bugün çok net olan bir şey var ki ondan sonra direnmenin ve işkence de destan yazmanın onuruna pek çok bebek onun adını taşıdı künyesinde, tıpkı "İbrahim" gibi... Küçük yaşlardan itibaren anlatılanların ve bizzat yaşananların etkisiyle tepki duymaya başlıyordu sisteme. Bir köylü çocuğu olarak ilk ve ortaokulu Ovacık'ta okudu. Lise öğrenimini ise Elazığ'da tamamladı. Sisteme karşı büyük öfkesi onu bir şeyler yapmaya itiyordu ve bunun tek

başına olmayacağını bilincindeydi; daha genç yaşlarda Proletarya Partisi ile ilişkiye geçti. Ancak Partinin 1973 yılında aldığı yenilgi nedeniyle ilişkisi uzun sürmedi.

Bir yandan okurken diğer yandan genç nesillere öğretmenlik yapıyordu. Bu öğretmenlik, yaşamının sonuna dek sürdü; ama bir farkla: O artık sadece okulda değil; işçilerin, köylülerin, emeğiyle geçinenlerin olduğu her yerde kitlelerin öğretmeni idi; devrim bilincini taşıyan, sorgulayan, sorgulatandı. Yaşamıyla düşüncelerindeki kararlılığı ve inancı yansıtan, proletaryanın kurtuluşu yolunda yaşayan biriydi ve ölümü de bu yolda oldu... 1974 yılında İstanbul'da Tunceli Kültür ve Dayanışma Derneği'ni kurarak derneğin başkanlığını yaptı. Batı Anadolu Bölge Komitesinde görev aldı. Sağcı oportünistlerin Partiyi tasfiye girişimlerine karşı mücadele bayrağı açan komünistlerin en önündeydi. Onun kararlı, sabırlı ve yılmaz mücadelesinin büyük katkısıyla örgütsel, siyasî ve ideolojik olarak Parti çizgisini tasfiye etmeye çalışan Koordinasyon Komitesi hizbi Partiden uzaklaştırıldı. Bundan

sonra da yaşamının her döneminde yaptığı gibi, görevlerin en büyüğü önüne konduğunda bu görevi omuzlamakta tereddüt etmedi. Ülke çapında kurduğu ilişki ağıyla Konferans Örgütlenme Komitesi, onun sayesinde toplanmış oldu. Yoğun faaliyetler sonucunda 1. Konferans yapıldı. Merkez Komitesi Siyasî Büro üyeliğine ve Örgütlenme Komitesine getirildi. Halk Ordusunun Genel Konseyinde örgütlenme görevini de üstlenen Süleyman Cihan, bu dönemde aranır duruma düştü. 12 Eylül Faşist Cuntası'yla zulmün, baskının, işkencenin, ölümün kol gezdiği, açlık ve yoksulluğun cirit attığı, ülkenin kan gölüne döndüğü günlerde didik didik aranan Süleyman Cihan, o zorlu koşullarda kavganın gerektirdiği sorumluluklara dört elle sarıldı. Faşist cuntayla birlikte ihanetin kol gezdiği koşullarda mücadeleyi bırakma, yılgınlık, karamsarlık, örgütleri feshetme, yurt dışına kaçma, mültecileşme gibi ricat "taktik"lerinin revaçta olduğu bir süreçte Proletarya Partisi, 2. Konferansı'nı yaptı. Silahlı mücadelede sebat etme kararı alınıp sınıf mücadelesindeki kararlılık bir kez daha ilan edildi. Konferansta Süleyman

Cihan MK üyeliğine ve MK tarafından da Genel Sekreterliğe seçildi. Cunta koşulları devam ederken o, bir an olsun faaliyetlerini bırakmadı. 28 Temmuz 1981'de İstanbul'da ihanetler, çözümler ve Parti değerlerini her koşulda koruma çabasının toplam bir sonucu olarak düşmanın eline geçti. Ancak faşizmin böylesi yılmaz bir komünisti ele geçirmekten duyduğu çılgınca sevinç, Süleyman Cihan'ın İbrahim Kaypakka-ya'dan devraldığı "ser verip sır vermem" tavrıyla yarattığı direnişle "hayal kırıklığına" döndü. Kimliğini dahi kabul ettiremeyen düşman, ailesinden pek çok kişiyi işkencelerden geçirdi. Gözaltına alındığı üç ay boyunca gözaltında olduğu kabul edilmedi; ailesinin ve yoldaşlarının dışarıda kamuoyu oluşturma çabalarına karşın, aylarca süren işkenceli sorgulardan sonra katledildi. Faşist cellatlarca kimsesizler mezarlığına gömülen Süleyman Cihan'ın cenazesi uzun uğraşlar sonucunda, 15 Eylül 1981 tarihinde alındı. Cesetteki işkence izleri katledildiğini haykırıyordu. Süleyman Cihan, Proletarya Partisinin tarihine "işkencede katledilen ikinci genel sekreter" olarak geçti.

MEHMET ALİ ÇAKIROĞLU

1966 yılında Maraş'ın Elbistan ilçesinde doğdu. Çakiroğlu, devrimci düşüncelerle üniversitede tanıştı. Okulda gençliğe önderlik eden Çakiroğlu okulu bırakarak daha aktif bir mücadeleye atıldı. Öğrenme ve gelişme yönündeki yeteneği sayesinde önce öğrenci gençlik önderliği, sonra Yeni Demokrasi Dergisi Ankara Temsilciliği görevini üstlendi. Bu süreçte zindanlarla, işkencecilerle tanışmıştı. İşkenceye, düşmanına karşı tavrı netti. Daha sonra da 3-4 defa

gözaltına alınıp her türlü işkenceye maruz kalan Çakiroğlu'nu devlet her seferinde serbest bırakmak zorunda kaldı. 1988'de İstanbul'da gençlik faaliyetleri yürütmeye başladı.

Çakiroğlu 13 Temmuz 1993 günü bomba imali sırasında bir kaza sonucu yaralandı. Kaldığı evde yalnızdı. Gelen polisler Çakiroğlu'nu yaralı halde bir saatten fazla beklettiler. Daha sonra kaldırıldığı Göztepe Hastanesi'nde tedavisinin geciktirilmesi sonucu şehit düştü. Mücadelesiyle ardından büyük bir miras bıraktı.

AKINER ÇAĞLAR

5 Ocak 1961 yılında doğdu. 1980 öncesi İstanbul Bağcılar'da devrimci mücadeleye katılarak 12 Eylül AFC'sine karşı mücadele etti. 1981 yılında Erzincan'da yakalandı. Oradan İstanbul Gayrettepe'deki işkencehaneye getirildi. Gerek Erzincan'da gerekse de İstanbul'da acımasız işkencelere tabi tutuldu. O işkencelere-iskencecilere teslim olmadı. 6 yıl Metris ve Sağmalcılar hapishanelerinde kaldı. İş olanakları nedeniyle ailesiyle birlikte Akhisar'a göçtü. Akhisar halkıyla

iyi ilişkiler geliştirdi. Orada yaşadığı 3 yıl boyunca dağıtımını yaptığı Özgür Gelecek Gazetesi, Akhisar'da geniş ve düzenli bir dağıtım ağına kavuştu. Kendisine gelen profesyonel devrimci yaşam sürdürme ve gazetenin bir alanda temsilciliğini üstlenme görevini coşkuyla kabul etti ve Özgür Gelecek Malatya Temsilcisi olarak göreve başladı. 24 Temmuz 1998'de görev için gittiği bir köyden dönerken kalp krizi geçirdi. Yoldaşının kollarında ölümsüzleşen Çağlar her şeyini yoldaşlarına emanet etti ve "Kahrolsun faşizm, yaşasın proleter öncümüz" onun son sözleri oldu.

"Binlerce, on binlerce şehit bizden önce halkın çıkarları için canlarını kahramanca verdiler. Onların bayrağını yukarılara kaldıralım, kanları ile çizilen yolda ilerleyelim"
Mao Zedung

KAVGADA ÖLÜMSÜZLEŞENLER

Temmuz ayında
ölümsüzleşenler



- Tuncay Bali (16 Temmuz 1977)
- Erol Doğan (24 Temmuz 1977)

• Ömer Nail Yusufoglu (7-8 Temmuz 1978)

- Paşa Soylu (18 Temmuz 1980)
- Düzgün Şengezer (25 Temmuz 1980)
- Süleyman Cihan (29 Temmuz 1981)

• Cevher Yaşar (8 Temmuz 1985)

• Hasan Demir (19 Temmuz 1992)

• Nurgüzel Yaşar (19 Temmuz 1992)

• Ramazan Ceviz (19 Temmuz 1992)

• Emre Bilgin (20 Temmuz 1992)

• Hasan Gülünay (20 Temmuz 1992)

• Mehmet Ali Çakiroğlu (13 Temmuz 1993)

• Mustafa Kalkan (17 Temmuz 1993)

• Fethi Özdemir (31 Temmuz 1994)

• Özlem Sürgeç (31 Temmuz 1994)

• M. Tahsin Budak (21 Temmuz 1995)

• Akiner Çağlar (24 Temmuz 1998)

• Eren Kaya (28 Temmuz 2004)

• Naciye Büyük (9 Temmuz 2009)

• Mehmet Kara (2 Temmuz 2016)

*Daha fazla bilgiye ulaşmak için
psta-online8.net sitesini ziyaret edebilirsiniz.

*Yazının başlangıcı arka sayfadadır.

kuşkusuz hem de İngiltere ve hatta ABD'nin savaşın sürmesi için daha fazla katkı vermeye hazır olmalarını sağlamaktadır. Ukrayna savaşı, Batılı silah tekelleri için devasa kâr alanları yarattığından; bu da savaşın devam etmesi için önemli gerekçelerden biridir.

Bir kez daha söylemeliyiz ki bu sorunun kaynağı Avrupa'nın güvenliğinin Rusya tarafından tehdit edilmesi ya da Rusya'nın Batılı güçlere karşı "ulusal bir direniş" vermesi değildir. Bu sorun emperyalistler arası pazar kapışmasından doğmuştur. Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş, Batılı emperyalistler ve Rusya arasındaki pazar paylaşımının bir sonucu olarak devam ediyor. Uzayan savaş özellikle Ukrayna halkı için ama aynı zamanda Rusya halkı için de büyük bir yıkımı beraberinde getiriyor. Zirvenin arifesinde Ukrayna'nın dronlarla Moskova'ya gerçekleştirdiği saldırılar, savaşın emperyalistler arasındaki çatışmada suların durulmayacağına göstergesi olarak okunmalıdır.

İRAN HÜRMÜZ BOĞAZI'NDA GEÇİT VERMEDİ

Zirvede bir diğer önemli başlık, ABD ve Siyonist İsrail devletinin İran'a yönelik saldırısı ve ABD'nin savaşa öncesi koşullara ikna olarak anlaşması oldu. Bu savaş, esasta ABD'nin Orta Doğu'yu yeniden dizayn etme planının bir parçası olarak gündeme geldi. Merkezinde Abraham Anlaşmaları olan bu yeni dizayn İsrail'in güvenceye alınması, Siyonist bu devletin Orta Doğu devletleri tarafından tartışmasız hale getirilmesi gibi görünürde "bir gerçekliğin kabulü" amacına dayanıyor. Oysa ne Siyonizm'in bir devlet olarak gerçekleşmesi normaldir ne de mesele salt Yahudilerin güvenliği meselesidir. Siyonist İsrail'in kabulü Orta Doğu'daki gericiliğin derinleşmesi, halkların inisiyatifinin bastırılması, dizaynın dayandığı sistemin tartışılmaz hale getirilmesi, sistem dışı güçlerin tamamen etkisizleştirilmesi anlamına geliyor. Bu nedenle İran'a saldırdılar. İran, sistem dışı güçlerin referansı bir devlet olarak sembolik olarak yıkıma uğratılmak istendi. Lübnan'da Hizbullah'a yönelik silahsızlandırma çalışmaları, Yemen'de Husilerin imhasını amaçlayan saldırılar, Hürmüz Boğazı'nda yeni bir kontrol mekanizmasının kurulmak istenmesi bu amaca hizmet ediyor. Halihazırda Hürmüz Boğazı'nın kontrolü tartışma konusu olmaya devam ediyor. Uluslararası ticaret dengesinde yaşanan ciddi

gerilimlerin yumuşaması için de bu tartışma önemlidir. Genişletilmiş Orta Doğu-Kuzey Afrika Projesi kapsamında gündeme gelmiş olan yeni dizayn, elbette Siyonist İsrail'in güvenliğini sağlamayı da öngörüyor. Zira bu devlet diğer bazı uşak devletlerle birlikte ABD ve İngiltere'nin çıkarlarının korunması bakımından belirleyici önemdedir. Bununla birlikte yeni dizayn, esas olarak Orta Doğu'nun enerji kaynakları ve yolları üzerindeki denetimi ele geçirmeyi hedeflemektedir. ABD ve İran arasında bir ateşkes sağlansa da ABD emperyalizminin İran'ın Hürmüz Boğazı'ndaki kontrolünü kendi eline almak hedefinden vazgeçtiği söylenemez. İran başta olmak üzere bütün Orta Doğu, onlarca yıldır emperyalist müdahalelerin, böl-



gesel çekişmelerin ve enerji kaynakları üzerindeki rekabetin merkezinde yer almayan devam edecektir.

ÇİN KORKUSU BÜYÜYOR

Ukrayna ve İran savaşlarının yanı sıra, zirvenin gündem maddelerinden bir diğeri de Çin ile ekonomik ilişkiler oluşturdu. Bu gündem ön plana çıkarmasına da Fransa, küresel ekonomik dengesizliklerle mücadeleyi G7 dönem başkanlığının bir önceliği olarak belirlemiştir. Bunlar arasında Çin'in yüksek ihracat fazlaları, Çinli şirketlerin teknoloji sektörlerindeki güçlü konumu ve Batılı devletlerin Çin tedarik zincirlerine artan bağımlılığı gibi konular ele alınarak; ticaret, sanayi politikası ve tedarik zincirleri kapsamında Çin'e karşı yürütülecek politikalar ve uzun vadeli hedefler tartışılmıştır. Özellikle Batı Avrupa'da, ucuz Çin ürünlerinin artan ithalatına dair kaygılar büyümektedir. Bu bağlamda özellikle kritik hammadeler ve nadir toprak elementleri ön plana çıkmaktadır. Çin, elektrikli araçlar, bilgisayar çipleri, piller ve diğer askerî teknolojiler için gerekli olan

bu malzemelerin küresel üretimi ve işlenmesinin büyük bölümüne hâkim durumdadır. Bu nedenle G7 içinde alternatif tedarik zincirlerinin oluşturulması için daha güçlü bir iş birliği ve Çin ihracatına bağımlılığın azaltılması planları yapılmaktadır.

Aynı zamanda G7 içinde Pekin'e karşı farklı pozisyonlar söz konusudur. Fransa ve ABD gibi AB'nin bir kısmı daha sert bir ekonomi politikası izlenmesini talep ederken, diğer hükümetler yakın ticari ilişkilerini sürdürmeye devam etmektedir. Özellikle Almanya, Çin ile yakın ekonomik ilişkileri nedeniyle ticari kısıtlamalar konusunda daha ılımlı bir pozisyon almaktadır. Çin'in, ekonomisinin yükselişiyle yakından

durum, daha fazla kutuplaşmayı, savaşı ve baskıyı beraberinde getirecektir.

ZİRVE ÖFKEYLE, PROTESTOLARLA KARŞILANDI

Zirvenin yapıldığı alandaki "güvenlik" önlemleri, egemen güçlerin korku ve kaygılarını yansıttı. Geniş kitlelerce takdir görmeyen politikaların konuşulduğu, hatta kararlaştırıldığı bu zirvenin; uluslararası şirketlerin çıkarlarını kolladığı, başta Filistin olmak üzere ezilen halklara uygulanan soykırım niteliğindeki saldırıları planladığı ya da desteklediği, gezegenin geleceğini karanlığa sürükleyen ekonomik sistemin zirvesi olduğu malum. Bu zirvenin temel aktörlerine ev sahipliği yapıldığı yerde örgütlü ve halktan gelen, şu ya da bu seviyede halkların çıkarlarını sahiplenen kesimlerin kendilerini ifade edebilmelerine izin verilmek istenmedi. Evian'a tüm yollar ve ulaşım yasaklanırken, Cenevre'de de yollar kapatılarak, güvenlik bölgeleri oluşturularak ve sınır kontrolleri gerçekleştirilerek yapılacak eylemler engellenmeye çalışıldı. Yürüyüş alanına varmaya çalışan onlarca kişi gözaltına alındı. Zirve öncesi ve eylem günü İsviçre ve Fransa tarafından alınan olağanüstü önlemler kitlenin yoğun tepkisiyle karşılandı. Katılımı engellemek amacıyla alınan bu önlemler kitlelerin eyleme katılımını engelleyemedi.

28 sınır kapısı olan Cenevre çevresinde yürüyüşün yapıldığı gün sadece 7 sınır kapısı açık bırakılarak geçişler engellendi. Tüm engellemelere rağmen on binlerce insan Cenevre'ye akın ederek G7 zirvesini protesto etti. İsviçre, Almanya, Fransa, Avusturya, Belçika, Hollanda ve İtalya başta olmak üzere Avrupa'nın birçok ülkesinden anti faşist, anti emperyalist kurum ve örgütler katıldı. Pazar günü gerçekleştirilen protesto etkinliğine 50 bin civarında katılım olduğu belirtilen yürüyüş, oldukça coşkulu ve militan bir şekilde gerçekleştirildi. Kitlelerin emperyalist kapitalist sisteme olan tepkilerini gür bir şekilde dile getirdikleri sloganlar Cenevre sokaklarında yankılandı. Özellikle son yıllarda Avrupa genelinde derinleşen ekonomik kriz, artan yaşam maliyetleri ve kamu hizmetlerinde yaşanan kesintiler, savaş ve militarizm protestoların temel gündemi oldu. Yürüyüşte Antiemperyalist Lig korteji, görseelliği ve coşkusuyla yürüyüşün önemli bir bileşeni olarak yerini aldı. Enternasyonal sloganlar atan, militan ve coşkulu kortej, geniş kitlenin ilgi odağı oldu.

G-7 İTTİFAKI: ÇATLAKLAR VE SALDIRGANLIKTAKİ KARARLILIK

Emperyalist bir birlik olan G7 (Group of Seven: ABD, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Kanada ve Japonya) zirvesi, 15-17 Haziran tarihleri arasında Fransa'nın Evian kentinde gerçekleştirildi. Zirvenin gündemleri arasında çeşitli jeopolitik sorunlar, Ukrayna ve dolayısıyla Avrupa'nın güvenliği, ABD-İran arasındaki anlaşma ve Hürmüz Boğazı'nın kontrolü, Orta Doğu'daki gelişmeler ve uluslararası ticaret, yapay zekâ ve teknoloji, nadir elementler gibi konuların olduğu açıklandı. Zirveye G7 üyeleri dışında, gündemlerle bağlantılı olarak Mısır, Ukrayna, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan, Hindistan, Brezilya, Güney Kore ve Kenya liderleri de davet edildi. Batılı emperyalistlerin çıkarları doğrultusunda belirlenen bu gündemlerin dünya ölçeğinde yaşanan krizin içeriğini oluşturduğunu söylemeliyiz. Tüm ülkeleri etkisi altına almış bulunan kriz karşısında uygulanacak politikaların ve özellikle de Çin'in ekonomik gücüne ve yarattığı sorunlara karşı ihtiyaç

duyulan "ittifakların" ele alındığı bu zirve zorbarların dünyasında hiçbir şeyin yolunda ilerlemediğini düşünmemiz için birçok veri sundu.

Zirve hem mevcut ittifakın sürdüğüne işaret etmekte hem de "iç sorunların" çözümü için atılacak adımların tarafları zorladığına.

UYUM VE ÇELİŞKİLER

Zirve, ABD ve Avrupalı emperyalistler arasındaki çelişkilerin yumuşatılması ve daha olumlu bir tablonun oluşturulması amacını taşıyordu. "Uyum" imajına büyük önem verilse de çelişkiler gizlenemiyor. Nitekim ABD Başkanı Donald Trump'ın zirveye katılıp katılmayacağı uzun süre belirsiz kalmıştı ve bu konuda Washington'un talepleri mümkün olduğunca yerine getirilmeye çalışılmıştı. G20 ülkelerinden Güney Afrika'nın cumhurbaşkanı Cyril Ramaphosa, Trump'ın isteği üzerine zirveye davet edilmedi. Yaşanan kriz durumu her ne kadar Batılı

emperyalistleri ortak hareket etmeye, Çin ve Rus emperyalistlerine odaklanmaya zorlasa da uzlaşmalarının geçici, çelişkilerin ve çatışmaların ise sürekli olacağını göstermektedir.

UKRAYNA'DA BARIŞ YOK

Bu yılki zirvenin en önemli konu başlıklarından biri Ukrayna savaşı oldu. Batılı emperyalistler Ukrayna'ya verdikleri "tam" desteği bu zirvede de teyit ettiler. Hava savunma desteği, SİHA tedariki, daha fazla uzun menzilli silah teslimatı için anlaştılar. Rusya'ya yönelik, özellikle doğal gaz ve petrol alanlarındaki yaptırımların güçlendirilmesi için çalışmalarını açıkladılar. Bununla birlikte üye ülkeler (elbette özellikle Almanya, Fransa ve İtalya) Ukrayna'nın askerî ihtiyaçlarını karşılamak üzere sağlanan lisansların uzatılabileceğini ifade ettiler.

Ukrayna savaşına yönelik Avrupalı emperyalistler ve ABD arasındaki farklı yaklaşımların görece azaldığına

işaret eden bu anlaşmalar ve sözler savaşın devam edeceğine işaret etmektedir. Almanya ve birçok Avrupa hükûmeti Ukrayna'ya askerî ve mali desteği sürdürmeyi savunurken, ABD Başkanı Trump kendi çıkarlarını öne alan bir "barış" için çalışmaktaydı. Bu doğrultuda ABD tarafından mart ayından itibaren yürürlüğe konan Rusya'ya yönelik yaptırımların gevşetilmesi hem Fransız hem de Alman hükûmeti tarafından eleştirilmekte; ABD'nin tutumuna muhalefet edilmekteydi. Gelinek noktada Avrupa devletleri Ukrayna savaşına daha fazla angaje olmuş ve Rusya da "içinden çıkılmaz bir batağa" sürüklenmiş görünmektedir. Batılı emperyalistlerin Ukrayna savaşını destekleme noktasındaki tutumu, askerî yardımları savaşın uzayacağını gösteren emarelerdir. Rusya'nın ekonomik sorunları, özellikle akaryakıt alanında yaşanmaya başlanan "kıtlık" Rusya'nın baş etmesi gereken sorunların arttığını göstermektedir. Bu da hem Avrupa'nın,

**Yazının devamı 23. sayfadadır.*

YENİ DEMOKRASİ
MÜCADELESİNİN GÜR SESİ!
OKU. OKUT!



Özgür Gelecek için Yeni Demokrasi Gazetesi

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Tuba Apaydın Yayın Türü: Yaygın Süreli

Yönetim Yeri: Kamer Hatun Mah. Al Hatun Sok. No: 6 Daire: 3 Beyoğlu/İstanbul İletişim: 0212 534 54 76- yenedemokrasigazetesi@gmail.com

Baskı: Alesta Ajans Basım Medya ve Bilgi Teknolojileri San. Tic. Ltd. Şti Davutpaşa Cad. Güven İş Merkezi BBlok, 1. Kat, No:349 Zeytinburnu/İst.- 0212 501 21 20

yenedemokrasi1

yeni_demokrasi5

yenedemokrasigazetesi

yenedemokrasi36.net

yeni_demokrasi

YeniDemokrasiGazetesi

yenedemokrasigazetesi@gmail.com